

RAPPORTERING FRA SENTRENE MOT INCEST OG SEKSUELLE OVERGREP 2015

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

Rapportering fra sentrene mot incest og seksuelle overgrep 2015

Ansvarlig utgiver: Barne-, ungdoms,- og familiedirektoratet

Årstall: 2016

Postadresse

Postboks 2233
3103 Tønsberg

Besøksadresse

Stensberggaten 27
0170 Oslo

Sentralbord: 466 15 000

ISBN (trykt utgave) 978-82-8286-274-5

ISBN (digital utgave) 978-82-8286-275-2

Informasjon om bestilling/nedlastning: bufetat.no/bestilling

Utforming: kl1.no

Foto: Oktan reklamebyrå

Trykk: Skipnes Kommunikasjon AS

RAPPORTERING FRA SENTRENE MOT INCEST OG SEKSUELLE OVERGREP 2015

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

FORORD

Sentrene mot incest og seksuelle overgrep er et lavterskeltilbud til utsatte for incest og seksuelle overgrep og deres pårørende. Det finnes 22 slike sentre i Norge, minst ett i hvert fylke. Sentrene driver etter prinsippet om hjelp til selvhjelp. Finansieringen skjer via en tilskuddsordning, hvor sentrene må skaffe 20 prosent lokal eller regional økonomisk støtte, for deretter å søke staten om de resterende 80 prosentene. Gjennom forvaltningen av tilskuddsordningen ønsker direktoratet å bidra til at alle som har behov for oppfølging på et senter får mulighet til dette. Dette er åttende gang Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet utgir en årlig statistikk for landets 22 støttesentre mot incest og seksuelle overgrep. Første gang var i 2009.

Omtrent 1 av 5 norske kvinner oppgir å ha blitt utsatt for en form for seksuelt overgrep før fylte 18 år. Blant menn gjelder dette nesten 1 av 10. Å bli utsatt for seksuelle overgrep i barndommen kan gi store helsemessige konsekvenser. Seksuelle overgrep mot barn utgjør et folkehelseproblem og fortjener den stadig økende oppmerksomheten slike overgrep får i media og samfunnsdebatten. Når vi vet at seksuelle overgrep sjelden anmeldes og at mange aldri forteller noen om det de har opplevd, er åpenhet, informasjon og kunnskap om seksuelle overgrep viktig, og direktoratet håper at denne statistikken skal bidra til økt kunnskap og forståelse. Direktoratet mener at statistikken viser at sentrene er et viktig tilbud til brukerne. Vi ønsker likevel mer kunnskap om bruken av sentrene og sentrenes aktivitet. Det skal derfor settes i gang et større forskningsprosjekt om dette mot slutten av 2016.

Nasjonalt kunnskapssenter mot vold og traumatisk stress (NKVTS) har i 2016 utgitt rapporten Seksuelle overgrep mot barn og unge med innvandrerbakgrunn. Rapporten fra NKVTS viser at barn og unge med innvandrerbakgrunn i større grad opplever følelser av skam, skyld og tabu rundt seksuelle overgrep. Dette øker terskelen for å søke hjelp og vil gjelde voksne på samme måte som barn. Statistikken fra sentrene mot incest og seksuelle overgrep har de siste årene vist at de utsatte som oppsøker sentrene i all hovedsak er av norsk opprinnelse og bare åtte prosent hadde innvandrerbakgrunn i 2015. Dette er en av brukergruppene som skal inngå i forskningsprosjektet nevnt over.

Stortinget har vedtatt at det skal lages en opptrappingsplan mot vold og seksuelle overgrep mot barn og unge, som legges frem i 2016. Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet mener dette er et viktig signal om at oppveksten til barn og unge er et samfunnsansvar vi må ta på alvor og at de instansene som skal ivareta dette må samarbeide på tvers for å få dette til på en best mulig måte. Sentrene mot incest og seksuelle overgrep er en viktig aktør i arbeidet for å støtte voldsutsatte og forebygge nye overgrep. Brukere av sentrene mot incest og seksuelle overgrep skal bli møtt av ansatte som vet at de gjør en viktig jobb.

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet vil med dette takke alle sentrene mot incest og seksuelle overgrep for arbeidet de gjør og for det omfattende bidraget de gir gjennom rapporteringen. Direktoratet ønsker også å takke alle brukerne som har delt sine erfaringer. Statistikken skal synliggjøre at vi tar deres opplevelser på alvor.

Vi håper statistikken vil være et nyttig verktøy for alle som ønsker å vite noe om eller jobbe med incest og seksuelle overgrep.

Mari Trommald
Direktør
Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

INNHold

Rapportering fra sentrene mot incest og seksuelle overgrep 2015

FORORD	3
SAMMENDRAG.....	7
Nøkkeltall og hovedtrender	7
Key figures and main trends	8
Hovedfunn og sammendrag	8
Brukere som har vært utsatt for seksuelle overgrep.....	9
Brukere som er pårørende til utsatte.....	13
Henvendelser	14
Brukerbesøk	14
1 INNLEDNING	19
1.1 FORMÅL	19
1.2 BEGREPSAVKLARINGER.....	19
1.3 DATAINNSAMLING	20
1.4 SAMMENLIGNING OVER TID.....	21
2 BRUKERE AV SENTRENE MOT INCEST OG SEKSUELLE OVERGREP	23
2.1 BRUKERE SOM HAR VÆRT UTSATT FOR SEKSUELLE OVERGREP	24
2.1.1 Alder, kjønn og bakgrunn.....	24
2.1.2 Tilknytning til arbeidslivet.....	28
2.1.3 Funksjonsnedsettelse.....	30
2.1.4 Nye brukere blant de som er utsatt for seksuelle overgrep	31
2.1.5 Informasjonskilder	33
2.1.6 Hvordan tar utsatte for seksuelle overgrep kontakt med sentret?.....	35
2.1.7 Spørsmål knyttet til overgrepet.....	37
2.1.8 Hjelp og bistand til utsatte for overgrep.....	47
2.1.9 Deltagelse i aktiviteter ved senteret.....	50
2.2 BRUKERE SOM ER PÅRØRENDE AV UTSATTE	53
2.2.1 Pårørendes relasjon til den utsatte.....	53
2.2.2 Alder, kjønn og bakgrunn.....	54
2.2.3 Nye brukere blant pårørende	55
2.2.4 Informasjonskilder og kontaktmåte.....	56
2.2.5 Hjelp og bistand til pårørende.....	58
2.2.6 Pårørendes deltagelse i aktiviteter ved sentrene.....	60

3 HENVENDELSER OG BESØK.....	61
3.1 HENVENDELSER FRA OVERGREPSUTSATTE OG PÅRØRENDE.....	61
3.2 BRUKERBESØK PÅ SENTRENE.....	67
3.2.1 Brukergruppen som benytter tilbud til barn og unge.....	70
3.3 HENVENDELSER FRA SAMARBEIDSPARTNERE	70
4 INNHOLDET I TILBUDET	73
4.1 INNHOLD I TILBUDET TIL UTSATTE OG PÅRØRENDE.....	73
4.1.1 Lokaler.....	74
4.2 SENTRENES TILBUD TIL BARN OG UNGE	75
4.3 TILGJENGELIGHET OG TILRETTELEGGING.....	76
4.3.1 Åpningstider telefon og besøk.....	76
4.3.2 Tilrettelegging for personer med nedsatt funksjonsevne.....	76
4.3.3. Tilrettelagt tilbud til menn.....	77
4.3.4 Tilrettelagt tilbud til personer med innvandrerbakgrunn.....	78
4.3.5 Reiseavstand og tilbud til personer fra samarbeidskommuner.....	78
4.4 KOMPETANSE OG VEILEDNING	79
4.4.1 Antall ansatte og årsverk.....	79
4.4.2 Ansattes utdanningsnivå og kompetanse	79
5 SENTRENES ORGANISERING	83
5.1 SAMARBEID MED ANDRE INSTANSER.....	83
5.2 INFORMASJONSARBEID	83
5.3 BRUKERMEDVIRKNING OG ETISKE RETNINGSLINJER.....	85
5.4 ORGANISERING OG FINANSIERING	86
5.5 MEDLEMSKAP I ORGANISASJON.....	87
REFERANSER	89
VEDLEGG	91

SAMMENDRAG

Nøkkeltall og hovedtrender

- Det ble registrert besøk av 2565 unike personer ved sentrene i 2015. Det skal fylles ut et brukerskjema per person som benyttet senteret. Til sammen ble det fylt ut 2114 brukerskjema, altså noen færre enn antall besøkende.
- 76 prosent av brukerne hadde selv vært utsatt for seksuelle overgrep, mens 24 prosent oppsøkte senteret som pårørende.¹
- Det var flest kvinner blant brukerne av sentrene. Kvinneandelen var 84 prosent blant de som var utsatt for seksuelle overgrep og 72 prosent blant pårørende.
- Halvparten av de pårørende brukerne var biologisk mor til noen som var utsatt for overgrep.
- De fleste som hadde vært utsatt for seksuelle overgrep svarte at overgrepene startet i ung alder, varte over en lengre periode og ble begått av en person de hadde en nær relasjon til. 70 prosent var 12 år eller yngre ved første overgrep. Kun elleve prosent hadde vært utsatt for overgrep fra en ukjent person.
- Omtrent alle kvinnene og 72 prosent av mennene hadde vært utsatt for en mannlig overgriper. En høyere andel menn enn kvinner hadde vært utsatt for en kvinnelig overgriper, henholdsvis 39 mot syv prosent.
- En høy andel av brukerne hadde sitt første besøk ved senteret i 2015, henholdsvis 49 prosent av de som hadde vært utsatt for seksuelle overgrep og 77 prosent av de pårørende.
- Totalt antall brukere (basert på utfylte brukerskjema) var omtrent likt som i 2014. En noe høyere andel i 2015 enn 2014 samtykket imidlertid ikke til utfylling av skjema og er kun registrert med kjønn og alder. Dette skyldes at det i 2015 er satt en nedre aldersgrense på 16 år for å kunne samtykke til registrering og fylle ut et fullstendig skjema.

¹ For 550 brukere ble skjema ikke registrert fullstendig, enten fordi bruker ikke samtykket til registrering eller fordi bruker var for ung til å samtykke til registrering av opplysninger. Vi vet derfor ikke om disse brukerne er pårørende eller utsatte.

Key figures and main trends

- In 2015, there were 2565 registered individual users of the centres. A form has to be filled out by each person who uses a centre. 2114 user forms were filled out in all, which is less than the number of total visits.
- 76 percent of users had been victims of sexual abuse, while 24 percent of those who approached the centre were relatives, friends or other support persons.²
- Most of those using the centres were women. The proportion of women was 84 percent for victims of sexual assaults and 72 percent for family members.
- Half of the relatives were the biological mothers of someone who had been a victim of an assault.
- Most of those who had been the victims of sexual abuse reported that the abuse began at a young age, lasted for a considerable time, and had been perpetrated by a person they were closely related to. 70 percent were 12 years or younger at the time of their first assault. Only eleven percent had been the victims of assaults by strangers.
- Almost all the women and 72 percent of the men had been victims of an assault by a male perpetrator. A higher number of men than women had been victim of a female assailant: 39 versus 7 percent respectively.
- A high proportion of the users made their first visit to the centre in 2015; 49 percent among those who had been the victims of sexual assault, and 77 percent of relatives and support persons were new users of the centres' services.
- The total number of users (based on the forms that were completed) was about the same as in 2014. However, in 2015, a somewhat higher proportion than in 2014 did not consent to fill out a form, and are only registered by sex and age. The reason for this is that in 2015 a minimum age of 16 years was introduced, for both registration and consent to filling out a complete form.

Hovedfunn og sammendrag

Sentrene mot incest og seksuelle overgrep er et lavterskeltilbud til utsatte for incest og seksuelle overgrep og deres pårørende. Det finnes 22 slike sentre i Norge, minst ett i hvert fylke. Sentrene driver etter prinsippet om hjelp til selvhjelp, og tilbyr ikke behandling. De er et supplement til, og ikke en erstatning for, offentlige tjenester. Sentrene mot incest og seksuelle overgrep finansieres gjennom kommunalt og statlig driftstilskudd. Kommuner, fylkeskommuner og helseforetak skal til sammen dekke minst 20 prosent av driftsutgiftene og utløser med dette et statlig tilskudd på inntil 80 prosent. Bufdir forvalter den statlige tilskuddsordningen.

Statistikken i år viser ingen markante endringer i bruk av sentrene, videre viser statistikken at sentrene har en jevn pågang av brukere som er både utsatte og pårørende.

² 550 users did not complete the form, either because the user did not agree to being registered or because the user was too young to consent to the registration of their details. Therefore, we do not know if these users are relatives or victims.

Brukere som har vært utsatt for seksuelle overgrep

Bakgrunn

84 prosent av de som hadde vært utsatt for seksuelle overgrep var kvinner, og de var i hovedsak av norsk opprinnelse (92 prosent). Dette viser at sentrene fremdeles har en vei å gå når det gjelder å nå ut til utsatte med minoritetsbakgrunn. 16 sentre har nå et tilrettelagt tilbud til personer med innvandrerbakgrunn, noe som er tre flere enn i 2014.

Gjennomsnittsalderen var 35 år. 48 prosent bodde i senterets vertskommune, 38 prosent i en samarbeidskommune og 14 prosent kom fra annen kommune. Sentrene kan ikke avvise brukere med henvisning til bostedskommune.

43 prosent var utearbeidende (enten heltid eller deltid), mens 37 prosent mottok stønad, trygd eller pensjon, og 24 prosent var under utdanning.

Nye brukere finner veien til sentrene. Omtrent halvparten (49 prosent) var nye brukere av senteret i 2015.

De mannlige brukerne av senteret hadde en eldre aldersprofil enn de kvinnelige og var oftere yrkesaktive. Det var også en høyere andel nye brukere blant mennene, mens kvinnene i større grad hadde benyttet senteret over flere år. Det at menn tar kontakt med sentrene i en høyere alder enn kvinnene, kan kanskje tyde på at det tar enda lengre tid for menn før de klarer å snakke med noen om overgrepene.

Informasjon og kontakt

Brukerne som hadde vært utsatt for seksuelle overgrep fikk som regel informasjon om sentret via Internett eller hjemmesiden (31 prosent) eller via en privatperson som kjenner til virksomheten (25 prosent). Sammenlignet med 2014 har det vært en liten økning i andelen som fikk vite om senteret via disse kildene.³ Mellom fire og syv prosent fikk vite om sentret via ulike instanser som fastlege/legevakt, skole, psykisk helsevern og annet senter mot incest og seksuelle overgrep.

De fleste (69 prosent) benyttet telefon første gang de tok kontakt, mens 17 prosent besøkte senteret. Sammenlignet med tidligere er det en betraktelig lavere andel i 2015 som besøkte sentret første gang de tok kontakt.⁴ En langt høyere andel menn enn kvinner fikk informasjon om senteret via internett eller hjemmesidene, mens kvinner litt oftere enn menn ble informert via privatperson. Sammenlignet med tidligere er det mindre kjønnsforskjeller når det gjelder hvordan man tok kontakt med sentret første gang, men det er fortsatt en tendens til at kvinner er mer tilbøyelig enn mennene til å besøke senteret, mens mennene i større grad foretrekker telefon, e-post eller brev.

Siden så mange ringer senteret første gang de tar kontakt, er god tilgjengelighet på telefon viktig for brukerne. Det at en så høy andel av brukerne, spesielt menn, finner frem informasjon om sentrene på nett, viser nødvendigheten av å ha god informasjon tilgjengelig på hjemmesidene. 21 av landets 22 senter har egne hjemmesider. Det er

³ 22 prosent svarte at de fikk vite om senteret via internett i 2013, mens 28 prosent svarte at de fikk vite om senteret via internett/hjemmesiden i 2014. Spesifikasjonen «hjemmesiden» ble altså for første gang lagt til i 2014.

⁴ Nedgang på ni prosentpoeng sammenlignet med 2014

i stadig økende grad slik at man finner frem til informasjon ved å søke selv og når vi ser at spesielt menn i så stor grad finner informasjon om sentrene via hjemmesidene, er det avgjørende at informasjonen de finner der oppmuntrer til å ta kontakt. Også kontaktinformasjon er nødvendig å ha godt synlig. Spesielt unge mennesker er vant til å kunne ta kontakt skriftlig og noen senter har forsøkt chat som kontaktform. Sentrene gir dermed brukere muligheten til å kunne kontakte dem på den måten de selv foretrekker, om det er å ringe, sende epost, eller å komme til senteret for å prate med noen. 17 av sentrene har åpent etter kl. 16.00 for innomstikk en eller flere dager i uken, som er positivt for de som ønsker å møte opp personlig første gang de tar kontakt med et senter.

Om overgrepet

41 prosent var yngre enn syv år da første overgrep fant sted, og totalt 70 prosent var 12 år eller yngre. Andelen som ble utsatt for første overgrep før fylte syv år har vært forholdvis stabil over tid.⁵ Fire av ti ble misbrukt over en periode på fem år eller lengre. 34 prosent hadde vært utsatt for to eller flere overgripere. Det var mer vanlig blant de kvinnelige enn mannlige brukerne å ha vært utsatt for flere overgripere.

De fleste hadde vært utsatt for overgrep av en person de hadde en nær relasjon til. 29 prosent hadde vært utsatt for overgrep av biologisk forelder, mens syv prosent har vært utsatt for overgrep av ikke-biologisk forelder. 15 prosent hadde vært utsatt for overgrep av annen slektning eller familiemedlem (for eksempel onkel, tante, fetter eller kusine), 13 prosent av biologisk søsken og syv prosent av biologisk besteforelder. Ti prosent hadde vært utsatt av overgrep av ektefelle, partner eller kjæreste. Når det gjelder ikke-familiære relasjoner, var 21 prosent utsatt for et overgrep av en venn eller bekjent, åtte prosent av en nabo, fem prosent av ansatt i offentlig tjeneste og to prosent av ansatt eller engasjert i fritidsaktivitet. Elleve prosent hadde blitt utsatt for overgrep fra en ukjent person. Over tid har det kun vært mindre endringer i disse andelene, men det er en økning i andelen som har blitt utsatt for overgrep av ektefelle, partner eller kjæreste på fire prosentpoeng sammenlignet med 2014.

Som tidligere år hadde både kvinnene og mennene først og fremst vært utsatt for en mannlig overgriper, henholdsvis 96 og 72 prosent. Samtidig oppga en betraktelig høyere andel menn enn kvinner en kvinnelig overgriper, henholdsvis 39 mot syv prosent.⁶ Dette stemmer med tall fra nasjonale undersøkelser, som sier at mellom 98 og 100 % av voksne som forgriper seg på jenter er menn, avhengig av type overgrep. Blant de som utøver seksuelle overgrep mot gutter, er det også flest menn. Det er imidlertid en større andel kvinner som forgriper seg på gutter enn på jenter. Mellom 16 og 18 % av overgrepene mot gutter utøves av kvinnelig overgriper alene. For kvinnene som ble utsatt for seksuell kontakt før fylte 13 år, var overgriper i de fleste av tilfellene en de kjente fra før. Om lag 1 av 10 av de overgrepsutsatte jentene hadde bare ukjente overgripere.⁷

Når vi ser at så mange opplever overgrep som starter når de er barn, og som mange må leve med gjennom oppveksten, peker det på viktigheten av at voksne som møter barn i skole, barnehage, i helsevesenet og på fritidsaktiviteter har kunnskap til å kunne avdekke

⁵ Høyest i 2014 (45 prosent) og lavest i 2011 (39 prosent).

⁶ Summene overstiger 100 fordi det er mulig å sette flere kryss dersom man har vært utsatt for flere overgripere av ulikt kjønn.

⁷ Vold og voldtekt i Norge. En nasjonal forekomststudie av vold i et livsløpsperspektiv fra Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (1/2014). Thoresen & Hjemdal

overgrep. Slik kunnskap bør inngå som en obligatorisk del av alle grunnutdanninger for de som skal jobbe med barn. Seksuelle overgrep gir ikke nødvendigvis fysiske merker, men barn kan fortelle at noe er galt uten å bruke ord, ved å signalisere noe med kroppsspråket eller å snakke om temaer som kan være relaterte, i håp om at noen voksne reagerer. Mange barn og unge gjør sitt ytterste for å skjule hva de er utsatt for. Voksne som møter barn må kjenne til problematikken og vite hva de skal gjøre dersom de mistenker at noe er galt. Avdekkings- og handlingskompetanse kan være nøkkelen til tidlig avdekking, og forhåpentligvis et steg i retning av at barn og unge slipper å leve med overgrep i årevis. Langt de fleste sentrene driver med informasjonsvirksomhet i ulikt omfang og innhold, og kan på den måten være med å bygge ned terskelen for å snakke om seksuelle overgrep.

Anmeldelse

26 prosent svarte at saken(e) var anmeldt, en andel som har vært relativt stabil over tid. En høyere andel kvinner (28 prosent) enn menn (16 prosent) oppga at saken(e) var anmeldt.

At overgriper er en man har en nær relasjon til, kan være en av årsakene til at relativt få velger å anmelde saken. Ønsket om at forholdene i familien skal være gode kan for mange veie tyngre enn ønsket om at overgriper skal bli straffet. Følelser av skyld og skam kan være andre årsaker til at mange ikke ønsker å anmelde saken, og at det ofte tar mange år før man forteller noen om overgrepet. De lave anmeldelsestallene stemmer overens med nasjonale undersøkelser. Her oppgir en av fire at de ikke har fortalt om overgrep de har blitt utsatt for, til noen, og menn forteller i mindre grad enn kvinner om dette.⁸

Hjelp og bistand

19 prosent svarte at hjelpeapparatet ble kontaktet i tiden rundt da overgrepet(ene) skjedde, betraktelig flere kvinner enn menn (21 mot 8 prosent).

70 prosent er i kontakt med hjelpeapparatet per nå, 71 prosent av kvinnene og 68 prosent av mennene. Fastlege/legevakt (75 prosent) og psykisk helsevern (59 prosent) er instansene flest er i kontakt med, men det er også mange som er i kontakt med NAV (31 prosent), landsdekkende telefon for incest og seksuelt misbrukte (20 prosent), advokat (14 prosent) og politi (10 prosent). Det at så mange er i kontakt med en form for psykisk helsevern, sier noe om hvor stor påkjenning det kan være å bli utsatt for overgrep, og at mange har behov for profesjonell hjelp til å bearbeide traumer selv mange år etterpå. I snitt tar det 17,5 år før noen som har vært utsatt for seksuelle overgrep forteller noen om det.⁹

Enesamtale var den klart vanligste bistanden å motta, både blant de som var nye brukere i 2015 (89 prosent) og langtidsbrukerne¹⁰ av senteret (97 prosent). De øvrige tilbudene ved senteret ble mest benyttet av langtidsbrukerne. Av disse hadde 41 prosent vært på innomstikk, åpent hus eller brukertreff, 37 prosent hadde deltatt på gruppetilbud, 35 prosent hadde vært på sosiale aktiviteter og 28 prosent hadde deltatt på temamøter.

⁸ Vold og voldtekt i Norge. En nasjonal forekomststudie av vold i et livsløpsperspektiv» fra Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (1/2014). Thoresen & Hjemdal

⁹ Seksuelle overgrep. Kartlegging av befolkningens kunnskap om og holdninger til seksuelle overgrep mot barn. Ipsos MMI for Redd Barna. 2015.

¹⁰ Med dette menes brukere som hadde sitt første besøk på senteret før 2015.

Hvert år ser vi i statistikken at det er enesamtalen som de aller fleste benytter seg av. Dette gjelder både brukere som er utsatte og pårørende. Det er nok naturlig, at man ønsker en samtale eller flere når man kontakter senteret, både for å skjønne hvilke tilbud man kan få der, men også for at det kan være lettere å snakke med noen på tomannshånd før man blir en del av et fellesskap. Deltagelse i aktiviteter og i gruppesamtaler er ikke for alle, og noen trenger også lang tid før man ønsker å snakke med andre om overgrepene. Sentrene legger til rette for at brukerne skal få mulighet til selv å velge hvilke aktiviteter de ønsker å delta på og et bredt tilbud er viktig for at brukerne skal føle at det er rom for alle på sentrene.

Skam og skyld

NKVTS-rapporten *Seksuelle overgrep mot barn og unge med innvandrerbakgrunn*¹¹ har blant annet sett på skam og skyld, og deres undersøkelse viste klart at seksuelle overgrep i barndommen er nært forbundet med disse følelsene. De sammenlignet barn og unge med vestlig og ikke-vestlig bakgrunn, og de med ikke-vestlig bakgrunn rapporterer om sterkere opplevelse av skam og skyld. Det er flere likheter enn forskjeller i sakene, men det som kan være annerledes for barn med ikke-vestlig bakgrunn i tillegg til sterkere følelser av skam, skyld og tabu, er språkproblemer og manglende systemforståelse, samt større usikkerhet rundt konsekvensene av å melde fra om overgrep. Frykt for ekskludering, fordømmelse og andre sosiale reaksjoner fremstår som andre årsaker til at det er færre saker der barn med ikke-vestlig bakgrunn er utsatt som blir avdekket.

Overgrep mot barn utført av voksne innebærer en stor skjevhet i makt og autoritet. Noen ganger er det ikke nødvendig for den voksne å bruke tvang, fordi barn er opplært i at de skal gjøre som de voksne sier. Den voksne kan bruke sin autoritet overfor barnet, eller tilby barnet noe det vil ha som bare den voksne har tilgang til.¹² Dette kan føre til at barnet sitter igjen med en følelse av at «jeg var med på det», og dette igjen kan forsterke følelser av skam og skyld for at man er utsatt for overgrep.

Reviktimisering

Det å ha vært utsatt for vold og overgrep i barndommen øker sjansene for å bli utsatt for slike hendelser som ungdom eller ung voksen. Dette kommer frem i studier både nasjonalt og internasjonalt. Barn som utsettes for noen form for vold i barndommen synes å ha høyere risiko for å oppleve flere former for vold, og det er overlapp mellom voldsutsatthet i barndommen og i voksen alder. Dette gjelder ikke bare innenfor samme type voldhendelser. Denne reviktimiseringen er spesielt sterk når det gjaldt seksuelle overgrep. Blant kvinner som har vært utsatt for seksuelle overgrep i barndommen, er det fem ganger flere som opplevde voldtekt i voksen alder. For både kvinner og menn er seksuelle overgrep før fylte 13 år knyttet til en tre ganger høyere risiko for alvorlig fysisk vold som voksen. Seksuelle overgrep i barndommen ser dermed ut til å føre for økt risiko ikke bare for fysisk vold, men også seksuell vold i voksenlivet. Det er ikke noe klart svar på hvorfor det er slik, men noen av faktorene kan være psykologiske reaksjoner på overgrepene, som følelser av skyld og skam, angst og depresjon, som kan gi økt sårbarhet og dermed risiko for nye overgrep. Det kan være at man har utviklet manglende evne til å sette grenser og oppfatte farer, eller har fått svekket egne evner til å knytte trygge og gode relasjoner

¹¹ *Seksuelle overgrep mot barn og unge med innvandrerbakgrunn. En undersøkelse av forekomst og erfaringer i hjelpeinstansene.* Holthe, Hauge og Myhre. NKVTS 1/2016.

¹² *Barn, vold og traumer. Møter med unge i utsatte livssituasjoner.* Øverlien, Hauge og Schulz. Universitetsforlaget. 2016.

til andre.¹³ Tidlige erfaringer i barns liv danner grunnlaget for hvordan man oppfatter seg selv. Sosial tilbaketrekning, søvnevansker, lærevansker og aggresjonsproblemer kan være andre negative konsekvenser av å være utsatt for vold og overgrep i barndommen.¹⁴

Brukere som er pårørende til utsatte

Bakgrunn

Som tidligere var omtrent halvparten av de pårørende biologisk mor til en person som hadde vært utsatt for seksuelle overgrep. 17 prosent var ektefelle, partner eller kjæreste, mens elleve prosent var far. Hovedvekten av de pårørende var kvinner (72 prosent) og gjennomsnittsalderen var 42 år. 77 prosent var utearbeidende (enten i heltid eller deltid), mens 13 prosent mottok stønad, trygd eller pensjon.

77 prosent av de pårørende var nye brukere av senteret i 2015, mens dette gjaldt om lag halvparten av de som hadde vært utsatt for seksuelle overgrep. Det var altså mindre vanlig å benytte senteret over flere år blant de pårørende enn utsatte.

53 prosent bodde i en av sentrets samarbeidskommuner, 30 prosent bodde i vertskommunen, og 16 prosent var bosatt i en kommune som ikke deltok i samarbeidet om senteret. Dette viser at det er flere kommuner som ikke bidrar til tjenesten selv om deres innbyggere drar nytte av den.

Informasjon og kontakt

De fleste pårørende fikk vite om sentret via en privatperson (27 prosent), internett eller hjemmesiden (23 prosent) eller skole (21 prosent). Andelen som fikk vite om sentret via skole har økt jevnt de siste årene og er betydelig høyere blant de pårørende enn blant de utsatte (5 prosent). Om lag syv av ti pårørende benyttet telefon første gang de tok kontakt med senteret, mens to av ti besøkte senteret.

Hjelp og bistand

55 prosent av de pårørende hadde kontakt med hjelpeapparatet per nå. De vanligste instansene for pårørende å være i kontakt med var fastlege/legevakt, barnevern, landsdekkende telefon for incest og seksuelt misbrukte, helsesøster, advokat, psykisk helsevern og politi.

Enesamtale var den klart vanligste bistanden å motta ved senteret for de pårørende, tilsvarende som for de utsatte. Øvrige tilbud ble først og fremst benyttet av pårørende som var langtidsbrukere av senteret.¹⁵

Når så mange av brukerne som kommer til sentrene som pårørende er nye brukere, kan det handle om at de jevnt har behov for støtte og oppfølging over en kortere periode enn brukere som selv er utsatt. Mange opplever det kanskje som et sjokk når de får vite at noen nærstående har vært utsatt for overgrep, og trenger hjelp og støtte i en første fase. Sentrene kan bidra til å hjelpe de pårørende være en god støtte for de som er utsatte og gi hjelp til å ta kontakt med det offentlige hjelpeapparatet om nødvendig.

¹³ Barn, vold og traumer. Møter med unge i utsatte livssituasjoner. Øverlien, Hauge og Schulz. Universitetsforlaget. 2016.

¹⁴ http://www.bufdir.no/Statistikk_og_analyse/Oppvekst/Vold_og_overgrep_mot_barn/Seksuelle_overgrep_mot_barn/

¹⁵ Kun 85 personer av de pårørende hadde sitt første besøk ved senteret for 2015 og regnes som langtidsbrukere.

Henvendelser

Totalt 2900 kvinner og 774 menn henvendte seg til sentrene i 2015 enten på telefon, SMS, e-post eller brev.¹⁶ Det ble registrert totalt 36 936 henvendelser¹⁷ fra brukergruppen i 2015, de fleste av dem på telefon (23 146). 89 prosent av henvendelsene kom fra brukere som selv hadde vært utsatt for seksuelle overgrep.¹⁸

30 prosent av henvendelsene var fra brukere bosatt i vertskommunen, 27 prosent kom fra personer bosatt i bidragskommuner, mens 43 prosent av henvendelsene var fra brukere som bodde i andre kommuner.¹⁹

Brukerbesøk

1950 kvinner og 600 menn besøkte sentrene i 2015.²⁰ Totalt ble det registrert 22 113 brukerbesøk på sentrene. De vanligste formålene med besøkene var enesamtale (57 prosent), innomstikk, åpent hus eller brukertreff (30 prosent), samt gruppetilbud (12 prosent).

¹⁶ Dette er kun et minimumsanslag: Ved 2962 henvendelser var ikke spørsmålet om kjønn besvart og ved 3101 henvendelser var det ikke svart på spørsmålet om henvendelsen var første eller gjentakende.

¹⁷ For 225 henvendelser var kontaktmåte ikke registrert, og disse er også telt med her. Tabell 10 i rapporten viser antall brukere fordelt på kontaktmåte, og der er de 225 som ikke har registrert kontaktmåte ikke med i totalen.

¹⁸ På 3199 av henvendelsene var dette ikke besvart og disse er ikke med i prosentueringen.

¹⁹ Tallene gjelder for alle sentrene samlet. Incestsenteret i Vestfold skilte seg ut ved at 63 prosent av henvendelsene kom fra andre kommuner. Dersom vi ser på øvrige senter (unntatt Vestfold) var andelen på totalt 19 prosent.

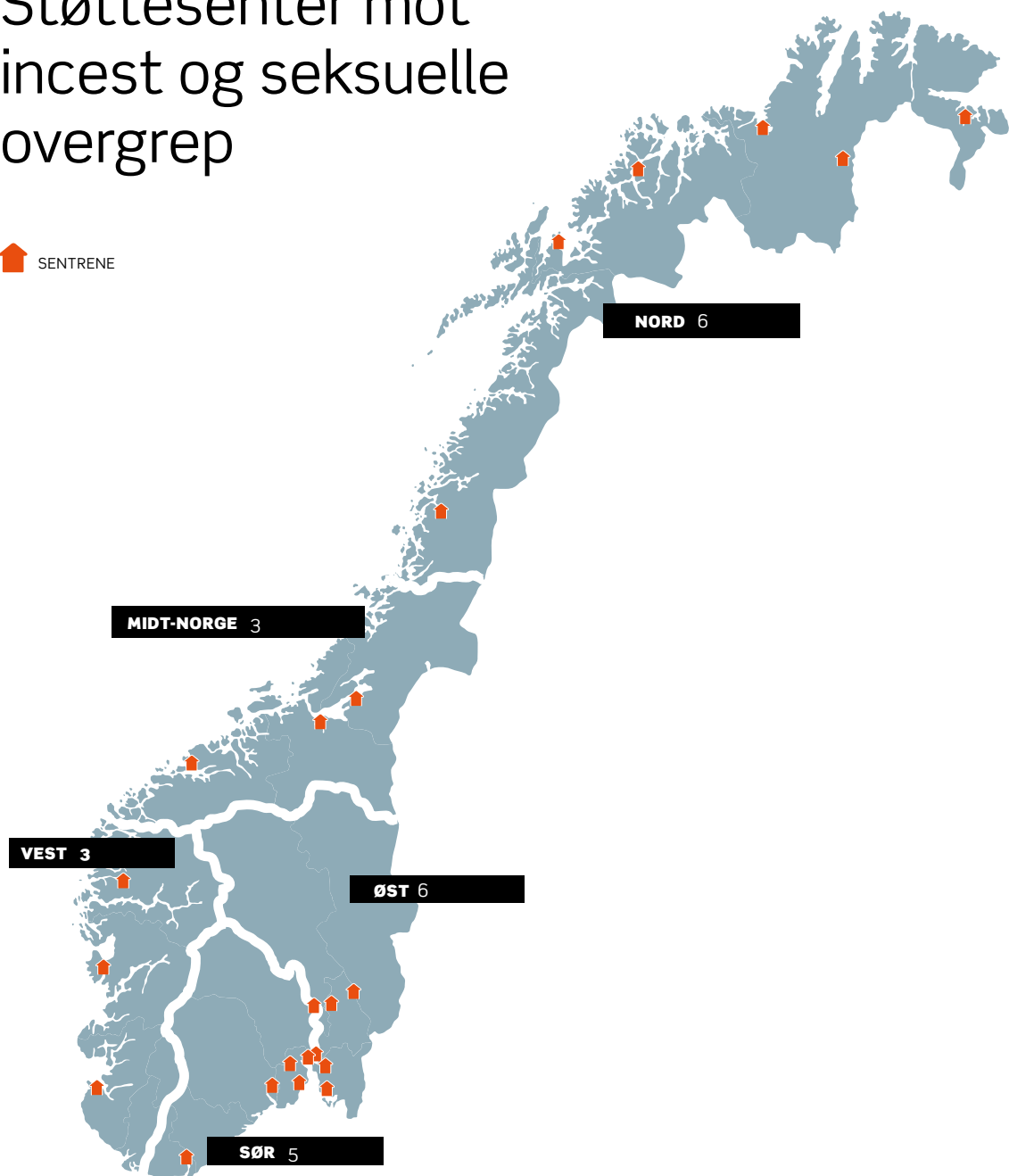
²⁰ Dette er kun et minimumsanslag: Ved 275 besøk var det ikke svart om dette var første eller gjentakende og ved 264 besøk var spørsmålet om kjønn ubesvart.

STØTTESENTER MOT INCEST OG SEKSUELLE OVERGREP

Kart

Støttesenter mot incest og seksuelle overgrep

 SENTRENE

NORD

6

TOTALT

- Alta krise- og incestsenter
- Norasenteret IKS
- Støttesenter mot incest og seksuelle overgrep, Troms
- Samisk krise- og incestsenter
- Senter mot incest og seksuelle overgrep, Nordland
- Støttesenter mot incest og seksuelle overgrep, Harstad (oppstart 2016)

MIDT-NORGE

3

TOTALT

- Senter mot incest og seksuelle overgrep i Nord-Trøndelag
- Senter mot incest og seksuelle overgrep, Sør-Trøndelag
- Senter mot incest og seksuelle overgrep i Møre og Romsdal

VEST

3

TOTALT

- Senter mot incest og seksuelle overgrep Sogn og Fjordane
- Senter mot incest og seksuelle overgrep i Hordaland
- Senter mot incest og seksuelle overgrep i Rogaland

ØST

6

TOTALT

- Krise- og incestsenteret i Fredrikstad
- Støttesenter mot incest, Oslo
- Senter for seksuelt misbrukte menn, Oslo
- Krise- og incestsenteret i Follo IKS
- Stiftelsen støttesenter mot incest og seksuelle overgrep, Hamar
- SMISO Elverum, Senter Mot Incest og Seksuelle overgrep

SØR

5

TOTALT

- Støttesenter mot incest og seksuelle overgrep IKS, Oppland
- Buskerudregionens Incestsenter (BRIS)
- Incestsenteret i Vestfold
- Senter mot incest og seksuelle overgrep i Telemark
- Stiftelsen Senter mot seksuelle overgrep i Agder

1

INNLEDNING

1.1 FORMÅL

Statistikkarbeidet kartlegger aktiviteten ved landets 22 sentre mot incest og seksuelle overgrep. Målet er å kartlegge og gi informasjon om bruken og driften av sentrene over tid, og bidra til bedre kunnskapsgrunnlag for statens tilskuddsordning og andre aktører som ønsker informasjon på fagområdet.

Dette er syvende gang statistikk for sentrene mot incest og seksuelle overgrep samles og fremstilles på denne måten. Første rapport forelå i 2009, med standardiserte skjema for rapportering fra sentrene utarbeidet av Nasjonalt kunnskapscenter om vold og traumatisk stress (NKVTS). I dag videreutvikles statistikkarbeidet stadig i samarbeid mellom Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, Sentio Research Norge, NKVTS, Fellesskap mot seksuelle overgrep (FMSO, paraplyorganisasjon som de fleste sentrene er medlemmer av) og noen av sentrene mot incest og seksuelle overgrep.

1.2 BEGREPSAVKLARINGER

I rapporten blir det skilt mellom to brukergrupper: 1) brukere som selv er utsatt for incest eller andre seksuelle overgrep, og 2) pårørende og andre brukere. Innenfor brukergruppen "pårørende/andre" finner vi biologisk mor og far, ektefelle/partner/kjæreste, venn/bekjent, biologiske søsken, stemor/fostermor og stefar/fosterfar, samt andre privatpersoner som har en nær relasjon til noen som har opplevd seksuelle overgrep.

Seksuelle overgrep

Den juridiske definisjonen av seksuelle overgrep mot barn framgår av straffelovens kapittel 26 om seksuallovbrudd.²¹ Straffeloven skiller mellom seksuell omgang²², seksuell handling²³ og seksuelt krenkende atferd²⁴. Seksuell omgang omfatter samleie og samleielignende forhold, som inntrenging av gjenstander eller kroppsdelene. Seksuell omgang mot barn under 14 år karakteriseres som voldtekt. Seksuell handling omfatter i hovedsak beføling av bryster eller kjønnsorganer, rettet mot en annen person. Seksuelt krenkende atferd er for eksempel blotting og anstøtelige bevegelser eller ordbruk mot en annen, men uten fysisk kontakt. Det rammer også distribusjon av fotografier eller levende bilder på nett, der mottakeren er under 16 år eller ikke har samtykket i å motta slike bilder.

²¹ https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-05-20-28/KAPITTEL_2-11#KAPITTEL_2-11

²² https://snl.no/seksuell_omgang

²³ https://snl.no/seksuell_handling

²⁴ https://snl.no/seksuelt_krenkende_adferd

Verdens helseorganisasjon (WHO) definerer seksuelle overgrep mot barn slik:

Seksuelle overgrep innbefatter å involvere barn i seksuell aktivitet som barnet ikke forstår, ikke kan gi samtykke til, ikke er modent for, eller som bryter med samfunnets lover og tabuer. Seksuelle overgrep innbefatter slik aktivitet mellom barn og voksne, eller mellom barn og andre barn som alders- eller modningsmessig er i en ansvars-, tillits- eller maktposisjon. Videre er den seksuelle aktiviteten igangsatt for å tilfredsstille overgriperes lyster, på barnets bekostning.²⁵

Incest

Incest betegner seksuelle omgang mellom personer som er så nært beslektet at slik omgang mellom dem er forbudt.²⁶ Incest er regulert i straffelovens § 312-314.²⁷ Det omfatter seksuell omgang med slektning i nedstigende linje, eller å få en slektning i nedstigende linje til å utføre handlinger som svarer til seksuell omgang med seg selv. Som slektning i nedstigende linje regnes biologiske og adopterte etterkommere. Seksuell omgang med søsken regnes også som incest. Dette gjelder også andre nærstående, som fosterbarn eller stebarn, eller en person under 18 år som man har omsorg for.

Fellesskap mot seksuelle overgrep (FMSO) sine medlemssenter definerer seksuelle overgrep som fysisk og/eller psykisk utnyttelse av barn eller voksnes seksuelle integritet, og overfor barn ofte begått av en tillitsperson. Fra sentrenes ståsted er det viktig å fremheve at seksuelle overgrep skjer uavhengig av kjønn, relasjoner og alder på overgriper og den som har opplevd overgrep. FMSO og sentrene graderer ikke overgrep etter alvorlighetsgrad.²⁸

Mann/kvinne vs. gutt/jente

I rapporten blir det skilt på om brukerne av sentrene og overgriperne er mann, kvinne, gutt eller jente. Skillet mellom kategoriene voksen og barn er satt ved om bruker eller overgriper er over eller under 18 år. Det vil si at alle under 18 år er å betrakte som barn, og blir altså omtalt som gutt eller jente.

1.3 DATAINNSAMLING

Aktiviteten ved sentrene mot incest og seksuelle overgrep ble innrapportert til Sentio Research Norge ved utfylling av fire ulike skjema i 2015:

- SKJEMA A: Henvendelser (telefon, e-post, SMS eller brev fra brukere og samarbeidspartnere)
- SKJEMA B: Aktivitet (besøk eller deltakelse i aktivitet på senteret)
- SKJEMA C: Brukere (spørreskjema til utsatte og pårørende)
- SKJEMA D: Samletall (drift, tilbud og organisering av sentrene)

²⁵ http://www.who.int/violence_injury_prevention/resources/publications/en/guidelines_chap7.pdf s. 75

²⁶ <https://snl.no/incest>

²⁷ https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-05-20-28/KAPITTEL_2-11#KAPITTEL_2-11

²⁸ <http://fmso.no/definisjoner-og-omfang/>

Skjema A benyttes for å registrere henvendelser fra brukere og samarbeidspartnere over telefon, e-post, SMS eller brev. Besøk fra samarbeidspartnere skal også registreres på skjema A.

Skjema B er et registreringsskjema for brukerne som ligger fremme i senterets lokaler, og hvor brukerne krysser av for besøk og deltakelse i aktiviteter på sentret.

Skjema C er et spørreskjema som fylles ut av ansatte ved sentret og bruker i fellesskap, og omhandler blant annet forhold knyttet til overgrep. Alle skjema registreres elektronisk på web av sentrene. Det skal fylles ut ett skjema C for hver bruker av senteret i løpet av registreringsåret. Registreringen ble gjort enten i samarbeid med brukeren eller av den ansatte etter at samtalen eller besøket hadde funnet sted. For brukere som også har besøkt senteret tidligere år, ble skjema C fortrinnsvis fylt ut ved første besøk i hvert kalenderår. I veilederen står det at nye brukere helst skal fylle ut skjema C ved første enesamtale, men det var opp til sentrenes ansatte å vurdere når brukeren var klar for dette. Det ligger altså en del skjønn i registreringsrutinene, og det kan derfor være at ulike sentre har registrert på ulike måter.

Alle de 22 sentrene mot incest og seksuelle overgrep har levert skjema D. Totalt 21 sentre har levert skjema A, B og C. Samisk krise- og incestsenter har ikke hatt noen brukere i 2015 og derfor ikke levert noen skjema A, B og C, tilsvarende som tidligere år.

1.4 SAMMENLIGNING OVER TID

Registreringsskjemaene revideres i forkant av hvert registreringsår. Revideringene omfatter både formuleringer av spørsmål og svarkategorier i tillegg til selve innholdet i skjema. For å kunne vise utvikling over tid blir hovedtrekkene i spørreskjemaene beholdt. Der det er mulig sammenlignes resultatene i 2015 med resultatene for de to siste årene. I tillegg vil det for enkelte spørsmål bli presentert linjediagram som viser tidsserier fra 2009-2015.

I 2015 er det for første gang satt en aldersgrense på 16 år for at brukere av senteret skal kunne samtykke til utfylling av skjema. Brukerne som var yngre enn 16 år ble kun registrert med kjønn og alder, og er dermed ikke med i fremstillingene som viser resultater for utsatte og pårørende brukere. Totalt 145 brukere (utsatte og pårørende) var yngre enn 16 år. Dette utgjør om lag syv prosent av totalt antall brukere. Når resultater sammenlignes over tid bør man derfor være oppmerksom på at det er noe færre yngre brukere i 2015 enn foregående år.

Mer informasjon om hvilke endringer i skjema som er foretatt sammenlignet med 2014 er presentert i vedlegg.

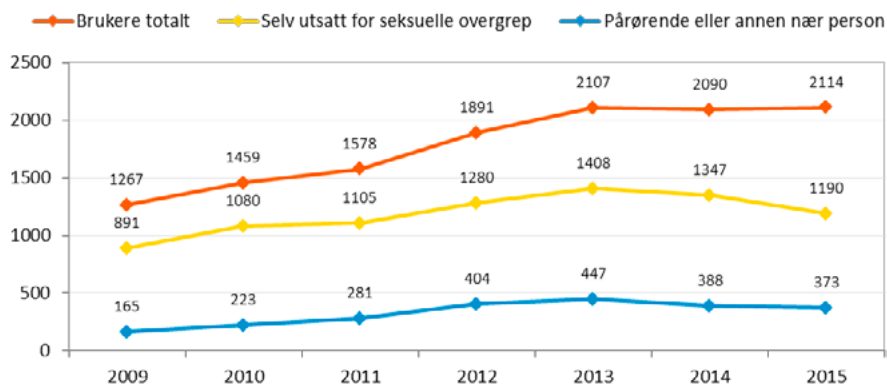
2

BRUKERE AV SENTRENE MOT INCEST OG SEKSUELLE OVERGREP

Til sammen ble det levert brukerskjema (skjema C) for 2114 personer i 2015. 74 prosent (1564 brukere) samtykket i utfylling av skjema, 19 prosent (405 brukere) svarte nei og syv prosent (145 brukere) ble ikke forespurt om samtykke.²⁹

Figuren nedenfor viser at det totale brukerantallet har vært forholdvis likt siden 2013, men har økt sammenlignet med de foregående årene. Dersom vi ser på antall brukere skilt på om de selv har vært utsatt for seksuelle overgrep eller er pårørende, viser figuren en svak nedgang. Dette skyldes at vi mangler opplysninger om brukeren er pårørende eller utsatt for de som ikke godtok registrering eller ikke ble forespurt om registrering. I 2015 ble det for første gang satt en aldersgrense på 16 år for å kunne samtykke til registrering, og vi mangler derfor opplysninger om brukerne er utsatte eller pårørende for flere enn tidligere.

FIGUR 1 OVERSIKT OVER ANTALL BRUKERE OVER TID, BASERT PÅ INNLEVERTE BRUKERSKJEMA

Som tidligere år kan det ha vært en viss underrapportering av brukere basert på skjema C. Dersom vi ser på antall besøk av individuelle brukere basert på besøksskjema (Skjema B), finner vi at til sammen 2565 personer besøkte et senter mot incest og seksuelle overgrep i 2015. Dette tyder på at antall brukere er langt høyere enn det ble fylt ut brukerskjema for.

Av brukerne som samtykket i registrering hadde 73 prosent selv blitt utsatt for seksuelle overgrep. 22 prosent var pårørende, og fire prosent oppga å være både utsatt

²⁹ Barn som er yngre enn 16 år er ikke spurt om samtykke til å fylle ut skjema, og det er derfor ikke fylt ut fullstendig skjema for disse brukerne. De er kun registrert med kjønn og alder.

og pårørende.³⁰ Disse ble bedt om å svare på om de oppsøkte sentret hovedsakelig som pårørende eller som utsatt. Etter inkludering av disse viser fordelingen at 76 prosent av brukerne oppsøkte sentret som utsatt og 24 prosent som pårørende. En klar overvekt av brukerne hadde altså selv blitt utsatt for seksuelle overgrep, et mønster som har vært stabilt over tid.

Det er naturlig å tenke seg at de som selv har vært utsatt for seksuelle overgrep har andre behov og kanskje brukte sentret på en annen måte enn de som henvendte seg som pårørende. I den videre fremstillingen vil derfor rapporten skille mellom de som henvendte seg til sentrene som pårørende eller nær person, og de som selv har blitt utsatt for seksuelle overgrep.

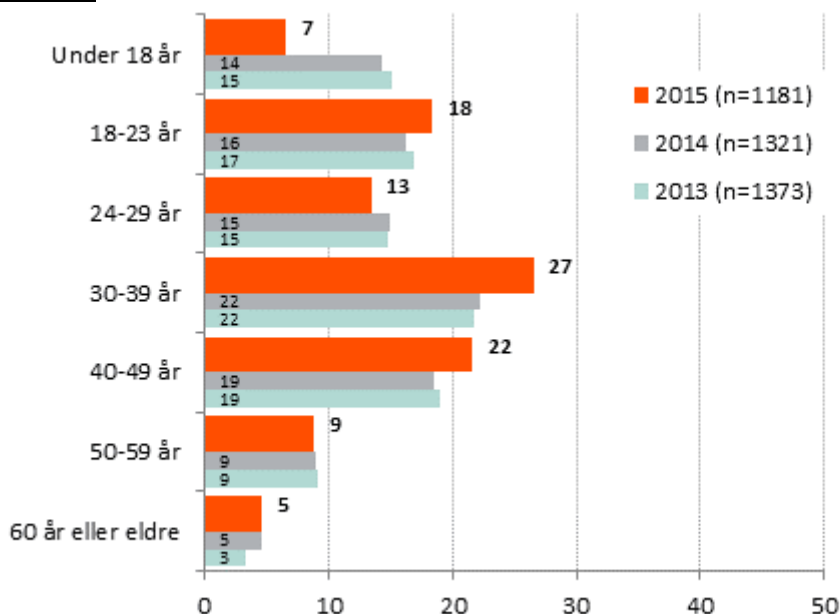
2.1 BRUKERE SOM HAR VÆRT UTSATT FOR SEKSUELLE OVERGREP

2.1.1 Alder, kjønn og bakgrunn

Gjennomsnittsalderen til brukere som hadde vært utsatt for seksuelle overgrep var 35 år. Prosentfordelingen viser at 38 prosent var yngre enn 30 år, 49 prosent var mellom 30 og 49 år, og 14 prosent var 50 år eller eldre.

Sammenlignet med tidligere ser vi en endring i alderssammensetningen ved at andelen under 18 år har gått noe ned. Dette skyldes først og fremst at brukere under 16 år fra og med 2015 ikke lenger ble registrert med opplysninger om de er utsatte eller pårørende. Dermed kan de ikke inkluderes i denne aldersfremstillingen.

FIGUR 2 ALDER BLANT BRUKERE SOM HAR VÆRT UTSATT FOR SEKSUELLE OVERGREP. PROSENTER.

³⁰ En person hadde ikke besvart spørsmålet

I 2015 var 84 prosent av de utsatte kvinner/jenter, mens 16 prosent var menn/gutter. Over tid har det kun vært mindre endringer i kjønnsfordelingen. I 2014 var det 83 prosent kvinner/jenter og 17 prosent menn/gutter.

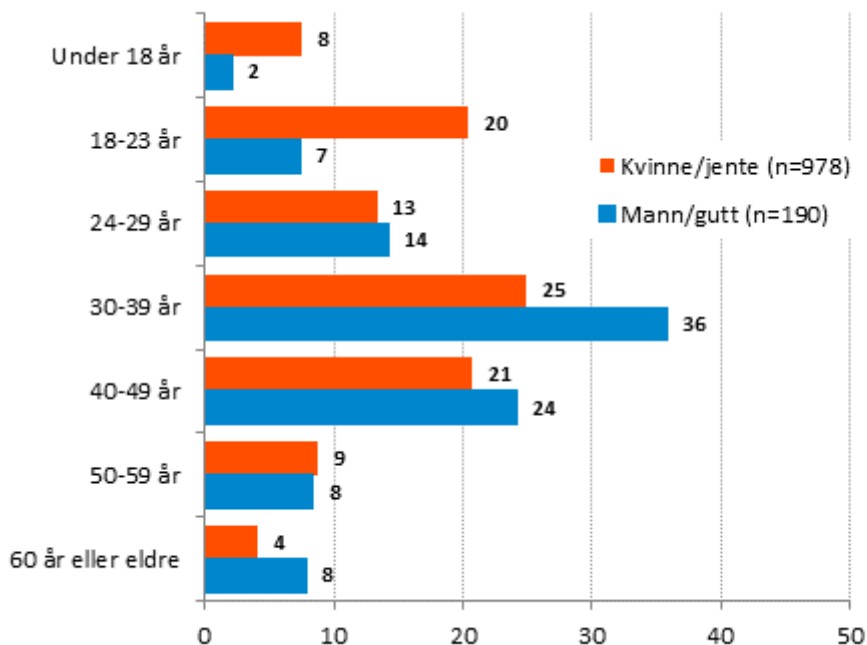
Tabell 1 viser at prosentandelen menn/gutter varierte mellom sentrene.³¹ Ikke overraskende hadde Senter for seksuelt misbrukte menn i Oslo høyest andel (93 prosent). Deretter følger SMISO Troms med 25 prosent menn/gutter, SMISO Nord-Trøndelag (24 prosent) og SMISO Rogaland (23 prosent).

TABELL 1 PROSENTANDEL MENN BLANT BRUKERGRUPPEN TOTALT (UTSATTE OG PÅRØRENDE) VED DE ULIKE SENTRENE. SKILT MELLOM SENTRE SOM HAR SVART AT DE HAR ET TILRETTELAGT TILBUD TIL MENN OG IKKE.

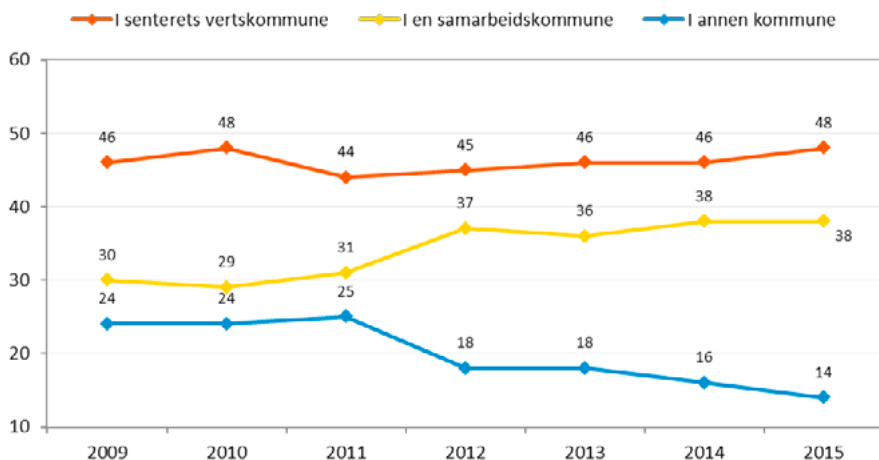
Tilbud:	Senter:	Prosentandel menn	Antall med besvart spørsmål om kjønn
Sentre som har et tilrettelagt tilbud til menn	Senter for seksuelt misbrukte menn, Oslo	93	98
	SMISO Troms	25	117
	SMISO Nord-Trøndelag	24	70
	SMISO Rogaland	23	79
	SMI Oslo	19	219
	Buskerudregionens Incestsenter (BRIS)	19	109
	SMISO Telemark	19	128
	SMISO Hamar	18	77
	SMSO Agder	17	113
	SMISO Hordaland	14	111
	SMISO Sør-Trøndelag	14	125
	SMISO Møre og Romsdal	13	83
	SMISO Nordland	12	40
	Krise- og incestsenteret i Fredrikstad	10	41
Sentre som ikke har et tilrettelagt tilbud til menn	Samisk krise- og incestsenter	0	0
	Norasenteret IKS	20	5
	Incestsenteret i Vestfold	19	436
	Krise- og incestsenteret i Follo	18	65
	SMISO Elverum	15	34
	SMISO Oppland	14	74
	Alta krise- og incestsenter	11	9
	SMISO Sogn og Fjordane	5	57

Den kvinnelige brukergruppen hadde en yngre gjennomsnittsalder (34 år) enn den mannlige. Dette var vært et mønster over flere år. Prosentfordelingen viser at 28 prosent av kvinnene var 23 år eller yngre, mot kun ni prosent av mennene.

³¹ Basert på skjema C.

FIGUR 3 ALDER BLANT BRUKERE SOM HAR VÆRT UTSATT FOR SEKSUELLE OVERGREP. BRUTT NED PÅ KJØNN. PROSENTER.

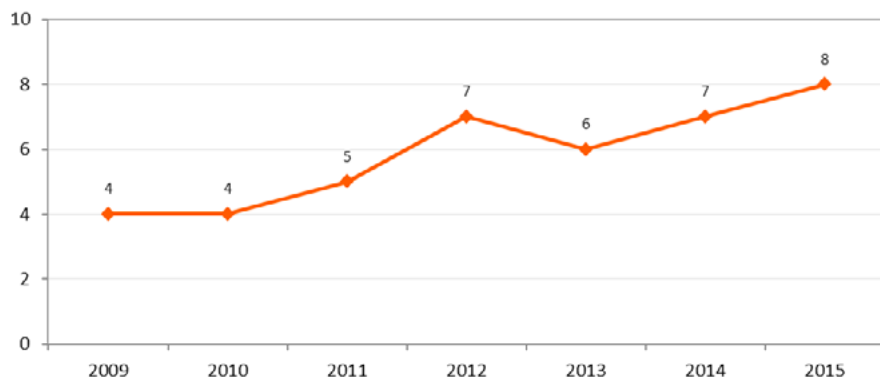
Figuren nedenfor viser de utsattes kommunetilhørighet. I 2015 bodde 48 prosent i sentrets vertskommune, mens 38 prosent bodde i en samarbeidskommune. 14 prosent kom fra annen kommune. Fordelingen er forholdsvis lik som de to siste årene, men vi ser at andelen som kom fra en annen kommune har sunket noe siden 2013.

FIGUR 4 BOSTED BLANT BRUKERE SOM HAR VÆRT UTSATT FOR SEKSUELLE OVERGREP³² PROSENTER.

³² 2014 var første gang begrepet samarbeidskommune ble brukt. Tidligere stod det bidragskommune. Begrepet bidragskommune brukes fortsatt i skjema A om henvendelser.

Brukergruppen som har vært utsatt for seksuelle overgrep var som tidligere år hovedsakelig av norsk opprinnelse (92 prosent). Åtte prosent hadde innvandrerbakgrunn. Andelen er forholdsvis lik som fjoråret, men fire prosentpoeng høyere enn i perioden 2009-2010. I antall hadde 47 utsatte i 2010 innvandrerbakgrunn, mot 93 i 2015.

FIGUR 5 PROSENTANDEL MED INNVANDREBAKGRUNN. 2009-2015 PROSENTER.
N FOR 2015= 1179.

Sentrene har registrert om det var behov for tolk under samtalen med brukere med innvandrerbakgrunn. 90 prosent svarte at det ikke var behov for tolk, mens det for åtte prosent av brukerne ble benyttet tolk. Kun for en bruker var det behov for tolk uten at tolk ble benyttet.³³

Tabell 2 viser at innvandrerdelen varierte mellom de ulike sentrene.³⁴ Høyest innvandrerdelen hadde SMISO Møre og Romsdal (20 prosent), fulgt av SMI Oslo (15 prosent), senteret for seksuelt misbrukte menn i Oslo (14 prosent), og SMISO Rogaland (13 prosent). For mer informasjon om tilrettelegging for brukere med innvandrerbakgrunn, se kapittel 4.3.4.

³³ Totalt 93 brukere som var utsatt for seksuelle overgrep hadde innvandrerbakgrunn. Av disse besvarte 85 spørsmålet om tolk.

³⁴ Basert på skjema C

TABELL 2 PROSENTANDEL MED INNVANDREBAKGRUNN BLANT BRUKERGRUPPEN TOTALT (UTSATTE OG PÅRØRENDE) VED DE ULIKE SENTRENE. SKILT MELLOM SENTRE SOM HAR SVART AT DE HAR ET TILRETTELAGT TILBUD TIL UTSAFTE MED INNVANDREBAKGRUNN OG IKKE.

Tilbud:	Senter:	Prosentandel med innvandrerbakgrunn	Antall med besvart spørsmål om innvandrerbakgrunn
Sentre som har et tilrettelagt tilbud til personer med innvandrerbakgrunn	SMISO Møre og Romsdal	20	35
	SMI Oslo	15	154
	Senter for seksuelt misbrukte menn, Oslo	14	59
	SMISO i Rogaland	13	55
	Buskerudregionens Incestsenter (BRIS)	11	98
	SMISO Telemark	9	80
	SMISO Sør-Trøndelag	9	87
	SMISO Sogn og Fjordane	8	36
	SMISO Elverum	6	18
	SMISO Oppland	6	72
	SMISO Hordaland	5	62
	Krise- og incestsenteret i Fredrikstad	4	26
	SMISO Nordland	3	31
	SMISO Nord-Trøndelag	1	70
	Incestsenteret i Vestfold	0	324
Norasenteret IKS	0	4	
Sentre som ikke har et tilrettelagt tilbud	SMSO Agder	10	112
	SMISO Hamar	8	79
	SMISO Troms	6	83
	Krise- og incestsenteret i Follo	4	54
	Alta krise- og incestsenter	0	8
	Samisk krise- og incestsenter	0	0

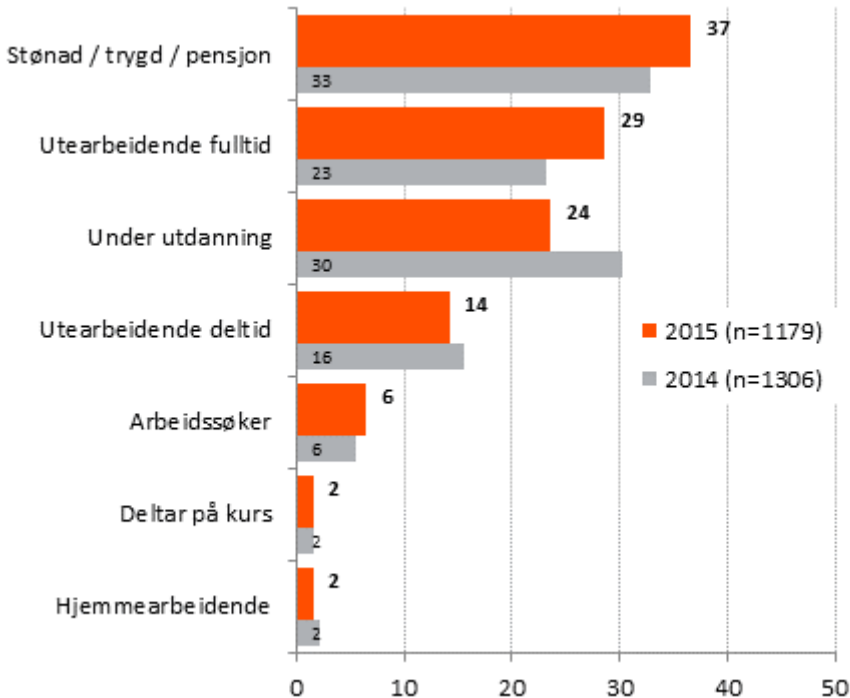
2.1.2 Tilknytning til arbeidslivet

29 prosent av de utsatte hadde fulltidsarbeid, mens 14 prosent hadde deltidsarbeid i 2015. Videre mottok 37 prosent stønad, trygd eller pensjon, mens 24 prosent var under utdanning. Dersom vi kun ser på de i alderen 24-59 år var litt over halvparten yrkesaktive.

Sammenlignet med 2014 var en økende andel av de utsatte i fulltidsarbeid, samt mottok stønad, trygd eller pensjon, mens en lavere andel var under utdanning.

I Norge var 67,6 prosent av personer i alderen 15-74 år sysselsatte ved 4. kvartal i 2015.³⁵ Ser vi på andelen yrkesaktive blant brukerne av krisesentertilbudene i landet, finner vi at totalt 33 prosent av krisesenterbeboerne var yrkesaktive i 2015, enten i heltid eller i deltid.³⁶ Brukerne av sentre mot incest og seksuelle overgrep og krisesentertilbudene er altså i mindre grad yrkesaktive enn befolkningen i Norge generelt.

FIGUR 6 TILKNYTNING TIL ARBEIDSLIVET BLANT BRUKERE SOM HAR VÆRT UTSATT FOR SEKSUELLE OVERGREP. PROSENTER.

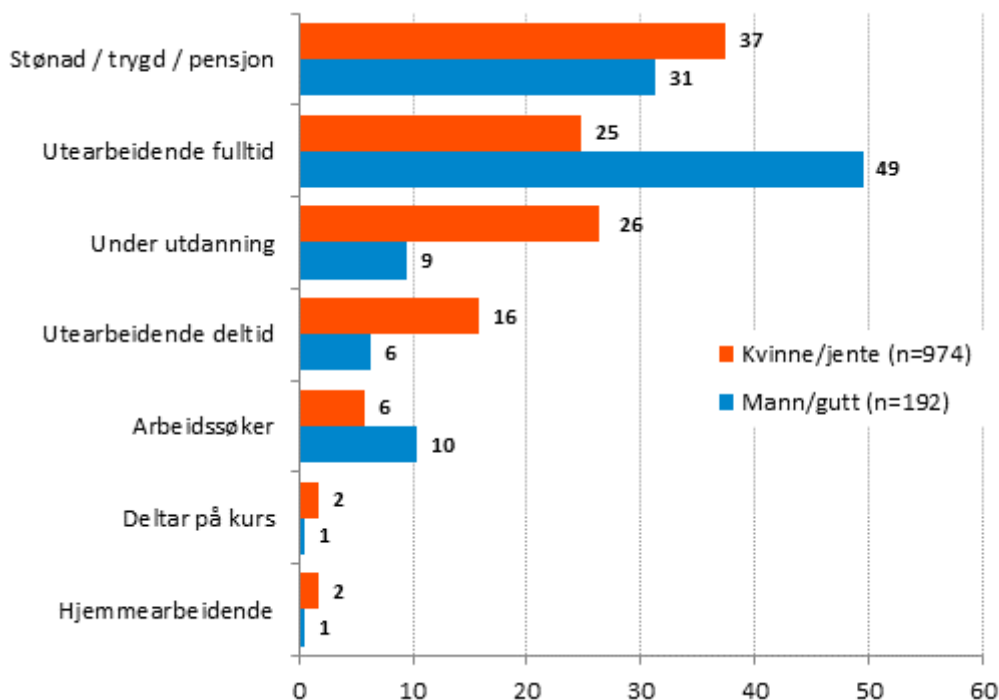
Det var relativt store kjønnsforskjeller med tanke på tilknytning til arbeidslivet. En langt høyere andel menn enn kvinner var i fulltidsarbeid, mens en høyere andel kvinner enn menn var i deltidsarbeid og under utdanning. Dette kan kanskje være fordi kvinnene gjennomgående hadde en yngre aldersprofil enn mennene, men det er ikke mulig å si med sikkerhet. Videre mottok en litt høyere andel kvinner enn menn stønad, trygd eller pensjon.

³⁵ <https://www.ssb.no/aku>

³⁶ Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2016) Rapportering fra krisesentertilbudene 2015.

FIGUR 7

TILKNYTNING TIL ARBEIDSLIVET BLANT BRUKERE SOM HAR VÆRT UTSATT FOR SEKSUELLE OVERGREP. BRUTT NED PÅ KJØNN. PROSENTER.

2.1.3 Funksjonsnedsettelse

Halvparten av brukerne som hadde vært utsatt for seksuelle overgrep har en form for funksjonsnedsettelse. I følge arbeidskraftundersøkelsen fra 2015³⁷ har 16,6 prosent av Norges befolkning i alderen 15-66 år en funksjonshemming. Det er altså en betydelig høyere andel som har en funksjonsnedsettelse blant brukerne av sentrene enn det er i Norge generelt.³⁸

Figuren på neste side viser andelen som har ulike typer funksjonshemminger blant de som har nedsatt funksjonsevne. Tre av fire har psykiske lidelser mens en av fire har kroniske sykdommer. Dette er de klart vanligste funksjonshemningene. Videre har elleve prosent nedsatt bevegelsesevne, fem prosent har nedsatt synsevne og fem prosent har nedsatt hørselsevne. Tre prosent har utviklingshemming eller andre kognitive vansker. Åtte prosent har svart andre funksjonsnedsettelse og herunder er det fibromyalgi, smerter i kroppen, utmattelse/ME og migrene som oftest blir nevnt.

³⁷ Arbeidskraftundersøkelsen, 2.kvartal 2015, SSB

³⁸ I dette tilfelle brukes begrepene funksjonshemming, nedsatt funksjonsevne og funksjonsnedsettelse som synonymer. Begrepet funksjonshemming er brukt i arbeidskraftundersøkelsen med tilhørende definisjon: «Med funksjonshemming menes varige helseproblemer som kan medføre begrensninger i det daglige liv. Det kan være nedsatt syn, hørsel eller bevegelse, lese- og skrivevansker, hjerte- eller lungeproblemer, psykiske lidelser osv. Definisjonen på funksjonsnedsettelse som er brukt i brukerskjema for sentrene mot incest og seksuelle overgrep er følgende: Det skal registreres hvorvidt brukeren har nedsatt fysisk eller psykisk funksjonsevne av varig karakter som medfører begrensninger i det daglige liv. Med varig menes at det har vart eller antas å vare 6 måneder eller mer.

FIGUR 8

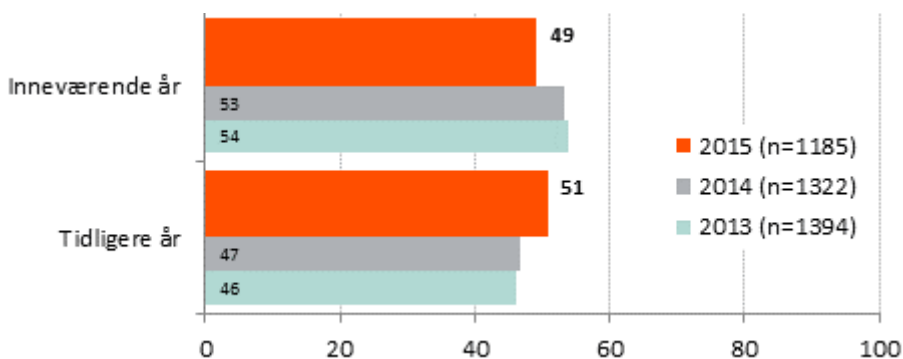
FUNKSJONSNEDESETTELSE BLANT BRUKERE SOM HAR VÆRT UTSATT FOR SEKSUELLE OVERGREP. PROSENTER AV DE SOM HAR EN ELLER FLERE FUNKSJONSNEDESETTELSE. N=576.

2.1.4 Nye brukere blant de som er utsatt for seksuelle overgrep

FIGUR 9

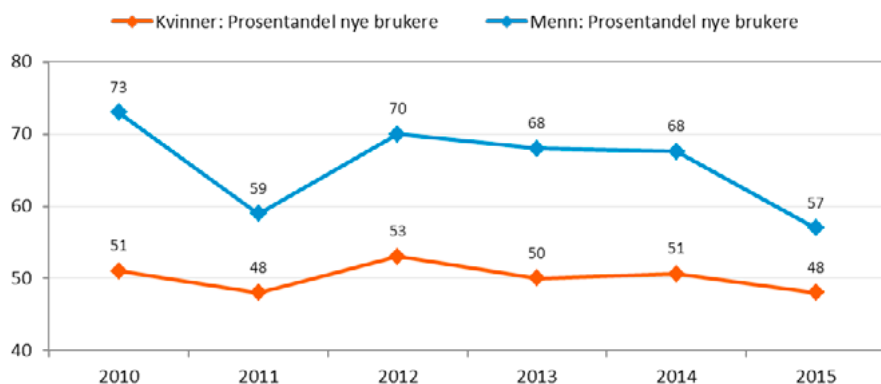
TIDSPUNKT FOR FØRSTE BESØK, BLANT BRUKERE SOM HAR VÆRT UTSATT FOR OVERGREP. PROSENTER.

Omtrent halvparten av de som hadde vært utsatt for seksuelle overgrep var nye brukere av sentrene i 2015. Sammenlignet med tidligere har det vært en nedgang i andelen nye brukere fra 54 prosent i 2013 til 49 prosent i 2015.

Totalt sett er det en betydelig høyere andel nye brukere blant mennene enn kvinnene, henholdsvis 57 mot 48 prosent. Det er likevel blant mennene vi finner den største nedgangen i andelen nye brukere fra 68 prosent i 2014 til 57 prosent i 2015. Nedgangen i andelen nye brukere blant mennene gjør at kjønnsforskjellen er mindre i 2015 sammenlignet med de tre foregående årene.

FIGUR 10 ANDELEN NYE BRUKERE BLANT MENN OG KVINNER SOM HAR VÆRT UTSATT FOR SEKSUELLE OVERGREP. PROSENTER.

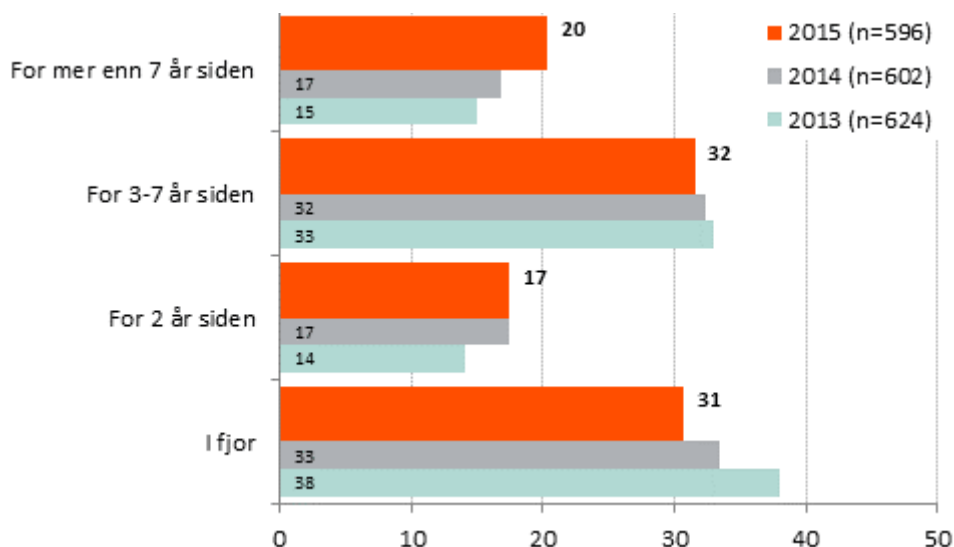
Mange av de eldre brukerne har benyttet senteret over flere år, mens det er flere nye brukere blant de yngste. Blant de som var 40 år eller eldre hadde 62 prosent besøkt senteret før 2015, mot 33 prosent av de under 24 år.

TABELL 3 TIDSPUNKT FOR FØRSTE BESØK, BLANT BRUKERE SOM HAR VÆRT UTSATT FOR OVERGREP. BRUTT NED PÅ ALDER. PROSENTER.

	Totalt	23 år eller yngre	24-39 år	40 år eller eldre
I alt	100	100	100	100
Inneværende år	49	67	48	38
Tidligere år	51	33	52	62
Antall svar (n)	1177	294	471	412

Blant de som hadde besøkt senteret før 2015, var det gjennomsnittlig fire år siden første besøk. Drøyt halvparten svarte at første besøk var for mer enn to år siden. En forholdsvis stor andel er altså brukere av sentrene over lengre tid. I underkant av en tredjedel hadde sitt første besøk året i forveien.

FIGUR 11 ANTALL ÅR SIDEN FØRSTE BESØK FOR DE SOM BESØKTE SENTERET FØR 2015, BLANT BRUKERE SOM HAR VÆRT UTSATT FOR OVERGREP. PROSENTER.

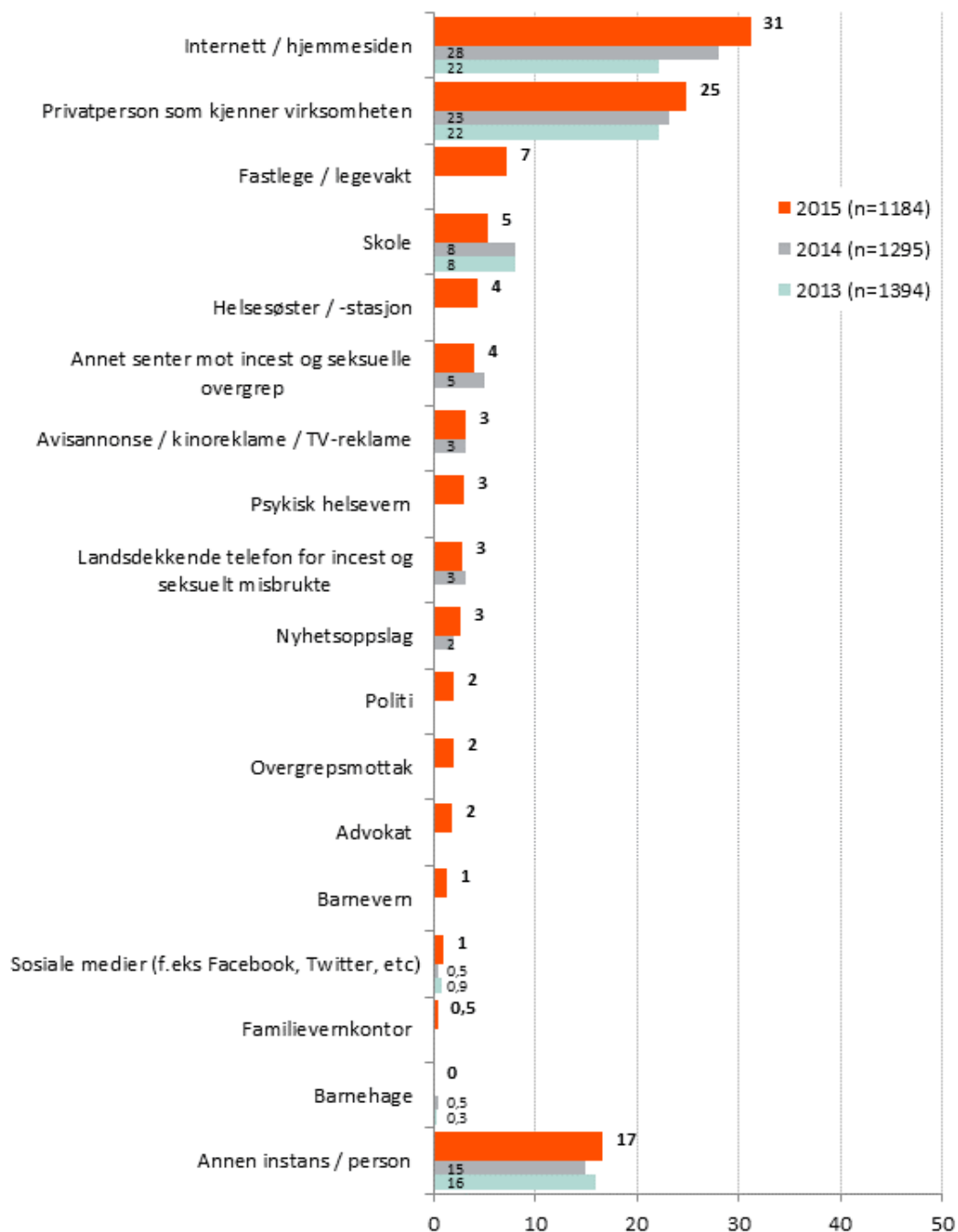
2.1.5 Informasjonskilder

Brukerne får informasjon om sentrene via flere kanaler. Det var mest vanlig å få kjennskap til sentret enten via internett/hjemmesiden (31 prosent) eller privatperson som kjenner til virksomheten (25 prosent). Disse informasjonskanalene har også vært mest vanlig tidligere år, og vi ser en jevn økning i andelen som fikk kjennskap via disse informasjonskanalene.³⁹ Videre fikk syv prosent vite om senteret via fastlege/legevakt, fem prosent via skole, fire prosent via helsesøster/stasjon, og fire prosent via annet senter mot incest og seksuelle overgrep.

Det var også relativt vanlig å finne ut om sentret via en annen person eller instans⁴⁰ (17 prosent), og de som svarte dette ble bedt om å spesifisere hvordan de hadde fått informasjon. Blant svarene som oftest går igjen er psykisk helsetjeneste/helseteam, psykiatri og psykolog, noe som medfører at kategorien psykisk helsevern reelt sett nok er litt høyere enn figuren viser (3 prosent).

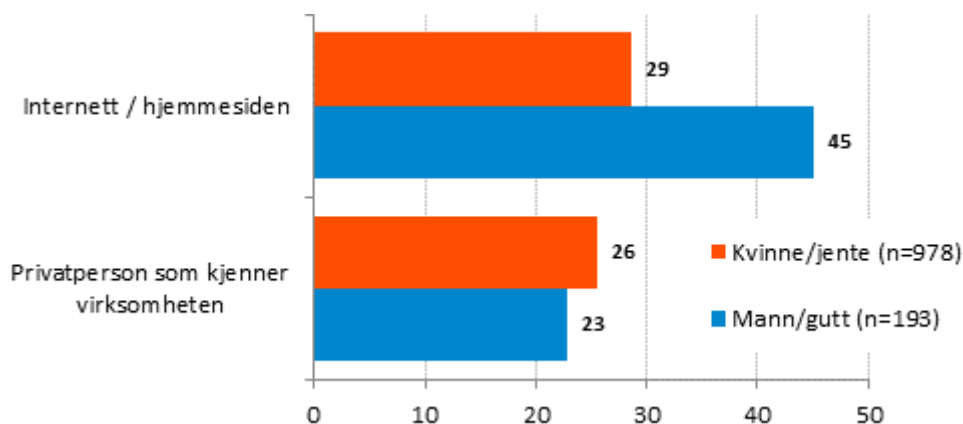
³⁹ Det har vært noen endringer i svarkategoriene sammenlignet med tidligere. Spesifikasjonen «hjemmesiden», ble først lagt til i 2014, mens det tidligere år kun stod «internett». Fra 2015 er kategorien «hjelpeinstans» erstattet med en spesifisering av ulike hjelpeinstanser.

⁴⁰ Kategorien «Annen person eller instans» skal omfatte grupper som ikke allerede er dekket av øvrige kategorier på skjemaet. «Privatperson som kjenner til virksomheten» er en egen kategori på skjemaet, skal således brukes fremfor «Annen person eller instans» i de tilfellene dette er aktuelt.

FIGUR 1.2 HVORDAN FIKK UTSATTE VITE OM SENTRET?
 PROSENTER⁴¹

⁴¹ Det var mulig å sette flere kryss på spørsmålet om informasjonskanaler dersom man hadde fått vite om sentret via flere kanaler.

Resultatene viser store kjønnsforskjeller når det gjelder hvordan de utsatte fikk kjennskap til sentret. Figur 13 viser kjønnsfordelingen på de to største kategoriene. Menn benyttet langt oftere enn kvinner internett til å finne informasjon om sentrene. 45 prosent av mennene fant informasjon på internett/hjemmeside, mot 29 prosent av kvinnene. Dette mønsteret har vedvart over flere år.

FIGUR 13 HVORDAN FIKK UTSATTE FOR SEKSUELLE OVERGREP VITE OM SENTRET? BRUTT NED PÅ KJØNN. PROSENTER.⁴²

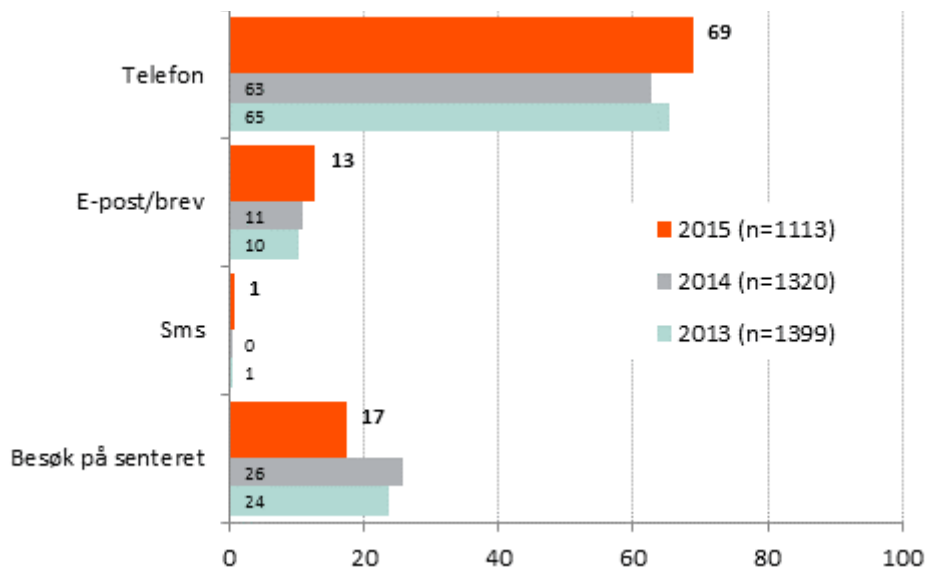

2.1.6 Hvordan tar utsatte for seksuelle overgrep kontakt med sentret?

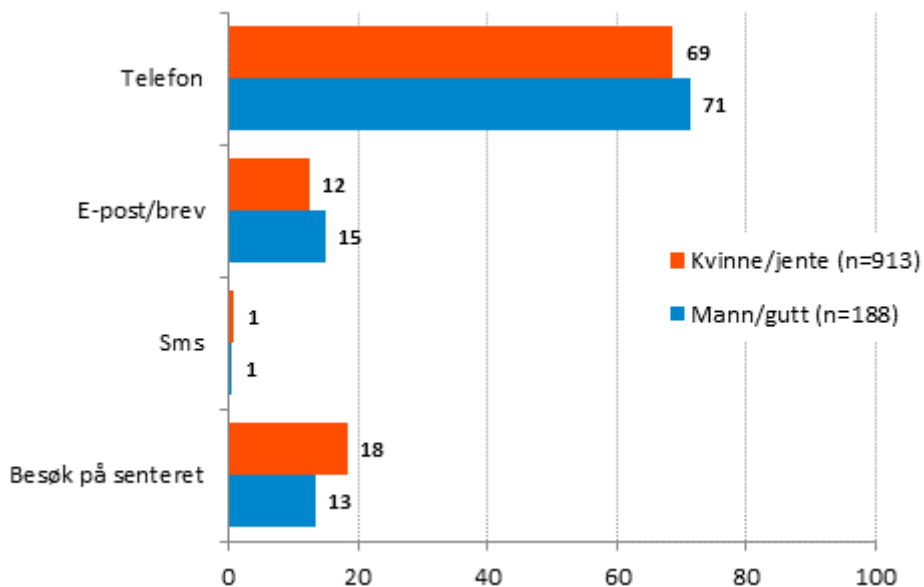
Figuren på neste side viser hvilken kanal som ble brukt første gang de som hadde vært utsatt for overgrep tok kontakt med sentret. De fleste (69 prosent) ringte, mens 17 prosent oppsøkte sentret første gang de tok kontakt, noe som er en betydelig lavere andel enn tidligere. 13 prosent benyttet e-post eller brev, mens en prosent tok kontakt via SMS.

⁴² Figuren viser bare de to største svarkategoriene fra figur 12

FIGUR 14 KONTAKTMÅTE VED FØRSTE HENVENDELSE, BLANT BRUKERE SOM HAR VÆRT UTSATT FOR OVERGREP. PROSENTER.

FIGUR 15 KONTAKTMÅTE VED FØRSTE HENVENDELSE, BLANT BRUKERE SOM HAR VÆRT UTSATT FOR OVERGREP. BRUTT NED PÅ KJØNN. PROSENTER.

Telefon som første kontaktmåte var vanligst blant både kvinner og menn. En litt høyere andel kvinner enn menn hadde besøkt senteret første gang de tok kontakt. Ellers er det forholdsvis små kjønnsforskjeller.

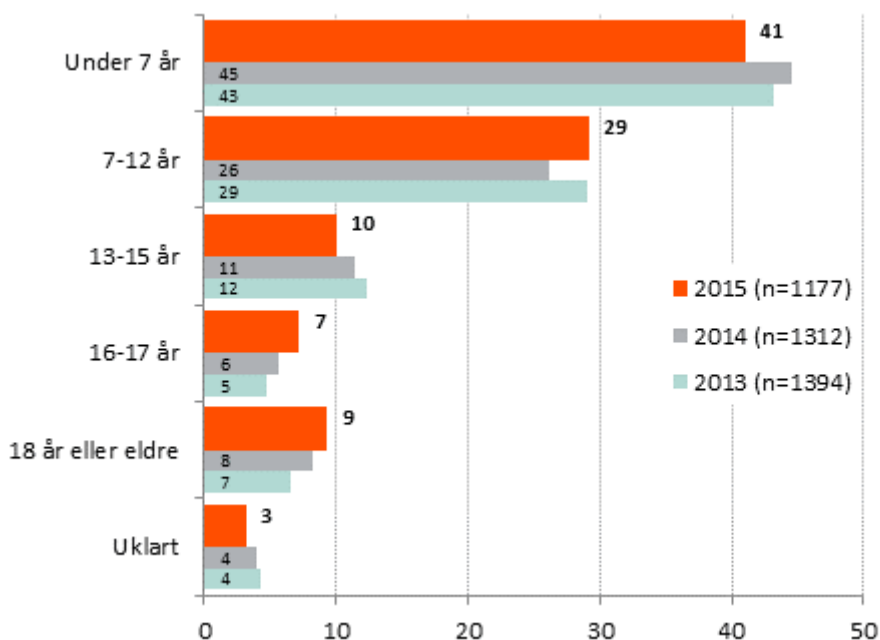
2.1.7 Spørsmål knyttet til overgrepet

Det var mulig å sette flere kryss på mange av spørsmålene som omhandler overgrepet/ene, da enkelte av brukerne har vært utsatt for flere overgrep og flere overgripere.

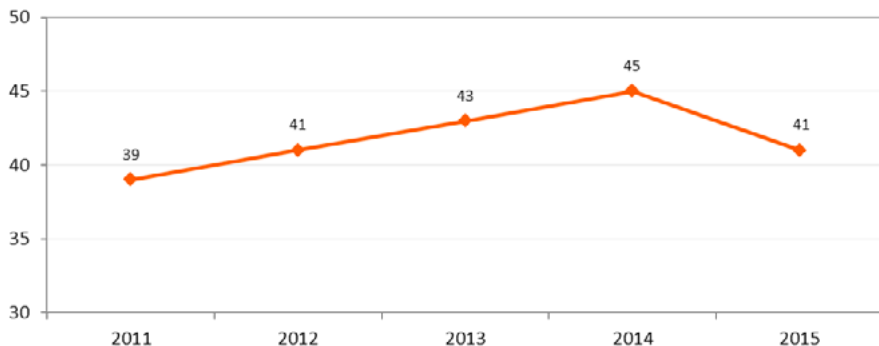
Alder ved første overgrep

De fleste ble utsatt for første overgrep i svært ung alder. Hele 70 prosent ble utsatt for overgrep da de var tolv år eller yngre, og 41 prosent var yngre enn syv år. Videre var ti prosent i alderen 13-15 år, mens 16 prosent var 16 år eller eldre.

FIGUR 15 ALDER VED FØRSTE OVERGREP. PROSENTER.

Andelen som ble utsatt for første overgrep i svært ung alder (før fylte 7 år) har vært forholdsvis stabil over tid, med en liten topp i 2014 (45 prosent).

FIGUR 17 ANDELEN SOM BLE UTSATT FOR FØRSTE OVERGREP FØR FYLTE 7 ÅR. PROSENTER. 2011-2015.

Det å ha blitt utsatt for overgrep før fylte syv år var vanligst blant de eldste brukerne av senteret. Halvparten av brukerne i alderen 40 år og eldre var utsatt for første overgrep før de ble syv år, mot en fjerdedel av brukerne i alderen 23 år eller yngre.

Tabellen nedenfor viser at en høyere andel kvinner enn menn var utsatt for første overgrep før de fylte syv år (42 mot 35 prosent). Videre var det mer vanlig blant menn enn kvinner at første overgrep fant sted i alderen 7-15 år. 54 prosent av mennene ble utsatt for første overgrep i denne alderen mot 36 prosent av kvinnene.

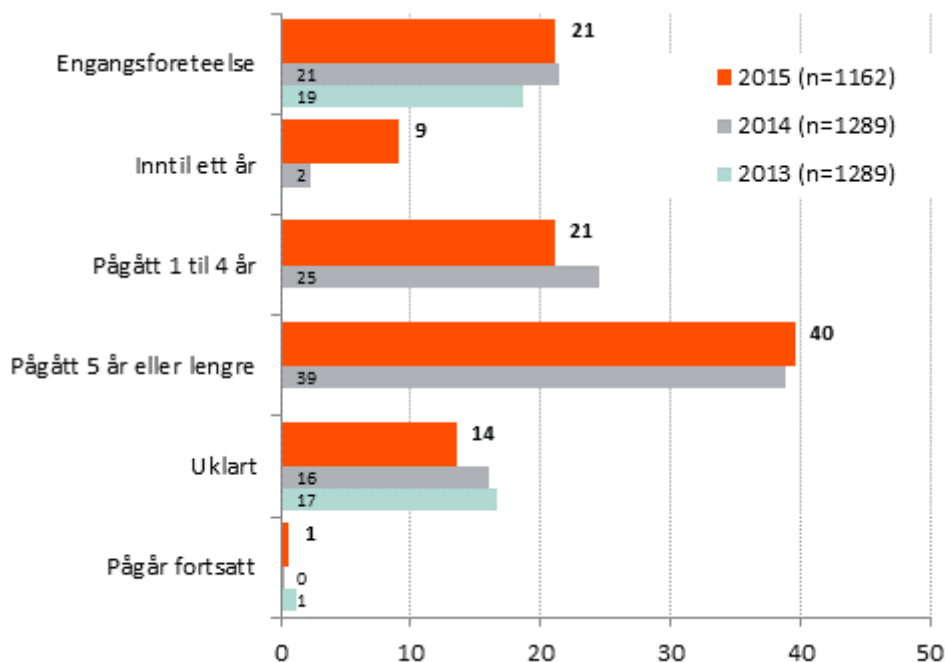
TABELL 4 TABELL 4: ALDER VED FØRSTE OVERGREP. BRUTT NED PÅ KJØNN. PROSENTER.

Alder ved første overgrep?	Kvinne/jente			Mann/gutt		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
I alt	100	100	100	100	100	100
Under 7 år	46	46	42	30	40	35
7-12 år	27	25	27	38	31	40
13-15 år	10	10	9	24	18	14
16-17 år	5	6	8	5	4	5
18 år eller eldre	8	9	10	3	5	4
Uklart	5	4	3	1	2	2
Antall svar (n)	1103	1084	973	279	218	191

Misbrukets varighet

Figur 18 viser hvor lenge brukerne opplevde å bli utsatt for overgrep. De fleste hadde vært utsatt for misbruk over en periode på ett år eller mer. 40 prosent hadde vært utsatt for misbruk i fem år eller lengre, mens 21 prosent hadde vært utsatt for misbruk i en periode på 1-4 år. Videre hadde 21 prosent vært utsatt for en engangsforeteelse. Relativt mange (14 prosent) hadde et uklart bilde av hvor lenge misbruket pågikk. Sammenlignet med tidligere har det vært forholdsvis små endringer, bortsett fra en viss økning i andelen som var utsatt for overgrep i inntil ett år.⁴³

⁴³ På grunn av endringer i svarkategoriene er kun to kategorier sammenlignet med 2013.

FIGUR 18 MISBRUKETS VARIGHET. PROSENTER.**TABELL 5** MISBRUKETS VARIGHET. BRUTT NED PÅ KJØNN. PROSENTER.

Hvor lenge har misbruket pågått? (Kryss for en eller flere)	Kvinne/jente			Mann/gutt		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Engangsforeteelse	17	20	21	23	26	21
Inntil ett år	IM	2	8	IM	5	14
Pågått 1 til 4 år	IM	25	21	IM	21	22
Pågått 5 år eller lengre	IM	40	41	IM	36	35
Uklart	18	16	14	10	13	11
Pågår fortsatt	1	0	1	1	0	0
Antall svar (n)	1098	1063	960	277	216	189

IM=Ikke målt

Tabellen over viser misbrukes varighet blant de kvinnelige og mannlige brukerne. Kvinnene opplever i snitt overgrep over en lengre periode enn menn. En høyere andel kvinner enn menn hadde vært utsatt for overgrep i fem år eller lengre, mens en høyere andel menn enn kvinner hadde vært utsatt for overgrep i en periode på inntil ett år.

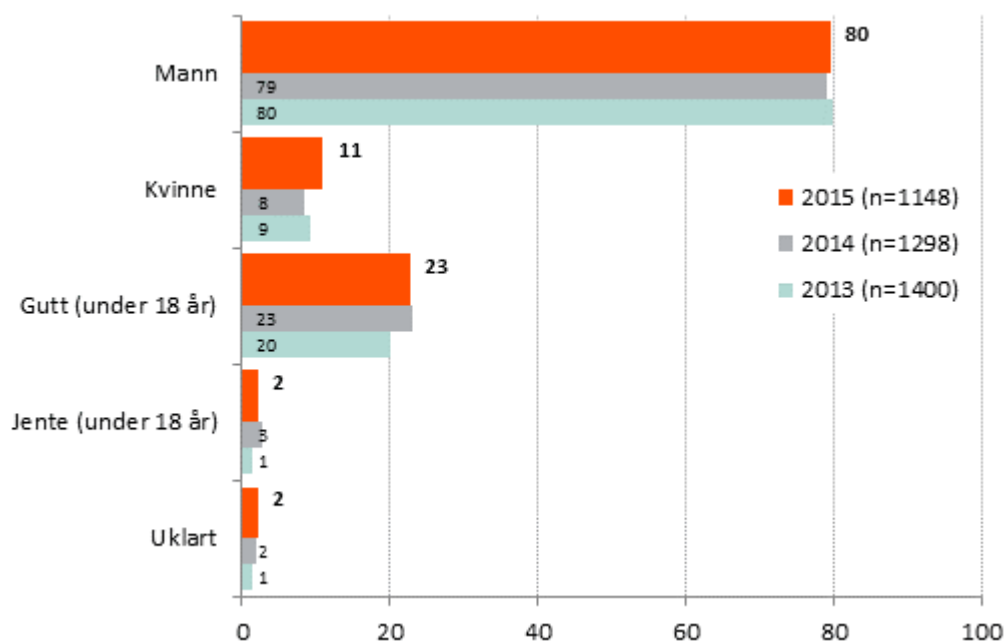
Det å være utsatt for en engangsforeteelse var mest vanlig blant de yngste brukerne av senteret. 32 prosent av brukerne under 24 år hadde vært utsatt for dette, mot 14 prosent av brukerne som var 40 år eller eldre.

Overgriper

66 prosent hadde vært utsatt for en overgriper, mens 34 prosent hadde vært utsatt for to eller flere overgripere. Betraktelig flere kvinner enn menn hadde vært utsatt for to eller flere overgripere, henholdsvis 35 mot 25 prosent. Andelen som hadde vært utsatt for flere overgripere var også betydelig høyere blant brukerne i alderen 40 år og eldre (46 prosent), sammenlignet med brukerne som var yngre (25 prosent av brukerne i alderen 23 år eller yngre og 28 prosent blant brukerne i alderen 24-39 år).

Figuren nedenfor viser kjønn og alder på overgriper. ⁴⁴I de fleste tilfeller av overgrep mot både menn og kvinner var det en mann som utførte overgrepet. 80 prosent hadde vært utsatt for overgrep av en mann, mens 23 prosent svarte at overgriper var en gutt under 18 år. Elleve prosent hadde vært utsatt for overgrep fra en kvinne, mens to prosent oppga at overgriper var en jente (under 18 år). Sammenlignet med tidligere år finner vi kun mindre forskjeller.

FIGUR 19 OVERGRIPERS KJØNN OG ALDER. PROSENTER.

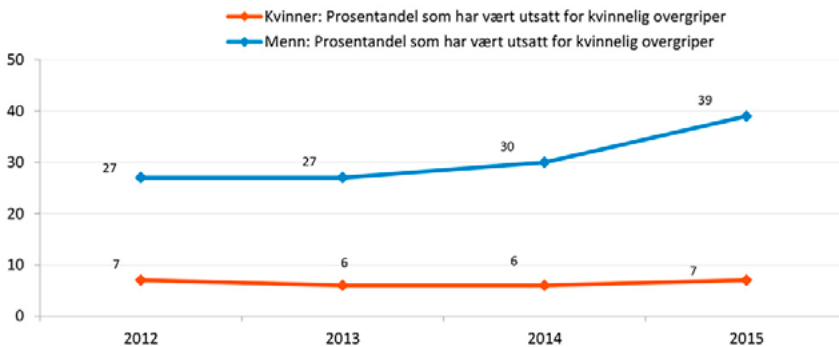
Tabellen på neste side viser overgriperens kjønn, sett opp mot den utsattes kjønn. Begge kjønn hadde i de fleste tilfellene vært utsatt for en mannlig overgriper, men det var betraktelig mer vanlig med en kvinnelig overgriper blant de mannlige brukerne av sentrene. Mens 39 prosent av mennene oppga kvinnelig overgriper, gjaldt dette kun syv prosent av kvinnene. Videre var det mer vanlig at overgriperen var en mann blant de kvinnelige enn mannlige brukerne. Henholdsvis 96 prosent av kvinnene og 72 prosent av mennene hadde vært utsatt for en mannlig overgriper.

⁴⁴ Fordi man kan ha vært utsatt for overgrep både fra mann og gutt, samt kvinne og jente, vil summene av andelen som har vært utsatt for overgrep fra mann og gutt eller kvinne og jente overstige andelen som henholdsvis har vært utsatt for mannlig og/eller kvinnelig overgriper.

TABELL 6 UTSATT FOR KVINNELIG (KVINNE/JENTE) ELLER MÅNNLIG (MANN/GUTT) OVERGRIPER. PROSENTER.

Ble/blir misbrukt av:	Totalt	Kvinne/jente	Mann/gutt
Mannlig overgriper	93	96	72
Kvinnelig overgriper	12	7	39
Antall svar (N)	1148	948	187

Andelen mannlige brukere som oppgir en kvinnelig overgriper har økt over tid. I 2012 hadde 27 prosent av mennene vært utsatt for en kvinnelig overgriper, noe som altså er 12 prosentpoeng færre enn i 2015.⁴⁵

FIGUR 20 PROSENTANDEL AV GUTTER/MENN OG JENTER/KVINNER SOM OPPGIR EN KVINNELIG OVERGRIPER. 2012-2015.

Tabell 7 viser overgriperen(e)s kjønn sett opp mot de utsattes kjønn og alder ved første overgrep. De høyeste andelen som har vært utsatt for en kvinnelig overgriper finner vi blant de som ble utsatt for overgrep i svært ung alder. Tolv prosent av kvinnene som ble utsatt for første overgrep da de var yngre enn syv år har vært utsatt for en kvinnelig overgriper, mot en prosent av de som var 13 år eller eldre.⁴⁶ Blant mennene ser vi tilsvarende mønster.⁴⁷

TABELL 7 OVERGRIPERS KJØNN ETTER UTSATTES KJØNN OG ALDER VED FØRSTE OVERGREP. PROSENTER.

Overgriperens kjønn:	Kvinne/jente			Mann/gutt		
	Yngre enn 7 år	7-12 år	13 år +	Yngre enn 7 år	7-12 år	13 år +
Mannlig overgriper	96	97	98	70	68	84
Kvinnelig overgriper	12	5	1	52	39	18
Antall svar (n)	396	258	262	64	77	44

⁴⁵ Tidsserien går bare tilbake til 2012, da variablene mannlige og kvinnelige brukere ikke var konstruert tidligere. Dette forutsetter omkodning av data da man på grunn av mulighet for flerkryss ikke kan summere andelen som har svart at overgriper var «Kvinne» og «Jente (under 18 år)».

⁴⁶ Spørsmålet som gjelder kjønn på overgriper(ene) er ikke knyttet til et spesifikt overgrep (første eller senere overgrep). Vi vet derfor ikke om de som har vært utsatt for en kvinnelig overgriper av de som ble utsatt for overgrep i alderen yngre enn syv år ble det ved dette første overgrepet eller senere. Mønsteret som tabellen viser gir uansett en viktig indikasjon.

⁴⁷ Antall menn er forholdsvis lavt, og de prosentvise resultatene må ses i lys av dette og tolkes med varsomhet.

Av de som var utsatt for en kvinnelig overgriper hadde 49 prosent også vært utsatt for en mannlig overgriper. Resultatene viser imidlertid ikke om disse overgriperne var knyttet til samme eller ulike overgrep, og hvorvidt det var en relasjon mellom overgriperne.

Relasjon til overgriper

De fleste har vært utsatt for overgrep fra person(er) de har en nær relasjon til. Figur 21 viser at den største enkeltstående gruppen har blitt utsatt for overgrep fra en biologisk forelder (29 prosent). Andelen som har vært utsatt for overgrep fra biologisk forelder stiger med brukernes alder. Mens 38 prosent av de som var 40 år eller eldre hadde vært utsatt for overgrep fra biologisk forelder, var andelen 17 prosent blant de under 24 år. Videre viser resultatene at syv prosent har vært utsatt for overgrep fra en ikke-biologisk forelder.

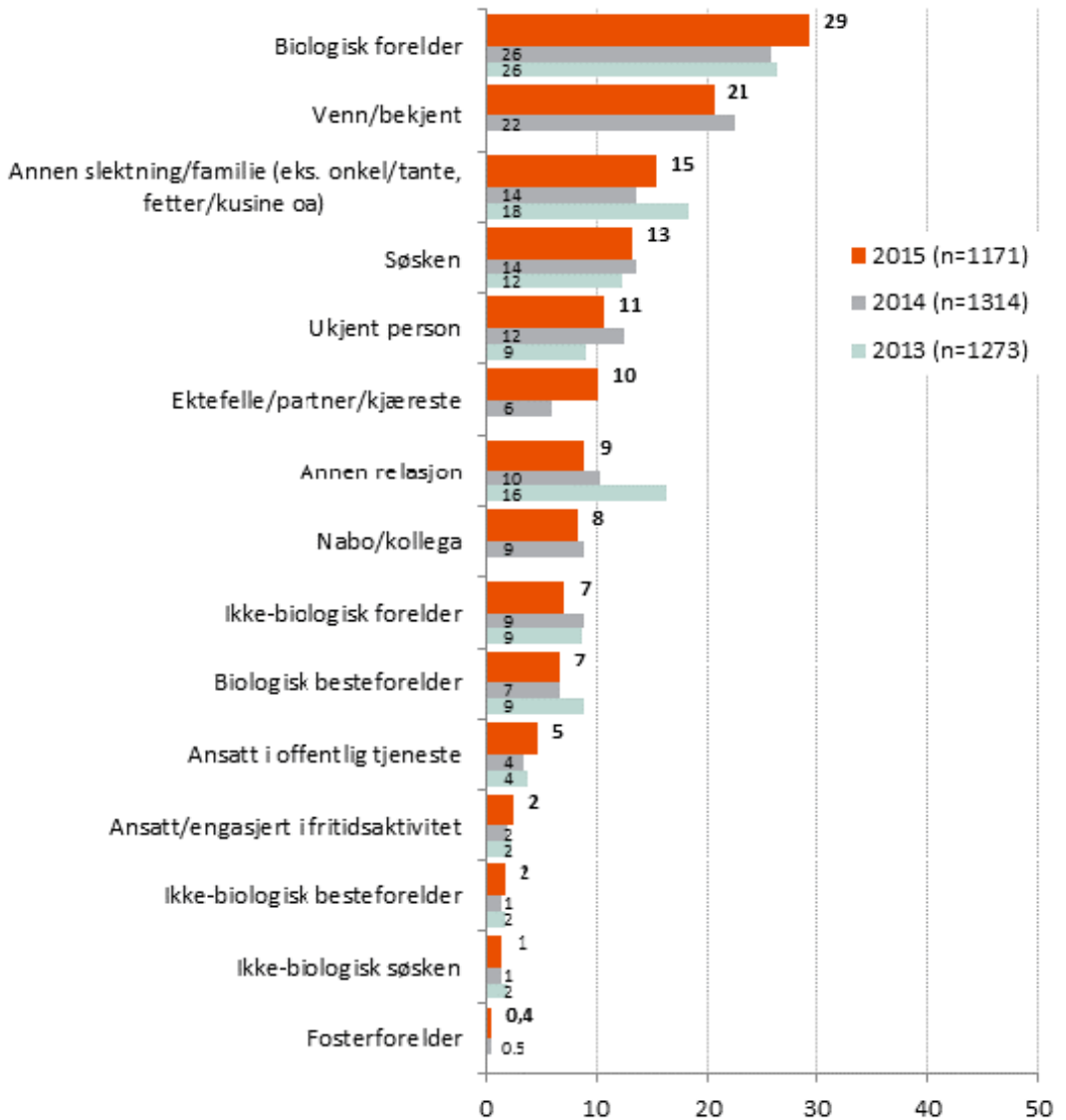
Overgrep har også blitt begått av søsken og besteforeldre. 13 prosent har vært utsatt for overgrep fra biologisk søsken og syv prosent fra biologisk besteforelder. 15 prosent har vært utsatt for overgrep fra annen slektning eller familie.

Når det gjelder ikke-familiære relasjoner var det vanligst at overgriperen var venn eller bekjent (21 prosent). Videre har åtte prosent vært utsatt for overgrep fra en nabo, fem prosent fra ansatt i offentlig tjeneste og tre prosent fra ansattengasjert i fritidsaktivitet. Ni prosent har svart annen relasjon.

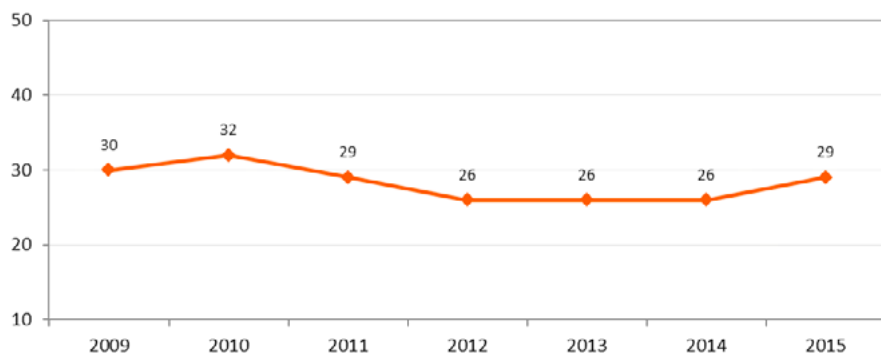
Elleve prosent har blitt utsatt for overgrep fra en ukjent person. Som tidligere vist har 21 prosent vært utsatt for en engangsforeteelse. Av disse har de fleste blitt utsatt for overgrep fra venn eller bekjent (39 prosent), ukjent person (29 prosent) eller annen relasjon (12 prosent).

Det har vært forholdsvis små endringer sammenlignet med foregående år, men vi kan merke oss en økning på fire prosentpoeng som har vært utsatt for overgrep av ektefelle/partner/kjæreste.

FIGUR 21

RELASJON TIL OVERGRIPER.
PROSENTER.

Den største gruppen, som har blitt utsatt for overgrep fra biologisk forelder, har holdt seg relativt stabil over tid. Den har variert fra om lag en av tre i 2010 til om lag en av fire i perioden 2012-2014.

FIGUR 22 ANDEL SOM HAR BLITT UTSATT FOR OVERGREP FRA BIOLOGISK FORELDER. PROSENTER, 2009-2015.

Som tidligere år var litt høyere andel kvinner enn menn utsatt for overgrep fra ikke-biologiske foreldre. Flere kvinner enn menn var også utsatt for overgrep fra biologisk besteforeldre, annen slektning, eller ektefelle, partner eller kjæreste.

På de øvrige kategoriene finner vi ingen utpregede kjønnsforskjeller.

TABELL 8 RELASJON TIL OVERGRIPER. BRUTT NED PÅ KJØNN. PROSENTER.⁴⁸

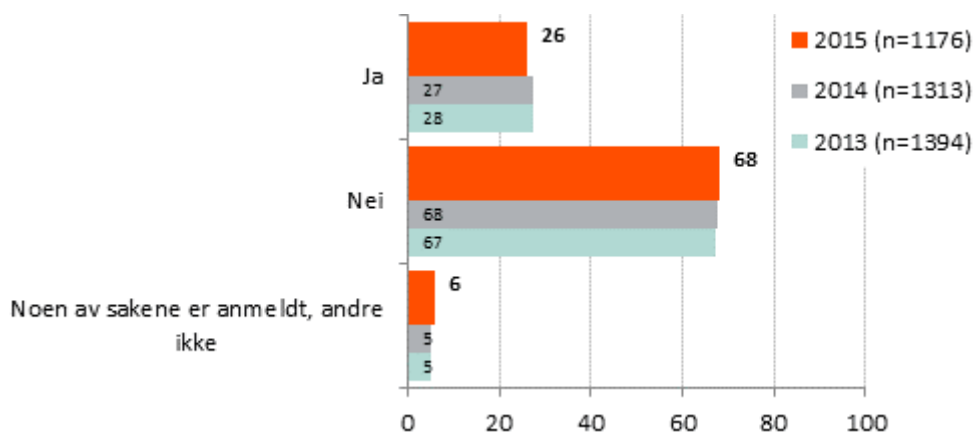
Relasjon til overgriper (hvis flere forhold sette flere kryss)	Kvinne/jente			Mann/gutt		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Biologisk forelder	28	27	29	25	20	29
Ikke -biologisk forelder	9	10	8	3	4	4
Fosterforelder	1	0,5	0,4	1	0	0,5
Søsken	14	13	13	8	15	13
Ikke-biologisk søsken	2	1	1	2	1	2,1
Biologisk besteforelder	8	8	7	6	3	3
Ikke-biologisk besteforelder	2	1	2	0,7	0,9	0,5
Ektefelle/partner/kjæreste	6	7	12	3	0	2
Annen slektning/familie	16	14	16	14	11	12
Venn/bekjent	20	22	21	21	26	19
Nabo	7	8	8	14	14	9
Ansatt i offentlig tjeneste	4	4	5	2	3	4
Ansatt/engasjert i fritidsaktivitet	2	2	2	1	3,2	4
Annen relasjon	8	10	9	6	11	9
Ukjent person	8	13	11	10	10	10
Antall svar (n)	1108	1085	968	279	219	190

⁴⁸ IM betyr «ikke målt» og var altså ikke et av svaralternativene det aktuelle året.

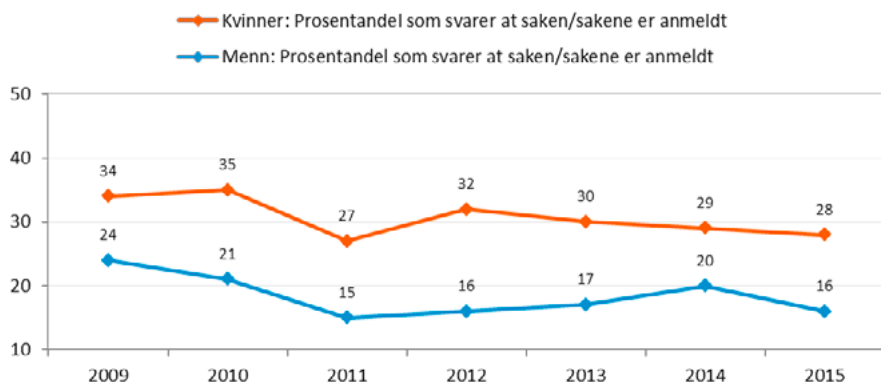
Anmeldelse av forholdene

Figur 23 viser at 26 prosent av de utsatte brukerne i 2015 svarte at saken(e) var anmeldt, en andel som ikke har endret seg nevneverdig over tid.

FIGUR 23 ER SAKEN(E) ANMELDT? PROSENTER.

FIGUR 24 ER SAKEN(E) ANMELDT? PROSENTER.

Flere kvinner enn menn oppga at saken(e) var anmeldt, henholdsvis 28 mot 16 prosent. Differansen mellom menn og kvinner har økt litt sammenlignet med 2014, noe som skyldes en viss nedgang i andelen menn som har anmeldt.

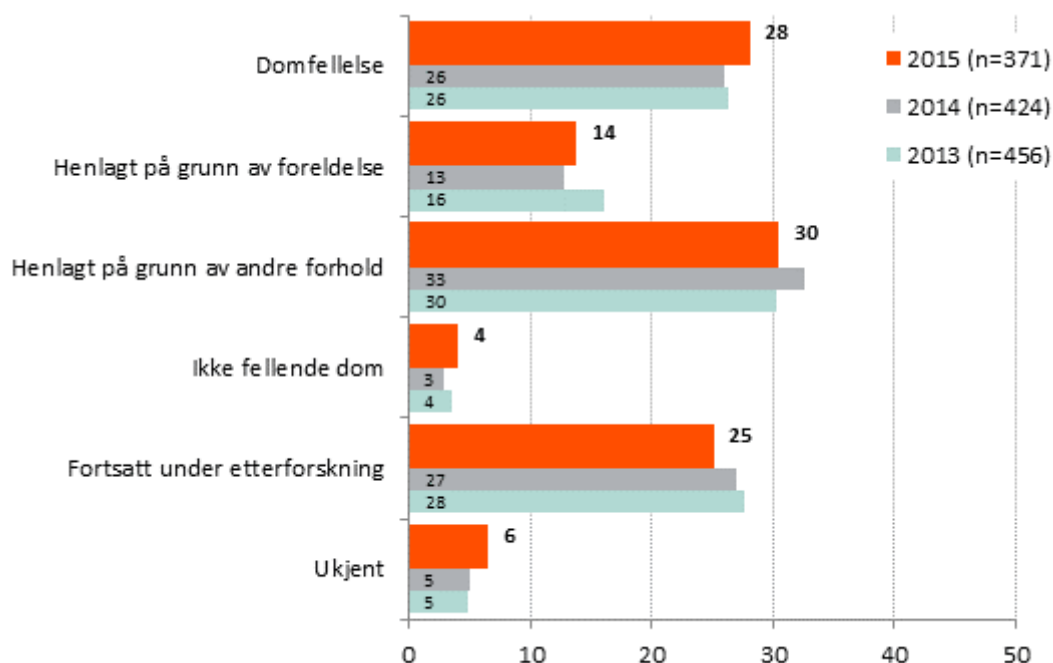
Andelen som svarte at saken(e) var blitt anmeldt synker med økende alder. 45 prosent av de under 18 år sa at saken(e) var anmeldt, mot kun ti prosent av de over 50 år.

Sjansen for å anmelde har også sammenheng med relasjon til overgriper(ne). Kun 14 prosent av de som har vært utsatt for overgrep fra søsken svarte at saken ble anmeldt. Det er i disse tilfellene vi finner lavest andel som anmelder. Til sammenligning oppga 23

prosent de som var utsatt for overgrep fra en biologisk forelder at saken var anmeldt. De høyeste andelen som anmelder finner vi blant de som ble utsatt for overgrep fra ikke-biologisk forelder (37 prosent) og ansatt i offentlig tjeneste (38 prosent).⁴⁹

De fleste av de som oppga at saken(e) var anmeldt opplevde henleggelse, enten på grunn av foreldelse (14 prosent) eller andre forhold (30 prosent). 28 prosent svarte at anmeldelsen førte til dom, to prosentpoeng mer enn tidligere år. 25 prosent svarte at saken(e) fortsatt var under etterforskning.

FIGUR 25 HVIS ANMELDT, HVA ER SKJEDD I SAKEN(ENE)? PROSENTER

54 prosent av de under 18 år som oppga at saken(e) var anmeldt svarte at den/de fortsatt var under etterforskning. Ikke overraskende viser tallene også at andelen som opplevde henleggelse på grunn av foreldelse var høyest blant de eldste brukerne av sentrene.

Tabellen under viser kjønnsforskjeller i hva som har skjedd i sakene som er anmeldt. For de mannlige brukerne som har anmeldt ser vi en økning i andelen som har oppnådd domfellelse. Samtidig er antall menn lavt, noe som gjør at endringene over tid kan skyldes tilfeldigheter. Videre viser tabellen at en høyere andel kvinner enn menn har opplevd henleggelse på grunn av foreldelse eller andre forhold, samt har opplevd ikke fellende dom.

⁴⁹ Prosentene omfatter de som har svart «Ja» på spørsmålet om sakene er anmeldt. De som har svart at bare noen av sakene er anmeldt er ikke inkludert i denne prosenten. De som har vært utsatt for overgrep fra fosterforeldre, ikke-biologisk søsken, ikke-biologisk besteforelder og ansatte engasjert i fritidsaktivitet er ikke inkludert i sammenligningen siden dette gjelder veldig få personer.

TABELL 9 HVIS ANMELDT, HVA ER SKJEDD I SAKEN?
BRUTT NED PÅ KJØNN. PROSENTER.

Hvis anmeldt, hva er skjedd i saken(ene)?	Kvinne/jente			Mann/gutt		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Dom	27	26	27	21	28	34
Henlagt på grunn av foreldelse	16	11	15	21	23	9
Henlagt på grunn av andre forhold	31	33	31	19	28	23
Ikke fellende dom	3	3	5	11	2	0
Fortsatt under etterforskning	28	28	25	25	19	26
Ukjent	5	6	5	8	0	17
Antall svar (n)	399	375	329	53	47	35

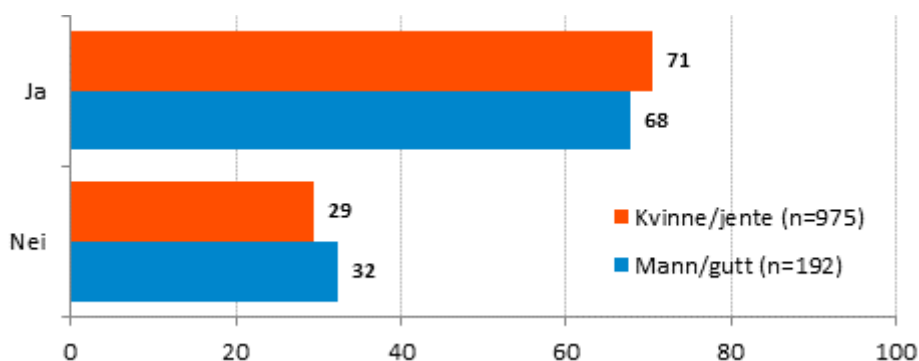
2.1.8 Hjelp og bistand til utsatte for overgrep

Kontakt med hjelpeapparatet

19 prosent av de utsatte svarte at hjelpeapparatet ble kontaktet i tiden rundt da overgrepet(ene) skjedde. 77 prosent kontaktet ikke hjelpeapparatet, mens 4 prosent har svart «vet ikke» på spørsmålet.

Betraktelig flere kvinner enn menn var i kontakt med hjelpeapparatet i tiden rundt da overgrepet skjedde, henholdsvis 21 mot åtte prosent. Resultatene viser videre at andelen som var i kontakt med hjelpeapparatet synker med økende alder. 29 prosent av de under 24 år opplevde kontakt med hjelpeapparatet i tiden rundt overgrepet, mot kun ti prosent av de som er 40 år eller eldre.

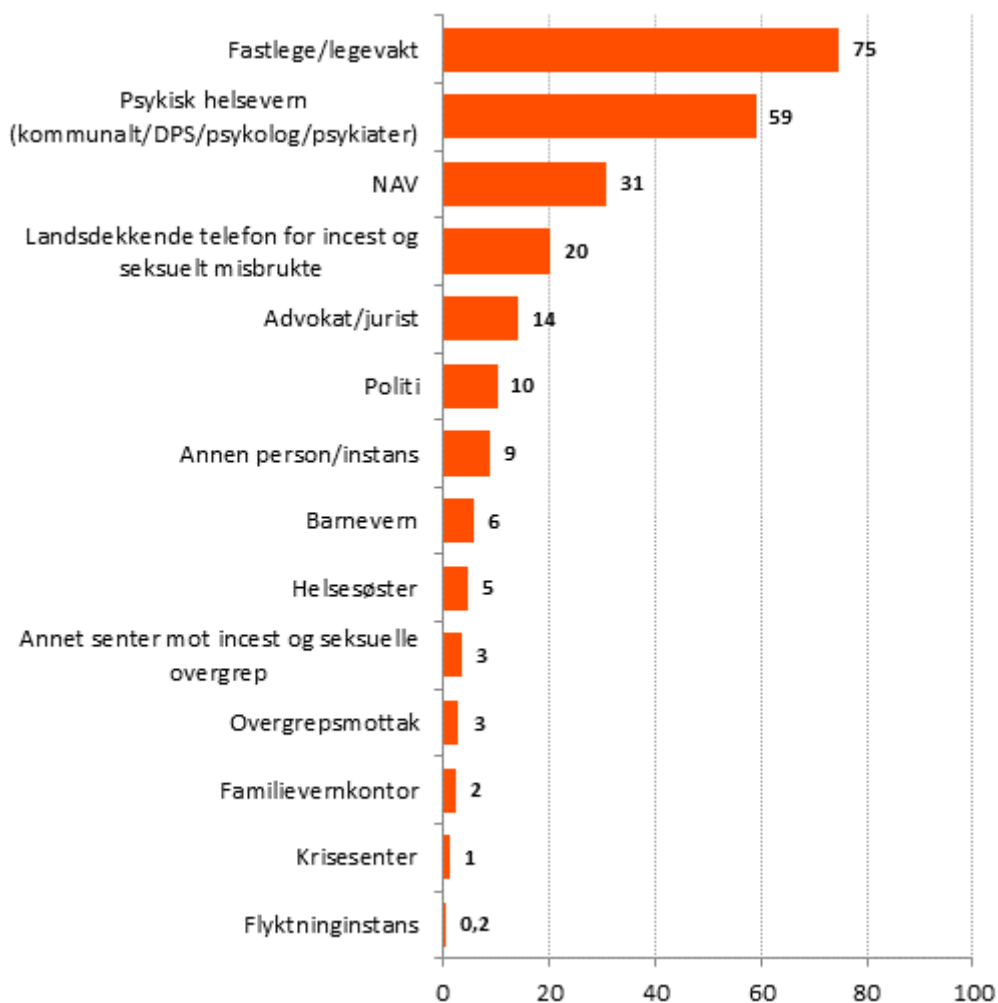
Totalt 70 prosent av de utsatte var i kontakt med hjelpeapparatet da skjema ble fylt ut (71 prosent kvinnene og 68 prosent av mennene). Resultatet signaliserer at mange bruker sentrene som et supplement til hjelpeapparatet. Andelen som var i kontakt med hjelpeapparatet «per nå» var lavest blant de under 24 år (64 prosent) og i overkant av 70 prosent blant eldre brukere.

FIGUR 26 KONTAKT MED HJELPEAPPARATET/ANDRE INSTANSER PER NÅ.
PROSENTER.

Det er altså en tendens til at de yngste i større grad var i kontakt med hjelpeapparatet i tiden rundt da overgrep(ene) skjedde, mens de eldre brukerne i større grad har kontakt med hjelpeapparatet «per nå».

De som var i kontakt med hjelpeapparatet «per nå» fikk spørsmål om hvilke instanser dette gjaldt. De fleste (75 prosent) var i kontakt med fastlege/legevakt. Videre var 59 prosent i kontakt med psykisk helsevern, 31 prosent i kontakt med NAV og 20 prosent i kontakt med landsdekkende telefon for incest og seksuelt misbrukte. Dernest var 14 prosent i kontakt med advokat/jurist, ti prosent med politi, seks prosent med barnevern, og fem prosent var i kontakt med helsesøster. Ni prosent hadde krysset av for annen instans. Herunder nevnes et bredt spekter av instanser, men både fysioterapeut og psykomotorisk behandling er noe som går igjen.

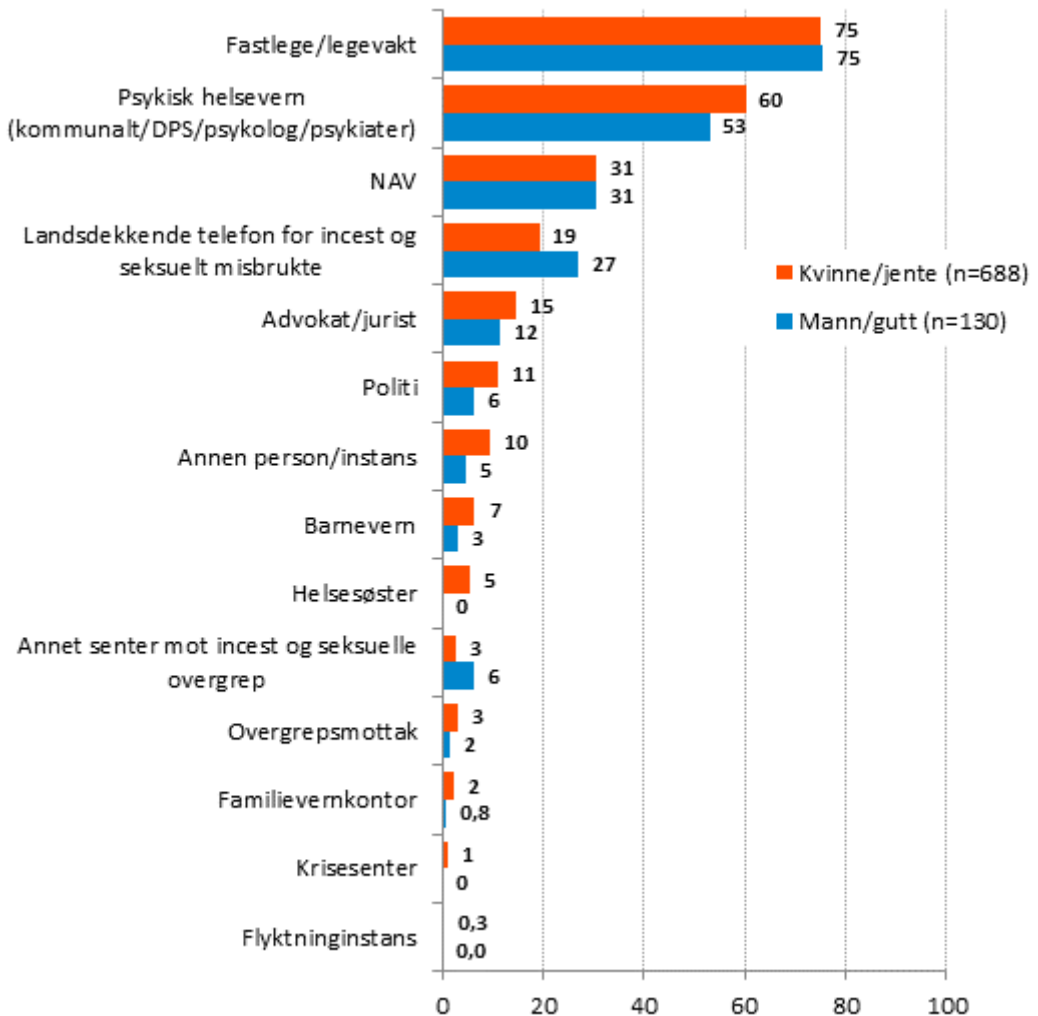
FIGUR 27 HVILKE INSTANSER ER DU I KONTAKT MED?
PROSENTER. N=829

De yngste brukerne (under 24 år) skiller seg ut ved at en lavere andel var i kontakt med fastlege/legevakt, psykisk helsevern og NAV. En høyere andel av de yngre enn eldre brukerne var i kontakt med advokat/jurist, politi, helsesøster, barnevern og overgrepsmottak.

En høyere andel kvinner enn menn hadde vært i kontakt med psykisk helsevern og politi, mens en høyere andel menn enn kvinner hadde ringt den landsdekkende telefonen for incest og seksuelt misbrukte.

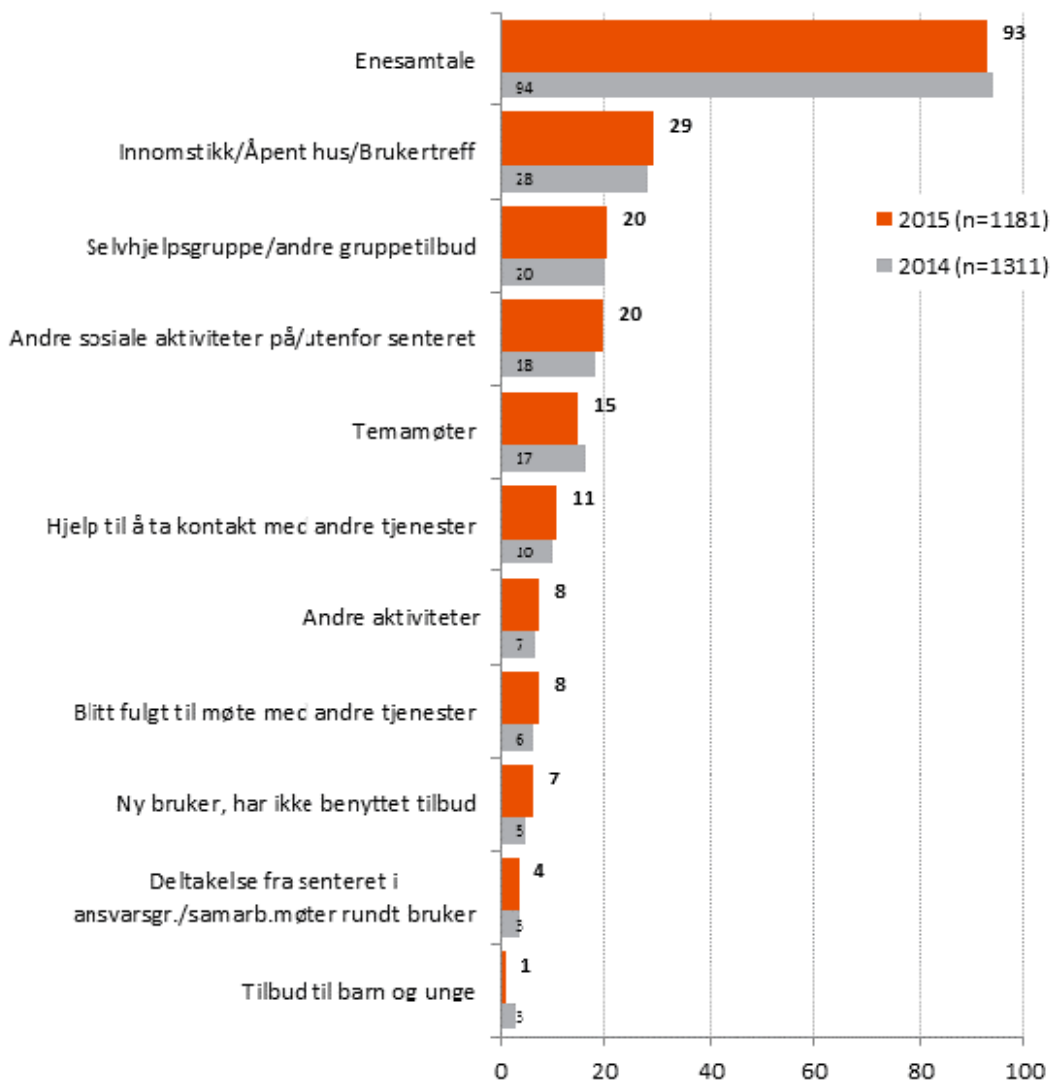
FIGUR 28 HVILKE INSTANSER ER/HAR DU VÆRT I KONTAKT MED?
BRUTT NED PÅ KJØNN. PROSENTER.

2.1.9 Deltagelse i aktiviteter ved senteret

Brukerne ble bedt om å krysse av for hvilke aktiviteter de hadde deltatt på ved senteret, også eventuelle aktiviteter de hadde deltatt på tidligere år.⁵⁰ Fra figuren ser vi at de fleste utsatte har gjennomført en enesamtale (93 prosent). Det er også en betydelig andel som har deltatt på innomstikk/ åpent hus/ brukertreff (29 prosent), selvhjelpsgruppe eller andre gruppetilbud (20 prosent) og andre sosiale aktiviteter på eller utenfor senteret (20 prosent). Figuren viser at det kun er små endringer i bruk av bistand og aktiviteter sammenlignet med 2014.

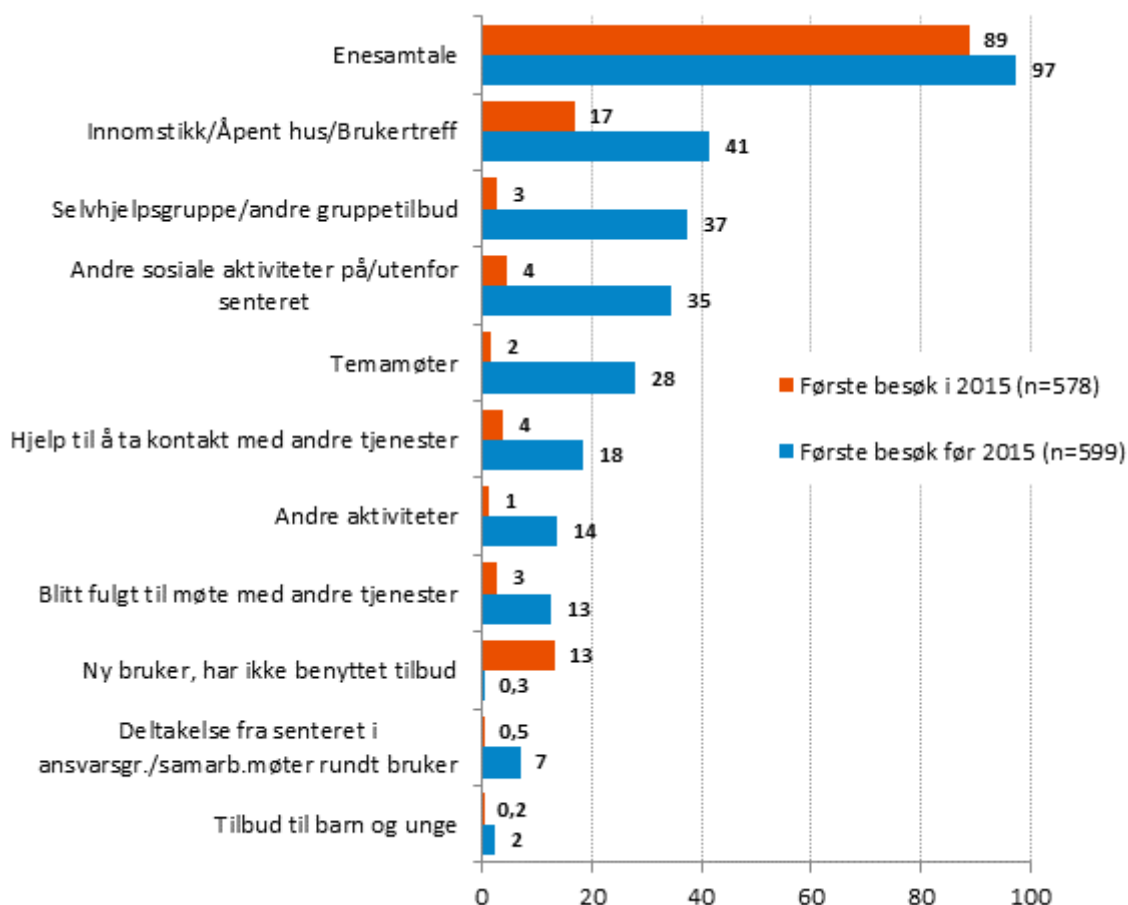
FIGUR 29 BISTAND OG AKTIVITETER SOM BRUKEREN HAR BENYTTET SEG AV VED SENTERET. PROSENTER.

⁵⁰ Aktiviteter som nye brukere i 2015 benytter etter at skjemaet er fylt ut vil ikke fanges opp.

Hvor lenge man har vært bruker ved senteret har betydning for deltagelsen i aktiviteter. De fleste, både av de som var nye brukere i 2015 og langtidsbrukerne, hadde gjennomført en enesamtale. Når det gjelder øvrige aktiviteter ble disse hovedsakelig benyttet av langtidsbrukerne.⁵¹ 41 prosent av brukerne som hadde sitt første besøk før 2015 hadde vært på innomstikk, åpent hus eller brukertreff, mot 17 prosent av de nye brukerne i 2015. Videre hadde 37 prosent av langtidsbrukerne deltatt på gruppetilbud, 35 prosent hadde deltatt på sosiale aktiviteter og 28 prosent hadde deltatt på temamøter. 18 prosent hadde fått hjelp til å ta kontakt med andre tjenester, mens 13 prosent hadde blitt fulgt til møte med andre tjenester.

FIGUR 30 BISTAND OG AKTIVITETER SOM BRUKEREN HAR BENYTTET SEG AV VED SENTERET. BRUTT NED PÅ TIDSPUNKT FOR FØRSTE BESØK. PROSENTER.

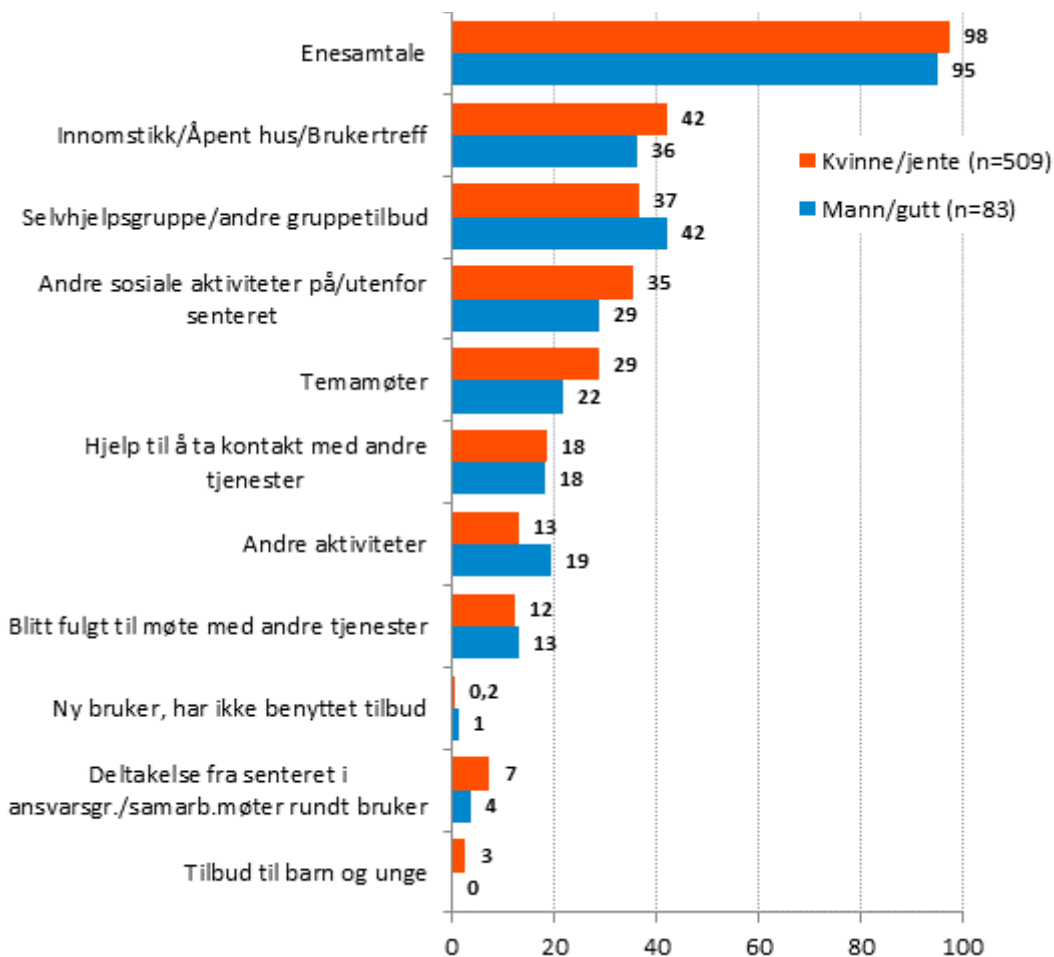
Figur 31 viser bistand/aktiviteter som de mannlige og kvinnelige brukerne har deltatt på. Figuren omfatter brukerne som hadde sitt første besøk på senteret før 2015, da disse i størst grad har hatt mulighet til å benytte spekteret av tilbud da skjemaet ble fylt ut.⁵² En høyere andel kvinner enn menn hadde vært på selvhjelpsgruppe eller andre

⁵¹ Langtidsbrukere regnes her som personer som hadde sitt første besøk ved senteret før inneværende registreringsår.

⁵² Siden aktiviteter som brukerne har deltatt på etter at skjemaet ble fylt ut i 2015 ikke blir registrert, fokuseres det på langtidsbrukerne når vi sammenligner kjønn. For mange av de nye brukerne i 2015 ble skjema fylt ut ved et av de første enesamtalene, noe som gjør at man kanskje ikke har rukket å delta på så mange aktiviteter.

gruppetilbud, innomstikk, åpent hus, brukertreff, temamøter, og sosiale aktiviteter på eller utenfor senteret. En høyere andel menn enn kvinner hadde benyttet andre tilbud. Andre tilbud omfattet som oftest ulike typer sosiale arrangement og turer, eksempelvis mannshelg, julebord og sommerleir.

FIGUR 31 BISTAND OG AKTIVITETER SOM BRUKEREN HAR BENYTTET SEG AV VED SENTERET. BRUTT NED PÅ KJØNN. KUN DE SOM HADDE SITT FØRSTE BESØK PÅ SENTERET FØR 2015. PROSENTER.

2.2 BRUKERE SOM ER PÅRØRENDE AV UTSATTE

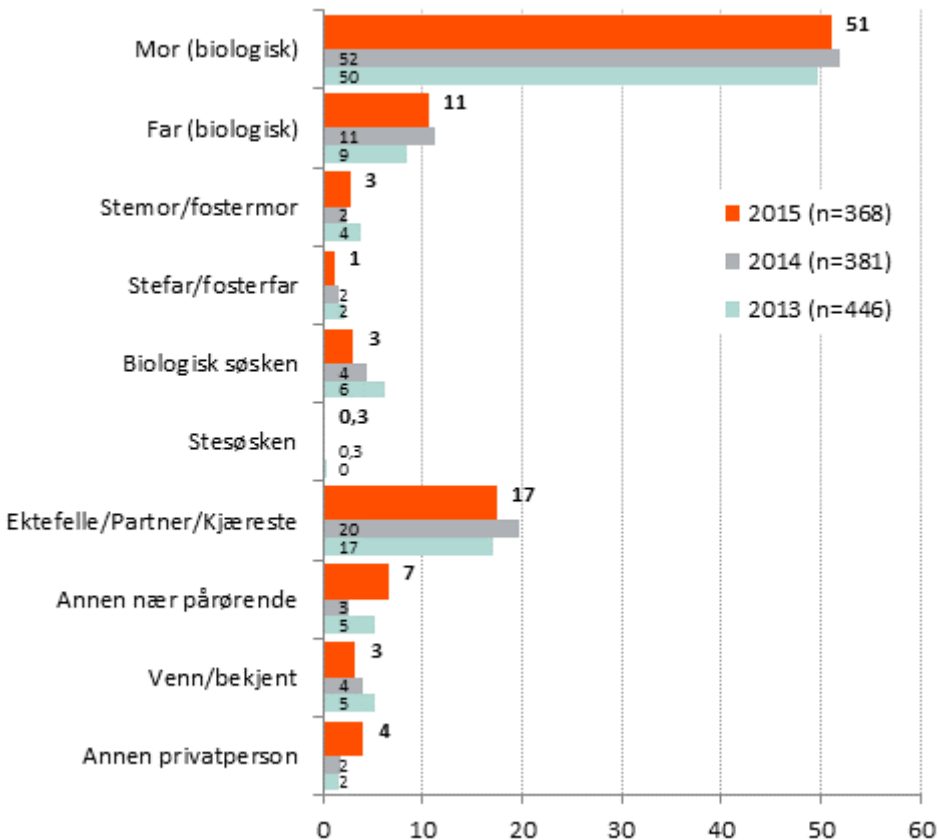
I den videre delen presenteres resultatene for brukergruppen som er pårørende eller har en annen nær relasjon til noen som er utsatt for overgrep. Dette utgjør 24 prosent av brukerne i 2015.

2.2.1 Pårørendes relasjon til den utsatte

De aller fleste pårørende som brukte sentrene var mor til en person som hadde vært utsatt for seksuelle overgrep (51 prosent). Elleve prosent var fedre, mens 17 prosent var ektefelle, partner eller kjæreste.

Sammenlignet med tidligere år er tallene forholdsvis stabile.

FIGUR 32 PÅRØRENDE OG ANDRES RELASJON TIL UTSATT. PROSENT BLANT PÅRØRENDE OG ANDRE.

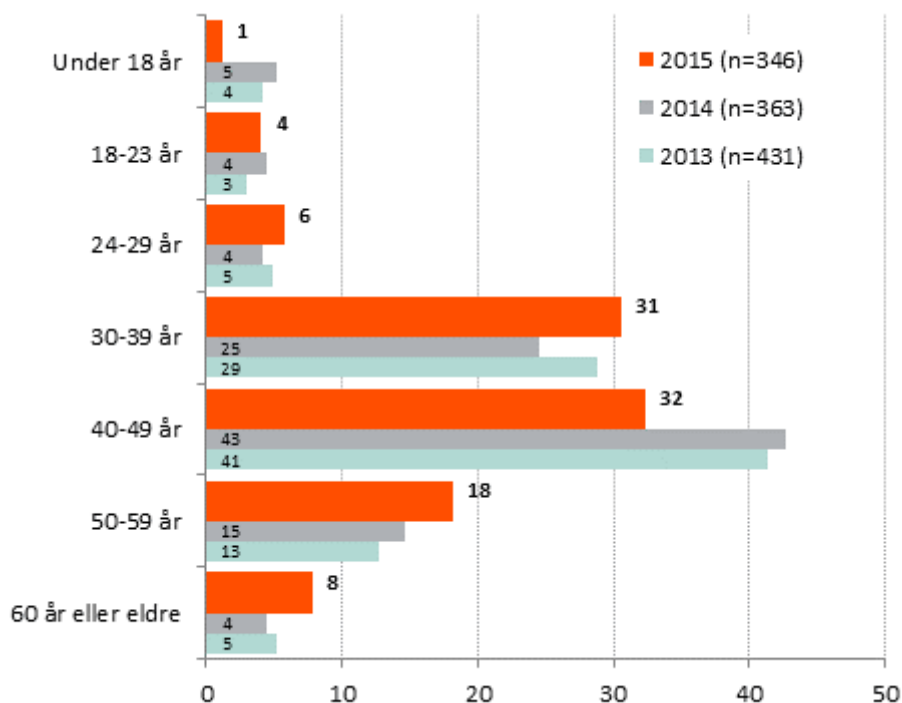

2.2.2 Alder, kjønn og bakgrunn

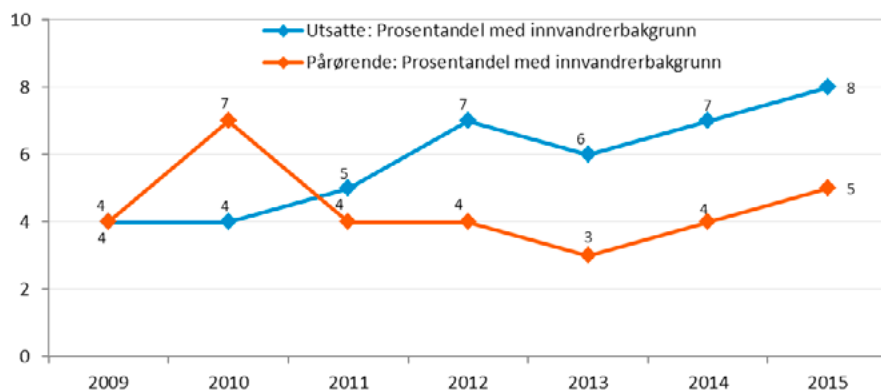
Blant de pårørende var 72 prosent kvinner og 28 prosent menn. De pårørende hadde en betydelig eldre aldersprofil enn de som var utsatt for seksuelle overgrep, noe som er naturlig med tanke på den høye andelen mødre. Gjennomsnittsalderen blant de pårørende var 42 år, mot 35 år blant de usatte.

Som for de utsatte, ser vi også her en endring i alderssammensetningen sammenlignet med tidligere. Vi finner en nedgang i andelen under 18 år, noe som først og fremst skyldes at vi fra 2015 ikke har registrert om brukere under 16 år er på senteret som utsatte eller pårørende. De kan derfor ikke inkluderes i aldersfordelingen for pårørende. Figuren viser videre en økning i andelen pårørende i 30- og 50-årene sammenlignet med 2014, samt en nedgang i andelen pårørende i 40-årene.

FIGUR 33 PÅRØRENDES ALDER. PROSENTER.

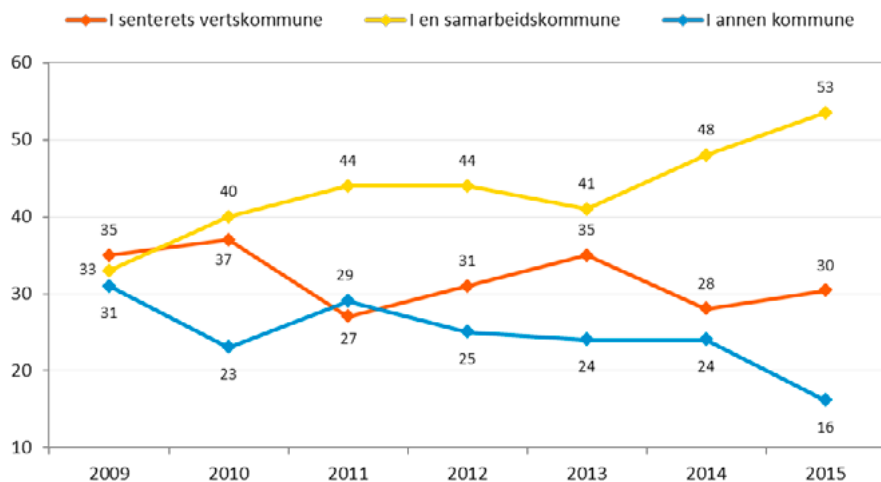

De aller fleste (95 prosent) av de pårørende var av norsk opprinnelse, tre prosentpoeng flere enn blant de som har vært utsatt for seksuelle overgrep. Innvanderandelen blant pårørende har vært relativt stabil over tid.

FIGUR 34 INNVAJNDERANDEL BLANT PÅRØRENDE OG UTSATTE FOR SEKSUELLE OVERGREP. PROSENTER.

Figur 35 viser at 53 prosent av de pårørende kom fra en av sentrets samarbeidskommuner⁵³, mens 30 prosent var bosatt i vertskommunen. 16 prosent bodde i en annen kommune, noe som er en nedgang sammenlignet med tidligere år.

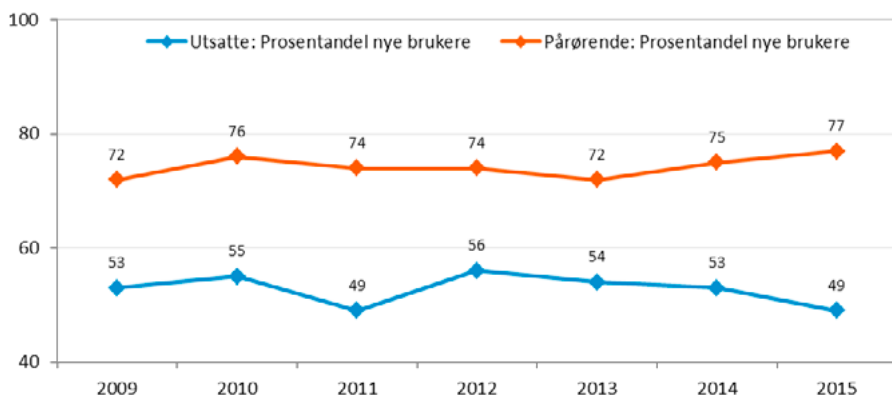
Sammenlignet med brukerne av sentret som har vært utsatt for overgrep, var en lavere andel blant de pårørende (18 prosentpoeng mindre) bosatt i vertskommunen, mens en høyere andel var bosatt i en samarbeidskommune.

FIGUR 35 PÅRØRENDES BOSTED. PROSENTER.

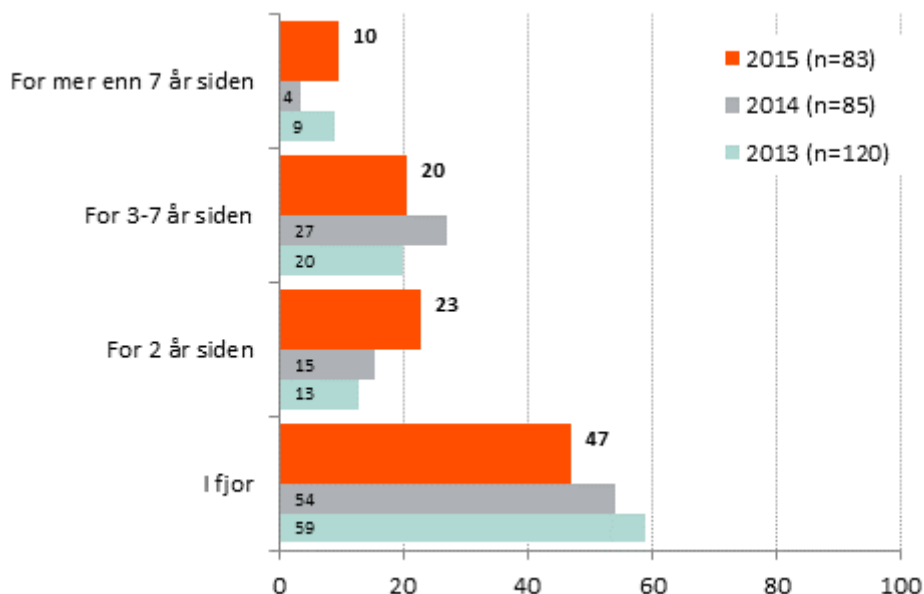
2.2.3 Nye brukere blant pårørende

De fleste pårørende (77 prosent) var nye brukere i 2015, en andel som har vært relativt stabil over tid. Andelen nye brukere var betraktelig høyere blant de pårørende enn blant de utsatte (49 prosent).

⁵³ Tidligere år ble begrepet «Bidragkommune» benyttet.

FIGUR 36 PROSENTANDEL NYE BRUKERE BLANT PÅRØRENDE OG UTSATTE. 2009-2015.

Av de pårørende som hadde besøkt senteret tidligere år, var første besøk i snitt tre år tidligere. De fleste (47 prosent) hadde sitt første besøk i 2014. 23 prosent besøkte senteret første gang i 2013, mens i underkant av en tredjedel hadde sitt første besøk for mer enn to år siden. Blant de usatte hadde over halvparten sitt første besøk for mer enn to år siden, noe som illustrerer at brukerne som har vært utsatt for overgrep ofte benytter sentrenes tilbud over lengre tid enn de som er pårørende.

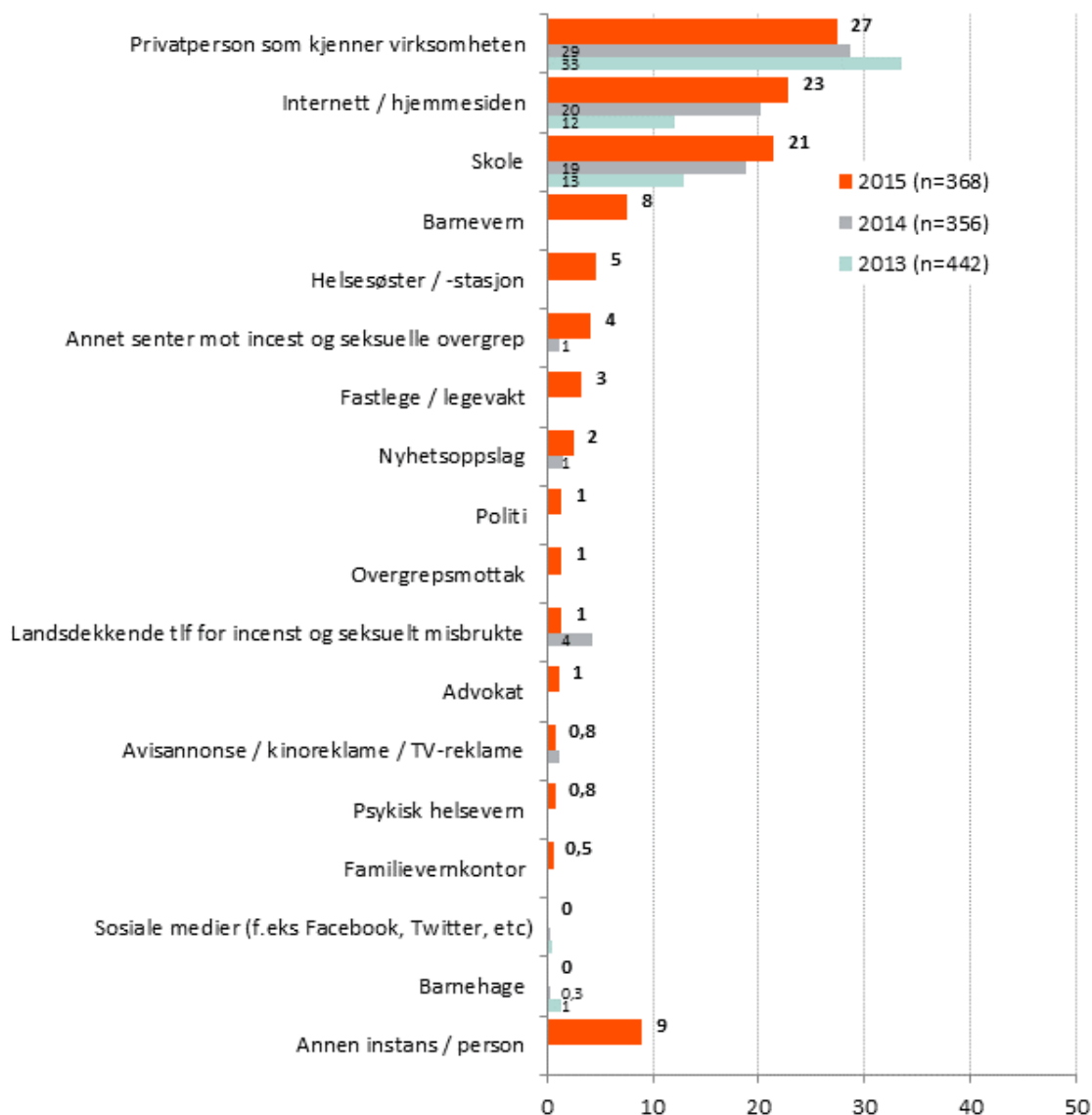
FIGUR 37 ANTALL ÅR SIDEN FØRSTE BESØK FOR PÅRØRENDE SOM BESØKTE SENTERET FØR 2015. PROSENT.

2.2.4 Informasjonskilder og kontaktmåte

Blant de pårørende var det mest vanlig å få vite om sentret via en privatperson (27 prosent). Videre fikk 23 prosent vite om sentret via internett/hjemmesiden, og 21

prosent fikk informasjon fra skolen. Andelen pårørende som fikk vite om sentret via skolen har økt jevnt de siste årene, og er betydelig høyere enn blant de utsatte (5 prosent).⁵⁴ Sammenlignet med tidligere har det også vært en økning i andelen som fikk vite om senteret via internett/hjemmesiden⁵⁵, og en nedgang i andelen som har svart privatperson.

FIGUR 38 HVORDAN FIKK PÅRØRENDE VITE OM SENTRET? PROSENTER.

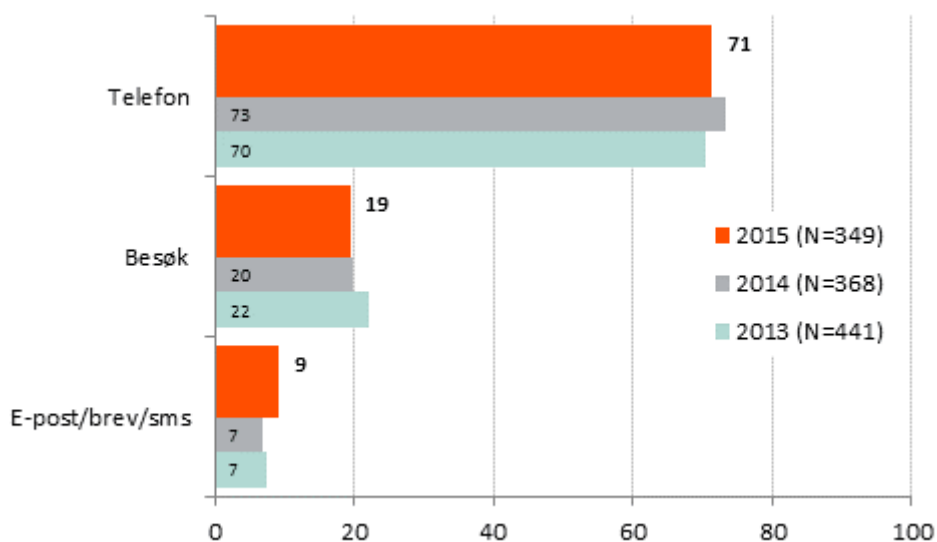
⁵⁴ Det er store forskjeller mellom sentrene, hvorav særlig Incestsenteret i Vestfold har mange brukere som fikk vite om senteret via skolen, henholdsvis 61 prosent av de pårørende og 10 prosent av de utsatte.

⁵⁵ Det har vært noen endringer i svarkategoriene sammenlignet med tidligere. Spesifikasjonen «hjemmesiden», ble først lagt til i 2014, mens det tidligere år kun stod «internett». Fra 2015 er kategorien «hjelpinstans» erstattet med en spesifisering av ulike hjelpeinstanser.

De fleste pårørende (71 prosent) henvendte seg på telefon første gang de tok kontakt med sentret. Denne andelen har vært høy over tid, og illustrerer at tilgjengelighet på telefon er svært viktig. 19 prosent oppsøkte sentret første gang de tok kontakt, mens ni prosent skrev e-post, brev eller SMS.

Det er relativt små forskjeller mellom utsatte og pårørende når det gjelder hvordan de tok kontakt med sentret første gang.

FIGUR 39 KONTAKTMÅTE VED FØRSTE HENVENDELSE, BLANT PÅRØRENDE. PROSENTER.

2.2.5 Hjelp og bistand til pårørende

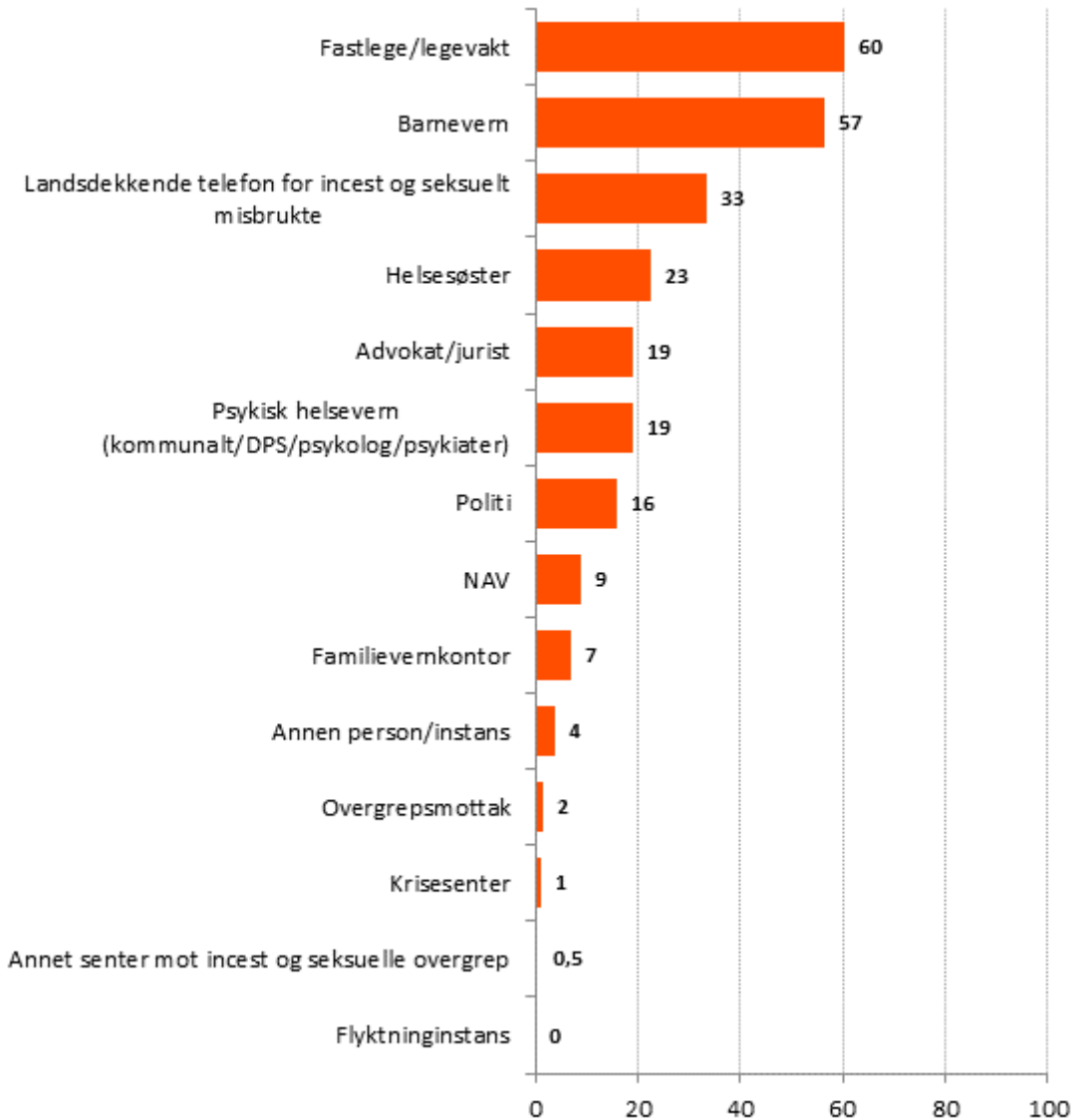
Kontakt med hjelpeapparatet

55 prosent av de pårørende hadde kontakt med hjelpeapparatet per nå. Ikke overraskende var andelen noe lavere enn blant de som har vært utsatt for overgrep, hvor 70 prosent hadde kontakt med hjelpeapparatet.

Blant de pårørende var det mest vanlig å være i kontakt med fastlege/legevakt (60 prosent) og barnevern (57 prosent). Videre var 33 prosent i kontakt med landsdekkende telefon for incest og seksuelt misbrukte og 23 prosent med helsesøster. 19 prosent var i kontakt med psykisk helsevern, 19 prosent med advokat/jurist og 16 prosent var i kontakt med politiet.

FIGUR 40

HVILKE INSTANSER ER DU I KONTAKT MED PER NÅ?
PROSENTER. N= 189.

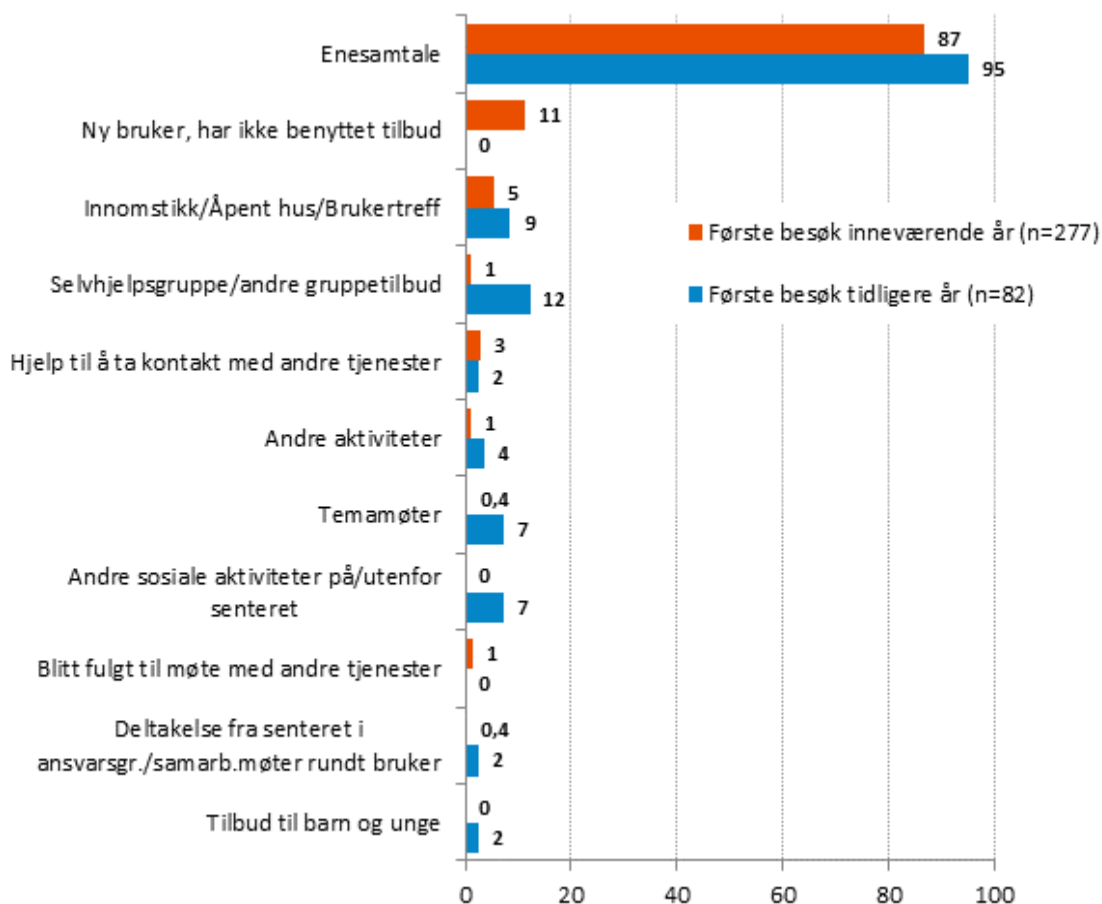

En høyere andel av pårørende enn utsatte var i kontakt med barnvern, landsdekkende telefon for incest og seksuelt misbrukte, helsesøster, politi, advokat/jurist og familievernkontor. En mindre andel av pårørende enn utsatte var i kontakt med psykisk helsevern, fastlege/legevakt og NAV.

2.2.6 Pårørendes deltagelse i aktiviteter ved sentrene

Enesamtale var den klart vanligste aktiviteten på sentrene blant de pårørende, tilsvarende som for utsatte. På samme måte som blant de utsatte var det også først og fremst langtidsbrukerne som hadde benyttet sentertilbudene utover enesamtale. 12 prosent av de som hadde første besøk før 2015 hadde benyttet gruppetilbud. Videre hadde ni prosent vært på innomstikk, åpent hus eller brukertreff, syv prosent hadde deltatt i temamøter og syv prosent hadde deltatt på andre sosiale aktiviteter.

FIGUR 41 DELTAGELSE I ULIKE AKTIVITETER VED SENTRENE. PROSENTER. N=356.

3

HENVENDELSER OG BESØK

Dette kapittelet omhandler henvendelser og besøk fra brukergruppen (utsatte for og pårørende), samt samarbeidspartnere. Analysene baserer seg på skjema for henvendelser på telefon, epost, SMS og brev (vedlegg, skjema A) og aktivitets- og besøksskjema (vedlegg skjema B) som skulle fylles ut ved hver henvendelse og besøk.

3.1 HENVENDELSER FRA OVERGREPSUTSATTE OG PÅRØRENDE

Tabellen nedenfor viser fordelingen av de ulike typene henvendelser fra brukergruppen (utsatte og pårørende) i 2015. Incestsenteret i Vestfold er skilt fra øvrige sentre da sentret driver Landsdekkende telefon for incest- og seksuelt misbrukte og deres pårørende, og dermed mottar langt flere telefonhenvendelser enn det som ellers er vanlig.⁵⁶

Tabellen viser at sentrene håndterte en stor mengde henvendelser fra brukergruppen. Dersom vi ser bort fra Landsdekkende telefon/ Incestsenteret i Vestfold, mottok alle sentrene samlet i snitt 43 henvendelser om dagen, altså ca. to henvendelser per senter. Da medregnes også helger og helligdager.

Sammenlignet med tidligere år viser tallene en nedgang i antall henvendelser for alle sentrene samlet, unntatt for Landsdekkende telefon/ Incestsenteret i Vestfold. Dette er ikke nødvendigvis en reell nedgang, men kan skyldes at flere sentre nå følger registreringsrutinene beskrevet i veilederen og bare registrerer en gang dersom samme person ringer flere ganger på samme dag om samme sak. Landsdekkende telefon/ Incestsenteret i Vestfold meldte i 2013 om en del underrapportering av henvendelser, noe som kan forklare økningen til 2014. Samtidig har det også vært en økning fra 2014 til 2015. Økningen i antall registrerte e-poster har vært markant for Incestsenteret i Vestfold, mens de andre sentrene har hatt en stor økning i henvendelser via sosiale medier.

⁵⁶ Telefontjenesten er finansiert av Bufdir og gratis fra fasttelefon og fra mobiltelefon med Telenor-abonnement (Tlf: 800 57 000).

TABELL 10 OVERSIKT OVER ANTALL HENVENDELSER FRA BRUKERE (UTSATTE OG PÅRØRENDE) 2013-2015.

År		Enestamtaler (over 20 min) på telefon	Taus telefon	Andre telefon-henvendelser	Antall telefon-henvendelser	Antall sms-henvendelser	Antall e-poster og brev	Sosiale medier	Sum
2015	Alle senter unntatt Landsdekkende telefon	3193	641	3905	7739	4178	3607	245	15769
	Landsdekkende telefon/Incestsenteret i Vestfold	5423	2098	7886	15407	3456	2076	3	20942
	Totalt	8616	2739	11791	23146	7634	5683	248	36711
2014	Alle senter unntatt Landsdekkende telefon	3410	816	4539	8765	3867	3679	83	16394
	Landsdekkende telefon/Incestsenteret i Vestfold	5572	2199	6144	13915	3257	1727	2	18901
	Totalt	8982	3015	10683	22680	7124	5406	85	35295
2013	Alle senter unntatt landsdekkende telefon	3483	946	4717	9146	4597	4498		18241
	Landsdekkende telefon/Incestsenteret i Vestfold	5239	2030	6656	13925	2655	111		16691
	Totalt	8722	2976	11373	23071	7252	4609		34932

På de neste sidene presenteres tabeller der antall henvendelser blant annet er brutt ned på kjønn, utsatt eller pårørende, samt hvorvidt henvendelsen er den første i registreringsåret eller gjentakende. Her vil kun henvendelser hvor det er svart på de aktuelle spørsmålene i tabellen være inkludert. I mange tilfeller, for eksempel ved tause telefoner eller andre samtaler der det ikke har vært naturlig å stille spørsmål, vil en eller flere av disse spørsmålene være ubesvart.

Tabellen på neste side viser henvendelser fra kvinner og menn blant utsatte og pårørende. Tabellen inkluderer alle typer henvendelser (telefon, SMS, e-post og brev). I tråd med resultatene fra brukerskjema (skjema C) var de fleste henvendelser (89 prosent) 57 fra personer som selv hadde vært utsatt for seksuelle overgrep. På alle sentre (bortsett fra senter for seksuelt misbrukte menn, Oslo) har det vært langt flere henvendelser fra kvinnelige enn mannlige brukere. Nesten ni av ti (86 prosent) av henvendelser kom fra kvinner (tabell 11). Dette gjelder både om vi ser på henvendelser fra utsatte og pårørende.

⁵⁷ På 3199 av henvendelsene var dette ikke besvart og disse er ikke med i prosenteringen.

TABELL 11 ANTALL HENVENDELSER FRA BRUKERGRUPPEN (TELEFON, SMS, E-POST OG BREV) I 2015 BRUTT NED PÅ KJØNN OG UTSATT/PÅRØRENDE.

	Utsatt		Pårørende		Totalt
	Kvinne	Mann	Kvinne	Mann	
Alta krise- og incestsenter	12	4	5	1	22
Buskerudregionens Incestsenter (BRIS)	568	71	36	23	698
Incestsenteret i Vestfold	13497	2686	2393	113	18689
Krise- og incestsenteret i Follo	218	28	79	13	338
Krise- og incestsenteret i Fredrikstad	81	11	13	2	107
Norasenteret IKS	11	17	3	0	31
Senter for seksuelt misbrukte menn, Oslo	19	384	18	4	425
SMISO Elverum	582	86	19	0	687
SMISO Hordaland	1083	76	79	16	1254
SMISO i Møre og Romsdal	549	27	44	21	641
SMISO Nordland	511	19	12	5	547
SMISO Nord-Trøndelag	521	97	35	14	667
SMISO Sogn og Fjordane	532	8	32	1	573
SMISO Sør-Trøndelag	694	68	22	7	791
SMSO Agder	1425	235	75	50	1785
SMISO Rogaland	722	32	25	4	783
SMISO Telemark	542	25	25	9	601
SMISO Oppland	624	16	17	4	661
SMISO Hamar	895	171	35	4	1105
SMISO Troms	461	158	58	45	722
SMI Oslo	2014	180	245	27	2466
Totalt	25561	4399	3270	363	33593

TABELL 12 ANDEL JENTER/KVINNER OG GUTTER/MENN BLANT UTSATTE OG PÅRØRENDE SOM HENVENDETE SEG. PROSENTER

	2014		2015	
	Utsatt	Pårørende	Utsatt	Pårørende
I alt	100	100	100	100
Jente/Kvinne	86	87	85	90
Gutt/Mann	14	13	15	10
Antall svar (n)	28620	3250	29960	3633

Tabell 13 viser at de fleste henvendelser kom fra brukere som tidligere hadde vært i kontakt med sentret. Totalt 2022 kvinner og 573 menn henvendte seg til sentrene for aller første gang i 2015, det vil si er nye brukere. For å finne ut hvor mange individer som henvendte seg kan man summere antall henvendelser som var «aller første» og «første i 2015». Da viser tallene at totalt 2900 kvinner og 774 menn henvendte seg til sentrene i løpet av 2015. I 2014 henvendte 2823 kvinner og 675 menn seg til sentrene.⁵⁸

TABELL 13 ANTALL HENVENDELSER FRA BRUKERGRUPPEN (TELEFON, SMS, E-POST OG BREV) I 2015 BRUTT NED KJØNN OG TIDSPUNKT FOR KONTAKT.

	Aller første		Første i år		Individer (Sum aller første og første i år)		Gjentakende henvendelser		Totalt
	Kvinne	Mann	Kvinne	Mann	Kvinne	Mann	Kvinne	Mann	
Alle senter unntatt Landsdekkendetelefon	958	228	770	174	1728	402	11232	1574	14936
Landsdekkende telefon/ Incestsenteret i Vestfold	1064	345	108	27	1172	372	14719	2451	18714
Totalt	2022	573	878	201	2900	774	25951	4025	33650

En høyere andel av henvendelsene fra kvinner enn menn var gjentakende henvendelser, mens menn hadde flere førstegangshenvendelser. Syv prosent av henvendelsene fra kvinner og 12 prosent av henvendelsene fra menn var førstegangshenvendelser. Totalt ti prosent av henvendelsene fra kvinner og 16 prosent av henvendelsene fra menn kom fra ulike individer, og var aller første eller første i registreringsåret.

Tabell 14 viser henvendelser fra brukergruppen brutt ned på senter, kjønn og kontakt. Landsdekkende telefon skiller seg ut, som forventet, og har både flest nye henvendelser og gjentakende henvendelser. Blant de øvrige sentrene er det SMI Oslo, SMSO Agder, SMISO Hordaland og SMISO Hamar som har flest henvendelser fra nye og tidligere brukere.

⁵⁸ Ved 2962 henvendelser var ikke spørsmålet om kjønn besvart og ved 3101 var det ikke svart på spørsmålet om henvendelsen var første eller gjentakende.

TABELL 14 ANTALL HENVENDELSER FRA BRUKERGRUPPEN (TELEFON, SMS, E-POST OG BREV) I 2015 BRUTT NED PÅ ALLE SENTER, KJØNN OG TIDSPUNKT FOR KONTAKT.

	Aller første henvendelse		Første henvendelse i 2015		Individer (totalt første henvendelse)		Gjentagende henvendelse		Totalt
	K	M	K	M	K	M	K	M	
Alta krise- og incestsenter	10	1	0	1	10	2	10	3	25
Buskerudregionens Incestsenter (BRIS)	27	5	24	6	51	11	553	83	698
Incestsenteret i Vestfold	1064	345	108	27	1172	372	14719	2451	18714
Krise- og incestsenteret i Follo IKS	44	6	11	1	55	7	243	34	339
Krise- og incestsenteret i Fredrikstad	14	3	16	0	30	3	63	10	106
Norasenteret IKS	7	6	2	4	9	10	5	7	31
Senter for seksuelt misbrukte menn, Oslo	8	51	3	46	11	97	26	290	424
SMISO Elverum	19	5	29	4	48	9	549	76	682
SMISO Hordaland	116	18	104	12	220	30	958	64	1272
SMISO Møre og Romsdal	54	12	60	17	114	29	492	32	667
SMISO Nord-Trøndelag	27	6	36	5	63	11	492	98	664
SMISO Nordland	44	10	52	5	96	15	419	11	541
SMISO Sogn og Fjordane	28	8	41	0	69	8	516	7	600
SMISO Sør-Trøndelag	33	8	26	7	59	15	655	61	790
SMSO Agder	137	18	82	26	219	44	1271	238	1772
SMISO Rogaland	38	9	28	5	66	14	674	21	775
SMISO Telemark	51	4	43	6	94	10	473	24	601
SMISO Oppland	30	5	27	1	57	6	577	14	654
SMISO Hamar	33	2	7	1	40	3	880	169	1092
SMISO Troms	86	24	57	13	143	37	376	166	722
SMI Oslo	152	27	122	14	274	41	2000	166	2481
Totalt	2022	573	878	201	2900	774	25951	4025	33650

Tabell 15 og 16 viser om henvendelsene kom fra vertskommunen, en kommune som støttet sentret økonomisk eller en annen kommune. Sentrene tok forholdsvis ofte imot henvendelser fra personer fra kommuner som ikke bidro til driften av sentret. Totalt 43 prosent av henvendelsene (14480 henvendelser) kom fra andre kommuner. 27 prosent av henvendelsene (9010 henvendelser) kom fra bidragskommuner, mens 30 prosent (10156 henvendelser) kom fra vertskommunen. Incestsenteret i Vestfold (Landsdekkende telefon) hadde den høyeste andelen henvendelser fra andre kommuner (63 prosent), noe som er helt naturlig. Blant de øvrige sentrene kom totalt 19 prosent av henvendelsene fra andre kommuner.

TABELL 15 HENVENDELSER FRA BRUKERGRUPPEN I 2014
FORDELT PÅ KOMMUNETYPE.

	Vertskommune	Bidragkommune	Annen kommune	Totalt
Alle senter unntatt landsdekkende telefon	7109	5029	2758	14896
Landsdekkende telefon	3047	3981	11722	18750
Totalt	10156	9010	14480	33646

TABELL 16 HENVENDELSER FRA BRUKERGRUPPEN FRA VERTSKOMMUNE,
BIDRAGSKOMMUNE OG ANNEN KOMMUNE. PROSENTUERT MED BASIS I HVERT SENTER.

	Vertskommune	Bidragkommune	Annen kommune	Antall (N)
Alta krise- og incestsenter	68	4	28	25
Buskerudregionens Incestsenter (BRIS)	48	29	23	699
Incestsenteret i Vestfold	16	21	63	18750
Krise- og incestsenteret i Follo	26	46	29	340
Krise- og incestsenteret i Fredrikstad	47	22	31	109
Norasenteret IKS	29	21	50	28
Senter for seksuelt misbrukte menn, Oslo	81	0	19	430
SMISO Elverum	68	14	18	685
SMISO Hordaland	81	14	5	1274
SMISO Møre og Romsdal	17	77	5	657
SMISO Nord-Trøndelag	17	56	26	659
SMISO Nordland	38	20	42	548
SMISO Sogn og Fjordane	24	72	4	586
SMISO Sør-Trøndelag	72	24	4	792
SMSO Agder	35	64	1	1780
SMISO Rogaland	38	45	17	736
SMISO Telemark	36	61	3	601
SMISO Oppland	43	54	3	662
SMISO Hamar	34	49	17	1103
SMISO Troms	74	4	22	718
SMI Oslo	53	0	47	2464
Totalt	30	27	43	33646

3.2 BRUKERBESØK PÅ SENTRENE

I 2015 ble det registrert 22113 brukerbesøk på sentrene. Antallet var noe høyere enn i 2014 (21387), men omtrent likt som antallet i 2013 (22243) og 2012 (22179).

Tabellen nedenfor viser antall brukerbesøk fordelt på kvinner og menn. Tabellen viser at det var langt flere besøk av kvinner enn menn på sentrene, noe som er i tråd med brukerstatistikken basert på spørreskjema til brukere (skjema C).

For å finne ut hvor mange individuelle kvinnelige og mannlige brukere som besøkte sentrene, presenteres antall besøk som var første i registreringsåret i tabell 17 og 18.⁵⁹ Totalt rapporteres det at 2565 individer (1950 jenter/kvinner og 600 gutter/menn) besøkte sentrene i 2015.⁶⁰

TABELL 17 ANTALL INDIVIDUELLE BRUKERE SOM BESØKTE SENTRENE FORDELT PÅ KJØNN. 2013-2015.

	Kvinner	Menn	Sum individer
2015	1950	600	2550
2014	1984	548	2532
2013	2128	598	2726

TABELL 18 BESØK PÅ SENTRENE BRUTT NED PÅ KJØNN. ANTALL.

	Jente/kvinne					Gutt/mann				
	Aller første besøk	Første besøk i 2015	Sum individer (Aller første eller første i 2015)	Gjentatt besøk	Totalt	Aller første besøk	Første besøk i 2015	Sum individer (Aller første eller første i 2015)	Gjentatt besøk	Totalt
Alta krise- og incestsenter	4	1	5	9	14	0	0	0	0	0
Buskerudregionens Incestsenter (BRIS)	52	36	88	584	672	14	10	24	169	193
Incestsenteret i Vestfold	345	90	435	2001	2436	103	18	121	544	665
Krise- og incestsenteret i Follo IKS	21	19	40	246	286	2	5	7	55	62
Krise- og incestsenteret i Fredrikstad	13	17	30	349	379	1	1	2	12	14
Norasenteret IKS	0	0	0	60	0	0	0	0	10	0
Senter for seksuelt misbrukte menn, Oslo	13	4	17	58	75	66	36	102	857	959
SMISO Elverum	30	27	57	644	701	8	3	11	74	85

Tabellen fortsetter på neste side

⁵⁹ Dette omfatter også besøk som var aller første på senteret.

⁶⁰ Ved 275 besøk var ikke spørsmålet om det var første eller gjentagende besøk besvart, og ved 264 besøk var ikke spørsmålet om kjønn besvart. Summen av antall individbesøk av kvinner og menn vil derfor bli noe lavere enn totalt antall individbesøk.

TABELL 18 FORTSETTELSE
FRA FORRIGE SIDE

	Jente/kvinne					Gutt/mann				
	Aller første besøk	Første besøk i 2015	Sum individer (Aller første eller første i 2015)	Gjentatt besøk	Totalt	Aller første besøk	Første besøk i 2015	Sum individer (Aller første eller første i 2015)	Gjentatt besøk	Totalt
SMISO Hordaland	103	131	234	1900	2134	34	23	57	126	183
SMISO Møre og Romsdal	47	33	80	390	470	10	1	11	22	33
SMISO Nord-Trøndelag	22	22	44	392	436	13	4	17	126	143
SMISO Nordland	14	22	36	325	361	5	3	8	13	21
SMISO Sogn og Fjordane	28	16	44	352	396	2	1	3	8	11
SMISO Sør-Trøndelag	65	40	105	670	775	19	8	27	105	132
SMSO Agder	98	47	145	1638	1783	33	10	43	431	474
SMISO Rogaland	33	28	61	565	626	9	7	16	66	82
SMISO Telemark	64	18	82	1342	1424	20	3	23	83	106
SMISO Oppland	31	36	67	499	566	7	3	10	12	22
SMISO Hamar	35	27	62	1154	1216	4	7	11	94	105
SMISO Troms	81	55	136	705	841	30	17	47	166	213
SMI Oslo	88	94	182	2038	2220	38	22	60	246	306
Totalt	1187	763	1950	15921	17811	418	182	600	3219	3809

Prinsippet om selvhjelp ligger til grunn for all aktivitet på sentrene. Det er mulig å stikke innom uten forhåndsavtale og å besøke senteret, oppholde seg i fellesområdet og lignende. Man kan også delta på planlagte og organiserte tilbud som gruppetilbud, aktiviteter og enesamtale. Tabell 19 gir en oversikt over hvilke tilbud som ble benyttet ved de ulike besøkene og møtene.⁶¹

⁶¹ Siden det er mulig å benytte flere tilbud og aktiviteter ved hvert besøk vil ikke prosentene summere seg til 100.

TABELL 19 FORMÅLET MED KONTAKTEN ELLER BESØKET I 2015. DET VISES PROSENTER FOR HVERT SENTER MED UTGANGSPUNKT I SENTRENE REGISTRERINGER AV BESØK/KONTAKT DER SPØRSMÅL OM FORMÅL ER BESVART.

	Innomstikk/ Åpent hus/ Brukertreff	Enesamtale	Selvhjelpsgruppe/ Annet gruppetilbud	Temakveld/undervisning	Tilbud til barn og unge	Oppfølging knyttet til øvrig hjelpeapparat	Annen aktivitet på eller i tilknytning til senteret	Antall svar (n)
Alta krise- og incestsenter	0	100	0	0	0	0	0	15
Buskerudregionens Incestsenter (BRIS)	8	64	11	4	0	0	14	874
Incestsenteret i Vestfold	42	73	3	1	1	0	3	3136
Krise- og incestsenteret i Follo	0	91	7	0	8	1	1	348
Krise- og incestsenteret i Fredrikstad	0	61	30	7	0	1	0	396
Norasenteret IKS	1	66	0	0	14	0	16	70
Senter for seksuelt misbrukte menn, Oslo	0	65	31	3	0	0	3	1034
SMISO Elverum	35	60	3	0	0	5	1	808
SMISO Hordaland	15	42	35	6	4	0	2	2321
SMISO Møre og Romsdal	63	61	12	2	0	3	29	510
SMISO Nord-Trøndelag	38	54	9	0	0	1	15	578
SMISO Nordland	13	63	0	7	0	0	17	402
SMISO Sogn og Fjordane	56	44	17	1	0	3	39	418
SMISO Sør-Trøndelag	5	72	10	3	0	2	13	916
SMSO Agder	12	78	5	3	0	0	1	2283
SMISO Rogaland	32	42	6	8	0	0	29	717
SMISO Telemark	36	54	3	4	0	1	2	1532
SMISO Oppland	9	60	21	7	0	5	0	595
SMISO Hamar	49	62	7	0	0	2	21	1366
SMISO Troms	40	66	1	1	0	5	4	1054
SMI Oslo	62	16	16	3	2	0	15	2539
Totalt	30	57	12	3	1	1	8	21912

Ved over halvparten (57 prosent) av besøkene og møtene var formålet enesamtale. 30 prosent av besøkene gjaldt innomstikk/ åpent hus/ brukertreff, og 12 prosent av besøkene var i forbindelse med selvhjelpsgruppe eller annet gruppetilbud. Ved tre prosent av besøkene var formålet deltakelse på temakveld eller undervisning, mens det ved én prosent av besøkene var deltakelse på tilbud til barn og unge, og én prosent var i forbindelse med oppfølging knyttet til øvrig hjelpeapparat. Åtte prosent av besøkene gjaldt annen aktivitet på eller i tilknytning til senteret. Det er relativt små forskjeller sammenlignet med 2014.

3.2.1 Brukergruppen som benytter tilbud til barn og unge

234 av besøkene gjaldt tilbud til barn og unge. Det er naturlig å anta at dette i de fleste tilfeller er besøk av barn, men det kan også være voksne som følger barna. Siden alder ikke blir registrert på besøksskjema er det ingen mulighet til å sjekke aldersfordelingen blant de som har benyttet tilbud til barn og unge. Nedenfor skal vi se nærmere på hva som kjennetegner disse besøkene med tanke på tidspunkt og kjønnsfordeling.

26 av besøkene var aller første, mens 22 var første besøk i registreringsåret. Det betyr at totalt 48 individer benyttet tilbud til barn og unge i 2015.⁶²

86 prosent av besøkene som gjaldt tilbud til barn og unge var av jenter/kvinner og 14 prosent var av gutter/menn.⁶³

56 prosent hadde vært på ettermiddagsbesøk (etter kl. 16), mens 42 prosent besøkte senteret tidligere på dagen (før kl. 16). Tre prosent hadde vært på et besøk som varte fra før kl. 16 til etter kl. 16.

TABELL 20 TIDSPUNKT PÅ DAGEN FOR BESØK, BLANT BRUKERE SOM BENYTTET TILBUD TIL BARN OG UNGE.

	Antall	Prosent
Før kl. 16	97	42
Etter kl. 16	129	56
Både og	6	3
Totalt	232	100

3.3 HENVENDELSER FRA SAMARBEIDSPARTNERE

I 2015 registrerte sentrene totalt 9850 henvendelser fra samarbeidspartnere. Tabellen nedenfor viser en oversikt over alle henvendelser fra samarbeidspartnere fordelt på instans og type henvendelse. De fleste henvendelsene fra samarbeidspartnere skjedde via telefon eller e-post, men det har også vært en betydelig andel besøk av samarbeidspartnere på sentrene. Skole, psykisk helsevern, helse og andre instanser stod for de fleste av henvendelsene. I kategorien "Andre" har sentrene ofte skrevet inn advokat, kirke, prest, kommune, Dixi; ressurscenter mot voldtekt og ulike typer organisasjoner og foreninger.

⁶² 183 av besøkene var gjentatte besøk. For tre besøk var det ikke svart på spørsmålet om det var første eller gjentakende besøk.

⁶³ I antall er dette 32 besøk av gutter/menn og 199 besøk jenter/kvinner. Ved tre av besøkene der brukerne benyttet tilbud til barn og unge var spørsmålet om kjønn ubesvart.

TABELL 21 ANTALL ULIKE TYPER HENVENDELSER
FRA ULIKE INSTANSER (SAMARBEIDSPARTNERE) I 2015.

	Besøk	Telefon	SMS	Epost/brev	Total
Skole	447	1136	148	1061	2792
Barnehage	19	137	54	109	319
Psykisk helsevern	171	579	137	344	1231
Helse	177	452	44	517	1190
Barnevern	55	544	106	94	799
Politi	38	204	19	72	333
NAV	34	71	3	23	131
Annet senter mot incest	11	126	20	203	360
Frivillige organisasjoner	40	125	14	177	356
Presse/medier	25	123	14	77	239
Andre	204	893	115	546	1758
Totalt	1221	4390	674	3223	9508

Undervisning og samarbeid var de vanligste formålene med henvendelsene, henholdsvis 3425 og 2928 av henvendelsene gjaldt dette. 1806 henvendelser fra samarbeidspartnere gjaldt enkeltbrukere, og en tredjedel av disse kom fra psykisk helsevern.

TABELL 22 FORMÅLET MED HENVENDELSENE
FRA ULIKE INSTANSER (SAMARBEIDSPARTNERE) I 2015.

	Enkelt- brukere	Råd og veiledning	Samarbeid	Undervisning	Annet	Total
Skole	138	93	194	2358	13	2796
Barnehage	13	37	36	233	0	319
Psykisk helsevern	600	131	366	95	46	1238
Helse	228	108	468	365	16	1185
Barnevern	241	109	369	51	5	775
Politi	133	27	156	11	2	329
NAV	87	9	20	12	3	131
Annet senter mot incest	17	37	219	58	24	355
Frivillige organisasjoner	18	20	253	43	23	357
Presse/medier	7	10	155	2	59	233
Andre	324	118	692	197	432	1763
Totalt	1806	699	2928	3425	623	9481

4 INNHOLEDET I TILBUDET

Sentrene mot incest og seksuelle overgrep er lavterskeltilbud uten krav til henvisning, som gir råd, støtte og veiledning til personer som har vært eller er utsatt for seksuelle overgrep og pårørende til utsatte for overgrep. Sentrene er basert på prinsippet om hjelp til selvhjelp, noe som ligger til grunn for alle tilbudene ved sentrene som blant annet omfatter tilbud om enesamtaler med ansatte, deltaking i ulike sosiale og faglige aktiviteter og arrangementer sammen med andre brukere, i tillegg til selvhjelpsgrupper. Noen sentre gir tilbud til utsatte barn og unge, og de fleste sentrene driver i større eller mindre grad informasjonsvirksomhet rettet mot skoler og øvrig tjenesteapparat.

Sentrene rapporterer årlig til Bufdir om drift, organisering og tilgjengelighet av tilbudet (samlestatistikk). Alle de 22 sentrene har levert samlestatistikk for 2015.

4.1 INNHOLD I TILBUDET TIL UTSATTE OG PÅRØRENDE

I 2015 hadde alle sentrene mot incest og seksuelle overgrep tilbud om enesamtaler, hjelp til å ta kontakt med andre tjenester og følge til møte med andre tjenester. Alle bortsett fra ett tilbød også deltagelse i ansvarsgrupper og samarbeidsmøter rundt bruker. Alle bortsett fra to hadde tilbud til barn og unge⁶⁴, samt sosiale aktiviteter på eller utenfor senteret. Det var også vanlig blant sentrene å tilby selvhjelpsgrupper og andre gruppetilbud (19), innomstikk/åpent hus/brukertreff (18) og temamøter (17). Det er kun små forskjeller sammenlignet med 2014. Ti sentre tilbød andre aktiviteter, og herunder nevnes aktivitetsrom, høytidsarrangement, mannshelg, kurs og rådgivning, trening, sommerleir og forebyggende undervisning. Syv sentre hadde overnattingsmuligheter. Fire av disse er kombinerte krise- og incestsentre.

⁶⁴ Noen av disse sentrene hadde ikke et «selvstendig» tilbud til barn, men hadde samtaletilbud til barn i samarbeid med foresatte eller omsorgsperson. Av de to sentrene som ikke hadde tilbud til barn kommenterte ett at de henviste barn videre til andre sentre eller instanser med et kvalifisert tilbud, mens det andre senteret drev med forebyggende undervisning i skoleklasser.

TABELL 23 HVA SLAGS HJELP FÅR UTSATTE OG PÅRØRENDE TILBUD OM VED SENTRENE? FLERE KRYSS MULIG.

	2013	2014	2015
Enesamtaler	22	22	22
Hjelp til å ta kontakt med andre tjenester	22	22	22
Følge til møte med andre tjenester	22	21	22
Deltakelse fra senteret i ansvarsgrupper/ samarbeidsmøter rundt bruker	19	20	21
Selvhjelpsgruppe/andre gruppetilbud	20	20	19
Tilbud til barn og unge	20	20	20
Andre sosiale aktiviteter på/utenfor senteret	18	20	20
Innomstikk/Åpent hus/Brukertreff	17	18	18
Temamøter	17	17	17
Andre aktiviteter	9	10	10
Overnattingsmuligheter	6	7	7
Antall sentre (n)	22	22	22

4.1.1 Lokaler

Tabell 24 viser hvilke typer og antall rom som var på sentrene. Alle sentrene hadde ett eller flere kontor og kjøkken. 19 sentre hadde aktivitetsrom og oppholdsrom. Videre hadde 18 sentre møterom, mens 16 hadde samtalerom. Sammenlignet med 2014 har det vært små endringer, men to flere sentre har fått aktivitetsrom i 2015.

TABELL 24 ANTALL ROM PÅ SENTRENE FORDELT PÅ ULIKE TYPER ROM. TABELLEN VISER ANTALL SENTRE.

	Kontor(er)	Møterom	Samtale-rom	Aktivitets-rom	Kjøkken	Oppholds-rom	Andre rom
0 rom	0	4	6	3	0	3	3
1 rom	3	16	6	14	17	14	5
2-3 rom	6	2	7	3	4	4	8
4-5 rom	7	0	2	1	0	0	1
Mer enn 5 rom	6	0	1	1	1	1	5
Antall sentre (n)	22	22	22	22	22	22	22

4.2 SENTRENES TILBUD TIL BARN OG UNGE

Åtte sentre hadde egne ansatte som primært jobbet med barn og unge, noe som er to færre enn i 2014. Til sammen hadde disse sentrene 12,35 årsverk som primært jobbet med barn og unge. Antall årsverk er omtrent tilsvarende som foregående år. Alle åtte sentrene hadde krav om relevant utdanning til ansatte som primært jobber med barn og unge.

12 sentre hadde skriftlige rutiner for oppfølging av brukere under 18 år, noe som er ett mer enn i 2014.

De vanligste tilbudene til barn var samtaler med mor/far til stede (20) og enesamtaler (17). 14 sentre tilbød også samtaler med ansatte fra hjelpeinstans til stede. Tre tilbød grupper til barn, mens elleve hadde andre tilbud. Herunder nevnes undervisning, ulike typer sosiale arrangement og aktivitetstilbud. Det har kun vært mindre endringer sammenlignet med 2014.

TABELL 25 HVA SLAGS HJELP FÅR BARN OG UNGE TILBUD OM?⁶⁵
FLERE KRYSS MULIG.

	2013	2014	2015
Enesamtale	8	17	17
Samtale med mor/far til stede	17	20	20
Samtale med ansatt fra hjelpeinstans til stede*	-	-	14
Grupper til barn	6	3	3
Andre tilbud til barn	8	14	11
Ingen tilbud til barn	2	1	1
Antall sentre (n)	22	22	22

*Ny i 2015

Sentrene ble bedt om å oppgi hvor mange ganger de hadde anmeldt saker til politiet, samt hvor mange ganger de hadde meldt saker til barnevernet. Fire sentre hadde til sammen anmeldt 10 saker til politiet i 2015. 13 sentre hadde til sammen meldt 56 saker til barnevernet. Dette er en økning fra ti sentre og 35 saker i 2014.⁶⁶

TABELL 26 ANTALL GANGER SENTRENE HAR ANMELDT SAKER TIL POLITIET OG MELDT SAKER TIL BARNEVERNET.

	2013	2014	2015
Antall ganger anmeldt saker til politiet*:	-	-	10
Antall ganger meldt saker til barnevernet:	23	35	56

*Ny i 2015

⁶⁵ 20 sentre har tilbud til barn registrert ut fra spørsmål om hva slags hjelp utsatte og pårørende får tilbud om. To sentre hadde ikke tilbud til barn. Ett av disse hadde likevel krysset «andre tilbud til barn» på spørsmålet i tabellen under og notert «forebyggende skoleundervisning».

⁶⁶ Det har vært en revidering i tallene som viser antall ganger saker er meldt til barnevernet. Dette skyldes at ett kombinert krise- og incestsenter også hadde telt med gangene krisesentertilbudet sendte bekymringsmelding.

4.3 TILGJENGELIGHET OG TILRETTELEGGING

4.3.1 Åpningstider telefon og besøk

Seks sentre hadde døgnåpen telefon hele uka, noe som er ett mer enn i 2014. Fire av disse er kombinerte krise- og incestsentre. Videre hadde ni sentre åpent mellom 36-55 timer, mens syv sentre hadde telefonåpent mellom 24-35 timer. I de åpne kommentarene fremgår det at mange har telefonsvarer utenom ordinær åpningstid.

Tre sentre hadde døgnåpent for publikum hele uka, hvorav to av disse var kombinerte krise- og incestsentre. Totalt fem sentre hadde åpent mer enn 42 timer i uke. De fleste (13 sentre) hadde åpent mellom 30 og 42 timer i uka, mens fire sentre hadde åpent under 30 timer i uka. I de åpne kommentarene fremgår det at sentrene kan holde åpent flere dager eller timer ved avtale.

TABELL 27 ANTALL TELEFONÅPNE TIDER I UKA
I 2013-2015. ANTALL.

	2013	2014	2015
Mellom 24 og 35 timer	9	6	7
Mellom 36 og 55 timer	8	11	9
168 timer (døgnåpent hele uka)	5	5	6
Antall sentre (n)	22	22	22

TABELL 28 ANTALL TIDER ÅPENT FOR PUBLIKUM I UKA
I 2013-2015. ANTALL.

	2013	2014	2015
Antall timer åpent for publikum			
Under 30 timer per uke	3	3	4
30-42 timer	15	15	13
Mer enn 42 timer	4	4	5
Antall sentre (n)	22	22	22

Det ble også spurt om sentrene hadde ettermiddags- eller kveldsåpent (etter kl. 16) for innomstikk.⁶⁷ Fire sentre hadde ettermiddags- eller kveldsåpent alle dager i uka, mens fem sentre hadde det to til fire dager i uka. Åtte sentre hadde åpent etter kl. 16 en dag i uka, mens de siste fem ikke hadde ettermiddags- eller kveldsåpent noen dager.

4.3.2 Tilrettelegging for personer med nedsatt funksjonsevne

I 2015 ble det for første gang spurt spesifikt etter ulike typer tilrettelegginger for personer med nedsatt funksjonsevne. Alle sentrene har en eller flere typer tilrettelegging. Syv av de 22 sentrene er universelt utformet. Ellers er de vanligste typene tilrettelegging handiaptionletter (16) og rullestolrampe (11). Videre har åtte sentre trinnfri adkomst,

⁶⁷ Arrangement eller andre avtalte aktiviteter (for eksempel enesamtaler, gruppetilbud mm) regnes ikke som ettermiddags- eller kveldsåpent.

seks har handicapparkering og fire har automatiske døråpnere. Relativt få sentre har tilrettelegging for blinde og svaksynte og døve. Fem har tilgang på tegnspråktolk, tre har tilgang på døveblindtolke og to har hørselsslynge.

TABELL 29 HVILKE TYPER TILRETTELEGGING TILBYR SENTERET FOR PERSONER MED NEDSATT FUNKSJONSEVNE?

	Antall
Tegnspråktolk	5
Døveblindtolke	3
Rullestolrampe	11
Hørselsslynge	2
Trinnfri adkomst	8
Trappeheis	2
Handicappaoletter	16
Handicapparkering	6
Automatisk døråpnere	4
Annen type tilrettelegging	9
Senteret er universelt utformet	7
Ingen tilrettelegging	0
Antall sentre (n)	22

4.3.3. Tilrettelagt tilbud til menn

15 sentre hadde et tilrettelagt tilbud til menn, tilsvarende som i 2014. Elleve sentre hadde informasjonsmateriell rettet mot menn, en økning fra åtte sentre i 2014. Syv hadde enkelttiltak og syv hadde egne grupper for menn. Videre hadde fire sentre fagstillinger knyttet til menn, noe som er to færre enn i 2014. Fire av sentrene hadde andre tilbud til menn, og herunder nevnes samtaletilbud, temakveld og tilbud utenfor senteret.

TABELL 30 OVERSIKT OVER ANTALL SENTERE SOM HAR ULIKE TILRETTELAGTE TILBUD TIL MENN. FLERE KRYSS MULIG.

	2013	2014	2015
Enkelttiltak (eks. temamøte o.l.)	11	7	7
Egne grupper for menn	6	7	7
Fagstillinger knyttet til menn	8	6	4
Informasjonsmateriell	7	8	11
Annet	4	6	4
Antall sentre (n)	14	15	15

4.3.4 Tilrettelagt tilbud til personer med innvandrerbakgrunn

16 sentre oppga at de hadde et tilrettelagt tilbud til personer med innvandrerbakgrunn, noe som er tre flere enn i 2014. De vanligste tilretteleggingsformene er tilbud om tolk (10) og informasjonsmateriell oversatt til ulike språk (7). Fire sentre har egne fagstillinger knyttet til utsatte med innvandrerbakgrunn og to sentre har enkelttiltak. Ti sentre har svart «annet», og herunder nevnes samtaletilbud, samt undervisning, samarbeid og informasjon i relevante fora.

TABELL 31 OVERSIKT OVER ANTALL SENTRE SOM HAR ULIKE TILRETTELAGTE TILBUD TIL UTSATTE MED INNVANDRERBAGGRUNN. FLERE KRYSS MULIG.

	2013	2014	2015
Enkelttiltak (eks. temamøte o.l.)	5	2	2
Egne grupper for utsatte med innvandrerbakgrunn	2	1	0
Fagstilling/-er knyttet til utsatte med innvandrerbakgrunn	3	4	4
Informasjonsmaterieell oversatt til ulike språk	7	7	7
Tolk*	-	-	10
Annet	10	9	10
Antall sentre (n)	14	13	16

*Nytt alternativ i 2015

4.3.5 Reiseavstand og tilbud til personer fra samarbeidskommuner

Mange av sentrenes tilbud skal dekke et stort geografisk område. På spørsmålet om lengste reiseavstand til senteret for brukere i den samarbeidskommunen som ligger lengst unna, varierte svarene fra 0⁶⁸ til 350 km. Gjennomsnittlig lengste reiseavstand var 157,7 km. Tabellen nedenfor viser at syv sentre oppga over 200 km som lengste reiseavstand. To sentre svarte fra 151-200 km, åtte oppga fra 101-150 og ett fra 50-100 km. Fire sentre svarte at lengste reiseavstand var kortere enn 50 km.

TABELL 32 LENGSTE REISEAVSTAND TIL SENTERET FOR BRUKER I DEN SAMARBEIDSKOMMUNEN SOM LIGGER LENGST UNNA.

	2013	2014	2015
Inntil 50 km	4	4	4
Fra 50-100 km	1	2	1
Fra 101 km-150 km	7	6	8
Fra 151-200 km	4	4	2
Over 200 km	6	6	7
Antall sentre (n)	22	22	22

⁶⁸ 0 i reiseavstand ble oppgitt av senteret mot incest og seksuelle overgrep i Oslo som ikke har noen samarbeidskommuner.

21 av de 22 sentrene svarte at også personer som var bosatt i en kommune som ikke deltok i finansieringen av senteret fikk tilbud. Ett senter svarte at dette vurderes i hvert enkelt tilfelle, tilsvarende som i 2014.

4.4 KOMPETANSE OG VEILEDNING

4.4.1 Antall ansatte og årsverk⁶⁹

De 22 sentrene hadde til sammen 164 ansatte som jobbet 126,4 årsverk. Det er relativt små forskjeller sammenlignet med 2014, men det har vært en økning både i antall ansatte og årsverk sammenlignet med 2013 og tidligere.

TABELL 33 ANTALL ANSATTE OG ÅRSVERK VED SENTRENE. 2013-2015.

	2013	2014	2015
Antall ansatte	150	167	164
Antall årsverk	114,1	129	126,4
Antall senter (n)	22	22	22

Av de 164 ansatte var 13 menn, noe som er syv færre enn i 2014.⁷⁰

TABELL 34 KJØNNSFORDDELING BLANT ANSATTE I BRUKERRETTEDE STILLINGER VED SENTRENE. 2013-2015.

	2013	2014	2015
Antall kvinner	134	147	151
Antall menn	16	20	13
Totalt antall ansatte	150	167	164

4.4.2 Ansattes utdanningsnivå og kompetanse

De fleste som jobbet på et senter mot seksuelle overgrep i 2015 hadde høyere utdanning. 78 prosent hadde universitets- eller høgskoleutdanning, noe som er fem prosentpoeng flere enn i 2014. 18 prosent hadde videregående som høyeste utdanningsnivå, mens kun tre prosent hadde grunnskoleutdanning eller annen utdanning.

⁶⁹ I 2014 ble det for første gang lagt til en spesifisering om at spørsmål om årsverk og antall ansatte kun gjaldt de brukerretnede stillingene, og det kan tenkes at det tidligere har vært ulik praksis ved de enkelte sentrene for hvordan dette ble besvart.

⁷⁰ Forskjellene i antall mannlige ansatte over år kan delvis skyldes at enkelte sentre har telt med mannlige ansatte i merkantile stillinger, selv om det fra 2014 har blitt spurt konkret etter ansatte i brukerretnede stillinger.

TABELL 35 ANTALL ANSATTE FORDELT PÅ UTDANNINGSNIVÅ. 2013-2015.

	2013	2014	2015
Totalt	100	100	100
Grunnskolenivå	3	2	1
Videregående skolenivå	18	20	18
Universitets- og høyskolenivå	76	73	78
Annet	3	4	2
Antall ansatte (n)	150	167	164

17 sentre hadde rutiner for ekstern veiledning av ansatte, noe som er to flere enn i 2014 og fire flere enn i 2013. Ni av disse hadde månedlig veiledning, mens ett hadde veiledning oftere enn månedlig. Syv sentre hadde ekstern veiledning sjeldnere enn månedlig.

TABELL 36 HVOR OFTE HAR SENTERET EKSTERN VEILEDNING AV ANSATTE

	2014	2015
Oftere enn hver måned	2	1
Ca. hver måned	6	9
Sjeldnere enn hver måned	7	7
Antall sentre (n)	15	17

Sentrene benyttet som oftest psykologer og psykiatere som veiledere (12) og/eller personer med veilederkompetanse (11). Syv sentre benyttet veiledere med helse- og sosialfaglig kompetanse, mens fire sentre hadde benyttet veiledere med annen kompetanse. Herunder nevnes gestaltterapeut, sosionom og familierapeut.

TABELL 37 HVILKEN KOMPETANSE HAR DEN EKSTERNE VEILEDEREN. ANTALL. FLERE KRYSS MULIG.

	2013	2014	2015
Psykolog/psykiater	11	10	12
Helse- og sosialfaglig kompetanse	6	9	7
Veilederkompetanse	9	9	11
Annen kompetanse	5	5	4
Antall sentre (n)	13	15	17

21 av sentrene hadde et samarbeid med Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS), noe som er tre flere enn i 2014. Den vanligste typen samarbeid var kurs og kompetansetiltak (19). Syv sentre hadde fått veiledning av ansatte og to hadde fått veiledning i utadrettet informasjon og undervisning. Seks sentre hadde hatt annet samarbeid med RVTS, og herunder nevnes nettverksamlinger, samhandlingsprosjekt, utviklingsarbeid, kurs og undervisning.

TABELL 38 ANTALL SENTRE SOM HAR ULIKE TYPER SAMARBEID MED REGIONALT RESSURSSENTER OM VOLD, TRAUMATISK STRESS OG SELVMORDSFØREBYGGING RVTS? FLERE KRYSS MULIG.

	2013	2014	2015
Ja, kurs/kompetansetiltak	15	18	19
Ja, veiledning i utadrettet informasjon/undervisning	2	3	2
Ja, veiledning av ansatte	8	10	7
Ja, annet samarbeid*	-	-	6
Nei	5	4	1
Antall sentre (n)	17	18	21

*Ny i 2015

5 SENTRENES ORGANISERING

5.1 SAMARBEID MED ANDRE INSTANSER

I 2015 deltok 16 sentre mot incest og seksuelle overgrep i etablerte samarbeidsfora i kommunen, tilsvarende som i 2014 og 2013.

Videre ble det spurt om hvordan sentrene deltok i samarbeid med andre instanser. Alle sentrene hadde en form for samarbeid med NAV, barneverntjenesten, familievernnet, psykisk helsevern/DPS og politiet. Alle unntatt ett hadde samarbeid med barnehus og alle unntatt tre hadde samarbeid med overgrepsmottak. Det var mest vanlig å samarbeide om enkeltsaker, og få sentre hadde skriftlig samarbeidsavtale eller faste kontaktpersoner. I den grad sentrene hadde faste kontaktpersoner var det som oftest i politiet eller på overgrepsmottak.

TABELL 39 HVORDAN DELTAR SENTERET I SAMARBEID MED ANDRE INSTANSER. FLERE KRYSS MULIG. ANTALL SENTER.

	Deltar i samarbeid om enkeltsaker			Har faste kontaktpersoner			Har skriftlig samarbeidsavtale			Annet samarbeid			Deltar ikke i samarbeid		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
NAV	22	21	21	3	5	3	2	2	3	2	3	4	0	0	0
Barneverntj. i komm.	20	19	20	3	3	5	2	2	2	2	5	6	1	1	0
Familievernnet	19	18	20	3	3	3	1	2	1	5	6	8	1	2	0
Psykisk helsevern/DPS	21	20	21	3	4	3	3	3	3	4	6	5	0	1	0
Politi	19	18	19	9	8	10	1	1	0	4	8	7	1	0	0
Overgrepsmottak	15	16	17	7	9	10	2	3	2	4	6	8	5	3	3
Barnehus	17	15	16	6	5	5	0	0	0	3	8	9	5	4	1

5.2 INFORMASJONSARBEID

Ti sentre hadde egne ansatte (totalt 17 årsverk) som primært jobbet med utadrettet informasjon og undervisning. Sammenlignet med 2014 er dette ett senter mindre, men antall årsverk har økt med om lag tre.

21 av de 22 sentrene hadde egen nettside, tilsvarende som i 2014. Nettsiden til ti av sentrene var tilgjengelig på andre språk⁷¹. Som i 2014 hadde tre av sentrene tilrettelagt nettsiden for synshemmede.

⁷¹ Sammenlignet med 2014 var det tre flere senter som hadde oversatt teksten på nettsiden til flere språk.

Alle sentrene drev med en eller annen form for undervisnings- og informasjonsarbeid i 2015. De vanligste typene informasjonsarbeid var brosjyrer og plakater på venterom hos andre tjenester (22), undervisningsoppdrag i regi av senteret (21) og egen profil på Facebook (18). Videre benyttet 15 av sentrene annonser i lokalpressen, mens to hadde egen profil på Twitter. 12 sentre drev med annet informasjonsarbeid, og herunder nevnes blant annet presseoppslag, kinoreklame, stands, kurs og seminar.

TABELL 40 PÅ HVILKEN MÅTE HAR SENTERET DREVET UTADRETTET INFORMASJON I LØPET AV ÅRET? ANTALL SENTRE. FLERE KRYSS MULIG.

	2013	2014	2015
Brosjyrer/plakater på venterom hos andre tjenester	22	21	22
Undervisningsoppdrag i regi av senteret	20	19	21
Egen profil på Facebook	15	18	18
Annonser i lokalpressen	10	11	15
Egen profil på Twitter	0	2	2
Annet	13	14	12
Driver ikke undervisning/informasjonsarbeid	0	0	0
Antall sentre (n)	22	22	22

Tabell 41 viser antall undervisningsoppdrag i regi av senteret fordelt på instanser. De fleste sentrene driver omfattende formidlingsarbeid, både på eget senter og andre instanser, og vi ser at spesielt undervisningsoppdrag på skoler er vanlig for mange sentre.

TABELL 41 ANTALL UNDERVISNINGS-/FORMIDLINGSOPPDRAG I REGI AV SENTERET FORDELT PÅ INSTANSER.

	Eget senter	Skoler, for ansatte	Skoler, for skoleklasser	Barnehager, for ansatte	Barnehager, for barnehagebarn	Høyere utdanningsinstitusjoner	Offentlige tjenester	Interesseorganisasjoner	Politikerfora (for eks. helse- og sosialstyret)	Andre instanser
Alta krise- og incestsenter	0	3	5	5	0	1	0	0	0	0
Buskerudregionens Incestsenter (BRIS)	0	3	28	2	0	2	10	2	1	6
Incestsenteret i Vestfold	2	6	268	5	10	5	2	2	0	41
Krise- og incestsenteret i Follo	0	11	72	13	0	0	9	1	0	0
Krise- og incestsenteret i Fredrikstad	2	0	0	0	0	2	0	0	1	0
Norasenteret IKS	2	1	2	0	0	1	0	3	2	0
Samisk krise- og incestsenter	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Senter for seksuelt misbrukte menn, Oslo	4	0	0	0	0	4	2	2	1	0
SMISO Elverum	7	0	8	1	0	3	3	1	1	0

Fortsetter på neste side

TABELL 41 FORTSETTELSE
FRA FORRIGE SIDE

	Eget senter	Skoler, for ansatte	Skoler, for skoleklasser	Barnehager, for ansatte	Barnehager, for barnehagebarn	Høyere utdanningsinstitusjoner	Offentlige tjenester	Interesseorganisasjoner	Politikerfora (for eks. helse- og sosialstyret)	Andre instanser
SMISO Hordaland	5	3	83	5	0	4	7	1	4	0
SMISO Møre og Romsdal	3	24	45	4	0	2	3	3	5	0
SMISO Nord-Trøndelag	14	2	55	1	0	0	5	1	1	2
SMISO Nordland	15	12	22	2	0	4	11	5	17	2
SMISO Oppland	11	3	39	1	0	2	12	0	0	5
SMISO Sogn og Fjordane	0	2	94	1	0	2	7	2	1	1
SMISO Sør-Trøndelag	2	3	56	9	2	12	21	1	0	4
SMSO Agder	3	2	22	0	0	4	6	3	0	0
SMISO Rogaland	3	0	23	0	0	2	9	4	1	0
SMISO Telemark	1	13	47	2	0	6	5	7	0	1
SMISO Hamar	4	0	32	0	0	3	7	4	0	0
SMI Oslo	2	2	1	2	0	7	23	11	0	0
SMISO Troms	8	30	68	5	0	7	0	3	2	3

5.3 BRUKERMEDVIRKNING OG ETISKE RETNINGSLINJER

21 sentre hadde rutiner for innhenting av brukernes erfaringer med og synspunkter på sentrenes tilbud, to flere enn i 2014. Elleve sentre hadde forslagskasse og ved elleve sentre var brukerne representert i styret. Videre hadde ti sentre brukermøter, ti hadde evalueringsskjema og ti hadde evalueringssamtaler med brukerne. Syv benyttet andre måter for å innhente brukernes erfaringer, og herunder nevnes brukerundersøkelse, samarbeidsmøter og møter mellom leder og brukerrepresentant.

TABELL 42 HVORDAN HENTER SENTERET INN BRUKERNES ERFARINGER MED OG SYNSPUNKTER PÅ TILBUDET. ANTALL SENTRE. FLERE KRYSS MULIG.

	2013	2014	2015
Brukerne er representert i styret	10	11	11
Forslagskasse	12	9	11
Brukermøter	14	12	10
Evalueringskjema for brukerne	10	10	10
Evalueringssamtale med brukerne	10	10	10
Annet	7	7	7
Antall sentre (n)	19	19	21

20 av de 22 sentrene svarte at det var utarbeidet etiske retningslinjer for senteret, tilsvarende som i 2014.

5.4 ORGANISERING OG FINANSIERING

Tabellen nedenfor viser en oversikt over hvilken organisasjonsform sentrene har. De fleste sentrene (13) var organisert som stiftelse. Tre sentre var organisert som interkommunalt selskap, ett var frivillig organisasjon og ett var kommunal virksomhet. Fire sentre hadde svart "annen organisasjonsform" og tre av disse var forening/lag/innretning, mens ett var interkommunalt organisert med vertskommune.

TABELL 43 HVILKEN TYPE ORGANISASJON ER SENTERET? ANTALL I 2013-2015.

	2013	2014	2015
Stiftelse	14	13	13
Kommunal virksomhet	0	1	1
Interkommunalt selskap	4	3	3
Frivillig organisasjon	1	1	1
Annet	3	4	4
Antall sentre (n)	22	22	22

5.5 MEDLEMSKAP I ORGANISASJON

Alle sentrene var i 2015 medlem av en eller flere organisasjoner. 17 var medlem av Fellesskap mot seksuelle overgrep FMSO, tilsvarende som i 2014. Elleve var medlem av andre organisasjoner, deriblant Virke, Krisesentersekretariatet, Male Survivors og nasjonalforeningen for folkehelse.

TABELL 43 ER SENTERET MEDLEM AV NOEN AV FØLGENDE ORGANISASJONER?
ANTALL. FLERE SVAR MULIG.

	2013	2014	2015
FMSO	16	17	17
Annen organisasjon	8	12	11
Ingen organisasjon	1	0	0
Antall sentre (n)	22	22	22

REFERANSER

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2016) Rapportering fra krisesentertilbudene 2015.

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2015) Rapportering fra sentrene mot incest og seksuelle overgrep 2014.

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2014) Rapportering fra sentrene mot incest og seksuelle overgrep 2013.

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2013) Rapportering fra sentrene mot incest og seksuelle overgrep 2012.

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2012) Rapportering fra incestsentrene/senter mot seksuelle overgrep 2011.

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2011) Rapportering fra incestsentrene 2010.

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (2010) Rapportering fra incestsentrene 2009.

VEDLEGG

Om statistikken

Kontroll og revisjon

Revisjon, kontroll og retting av data er viktig for å sikre kvaliteten. Det er imidlertid umulig å sikre at alle data er korrekte. For mye revisjon kan medføre nye feil i datasettet og det er derfor i utgangspunktet lagt opp til liten revisjon av det innkomne datamaterialet.⁷² Sentrene har imidlertid hatt mulighet til å melde inn eventuelle registreringsfeil i løpet av året, og disse er rettet opp før ferdigstilling av data.

Presentasjon av resultater

I rapporten er kapittel 2 basert på analyser av brukerskjema (skjema C). Kapittel 3 består av analyser av skjema A og B (henvendelser og besøk) fra sentrenes brukere og samarbeidspartnere. Kapittel 4 bygger på analyser av skjema D som omhandler sentrenes drift, organisering og tilgjengelighet

Rapporten viser figurer og tabeller med fordelingen på ulike spørsmål. Sentrale forskjeller etter brukergruppe, kjønn og alder blir kommentert i rapporten. Figurer og tabeller som presenteres i rapporten viser svarfordelingen for brukere. Andelen ubesvart varierer mellom ulike spørsmål, og antall respondenter (N) som ligger til grunn for det enkelte spørsmål i figurene og tabellene vil derfor variere. Ved hver figur eller tabell er det oppgitt hvor mange som har besvart det aktuelle spørsmålet. Der hvor fordelinger kun er kommentert i teksten, vil det fremgå hvor mange som har besvart spørsmålet enten i teksten eller i en fotnote.

Leseren vil finne at prosentsummene i enkelte figurer ikke alltid summeres til 100. Dette skyldes at enkelte spørsmål tillater avkryssing for mer enn en svarkategori, noe som medfører at summene overstiger 100 prosent.

På enkelte spørsmål er det mulig å skrive inn åpne svar, og dette er ikke kodet inn i tabellene. Svarene kommer derimot frem i kategoriene "Annet" eller "Andre".

Endringer i skjema sammenlignet med 2014

Skjema A og B:

- På skjema A har det ikke vært noen endringer fra 2014 til 2015.
- På skjema B har aktivitetene som gjaldt oppfølging vs. psykisk/somatisk helsetjeneste og oppfølging vs. øvrig hjelpeapparat (NAV, barnevern, politi etc.)

⁷² På web er det konstruert filter i skjema, samt at det kun er mulig å sette ett kryss på spørsmålene som ikke skal tillate flere kryss. Overgangen til webskjema medførte imidlertid en mulighet for "dobbelregistrering" ved at samme skjema kunne bli registrert to ganger. For å hindre at dette ble en feilkilde hadde hvert skjema et unikt skjemanummer som måtte skrives inn før man kunne begynne web-registreringen. Etter årsslutt ble rådataene eksportert fra web og gjennomgått. I de tilfellene der det var registrert samme skjemanummer to ganger, ble det foretatt en vurdering av om det gjaldt samme skjema eller to ulike skjema. I tilfeller der vi var i tvil tok vi kontakt med sentret. Til sammen ble 37 registreringer av skjema C slettet som følge av dette. I tillegg ble det slettet 5 registreringer av skjema som ikke var fullført og var uten svar på noen av spørsmålene.

2015) blitt slått sammen til en kategori: Oppfølging knyttet til øvrig hjelpeapparat. I 2015 skiller det heller ikke mellom aktivitet på og utenfor senteret.

Skjema C:

- Spørsmål om kjønn og alder er flyttet før spørsmålet om samtykke om utfylling av skjema. Kun brukere i alderen 16 år og eldre får spørsmålet om samtykke om registrering, og kan fylle ut resten av skjemaet. Tidligere stod spørsmål om samtykke først og det var ingen aldersgrense for å kunne samtykke.
- Spørsmålet om hvordan man fikk vite om senterer har fått flere svarkategorier i 2015 enn 2014. Dette skyldes først og fremst at kategorien «Hjelpeinstans» som stod tidligere, er differensiert slik at man i 2015 skiller mellom ulike hjelpeinstanser.
- På spørsmålet om brukeren har en eller flere funksjonsnedsettelse er følgende kategorier lagt til i 2015: Utviklingshemming eller andre kognitive vansker, psykiske lidelser og kronisk(e) sykdom(mer).
- På spørsmålene som gjelder kontakt med hjelpeapparatet ble det i 2014 spurt om man har vært i kontakt med hjelpeapparatet eller andre instanser i forbindelse med overgrepet(ene), og i så fall hvilke. 2015 er formuleringene endret til om man er i kontakt med hjelpeapparatet per nå, og i så fall hvilke instanser.
- Det er i 2015 lagt til et spørsmål om hjelpeapparatet ble kontakten i tiden rundt da overgrepet(ene) skjedde.
- På spørsmålet om relasjon til overgriper er kategorien Nabo endret til Nabo/kollega i 2015.
- Spørsmålet om hvilken type seksuell krenkelse eller overgrep har brukeren vært utsatt for som ble stilt i 2014 er ikke med i skjema for 2015.
- Spørsmålet om man har opplevd å ikke få tilbud fra en eller flere av instansene man har vært i kontakt med i forbindelse med overgrepet(ene)/hendelsen(ene) som ble stilt i 2014, er ikke med i skjema for 2015.
- Spørsmålene om brukererfaringer som ble stilt i 2014 er ikke med i skjema for 2015.

Skjema D:

- I stedet for å spørre om senteret er tilrettelagt for personer med ulike typer funksjonsnedsettelse spørres det i 2015 om konkrete typer tilrettelegginger, samt om senteret er universelt utformet.
- På spørsmålet om ulike typer tilrettelegging for personer med innvandrerbakgrunn er det i 2015 lagt til et alternativ om tolk.
- På spørsmålet om tilbud til barn og unge er følgende alternativ lagt til i 2015: Samtale med ansatt fra hjelpeinstans til stede.
- Spørsmål om antall ganger senteret har brukt avvergelsesplikten er tatt ut i 2015, og erstattet med et spørsmål om antall ganger senteret har anmeldt saker til politiet.

SKJEMA A: HENVENDELSER

BRUKERGRUPPEN

Måned	Type henvendelse		Kjønn:	Utsatt:	Ikke utsatt:	Kontakten med senteret:		Fra kommunetype	Kommentarer:
	Telefon	Andre				Vertskommune	Utenfor		
	Enesamtale (over 20 min)		Jente/Kvinne	Under 18 år	Pårørende (familie)	Aller første			
	Taus telefon		Gutt/Mann	18 år eller eldre	Andre	Første i år			
	Andre tf henvendelser					Gjentagelse			
	Epost								
	SMS								
	Brev								
	Sosiale medier								
SUM:									

NBI ikke for opp rent administrative henvendelser

Samarbeidspartnere

Måned	Type henvendelse	Instans:											Formålet med henvendelsen:					Fra kommunetype:			Kommentarer:																					
		Skole	Barnehage	Psyk Helsevern	Helse	Barnevern	Politi	NAV	Annet incestsenter	Frivillige organisasjon	Presse/medier	Andre, Spesifiser	Enkeltbrukere	Råd og veiledn	Samarbeid	Undervisning	Annet, spesifiser	Vertskomm	Bidrag-komm	Utenfor																						
	Besøk																																									
	Telefon																																									
	SMS																																									
	Epost																																									
	Brev																																									
SUM:																																										

SKJEMA B: AKTIVITETER

Registrering av aktivitet på senteret - anonym registrering

Hjelp oss å føre statistikk over senterets aktivitet! Alle som bruker senteret må være snill å registrere seg her ved hvert besøk på senteret. (Gjelder ikke ansatte eller personer som på vegne av tjenestested/profesjon/organisasjon er innom senteret.)

Sett kryss i aktuelle rubrikker!

Måned	Besøksstidspunkt:			Kjønn:	Bruk av senteret:			Besøket gjelder:					Annen aktivitet, på eller i tilknytning til senteret, spesifiser:	
	Tid på dagen:	Alle første besøk	Første besøk i 2015		Gjentatt besøk	Innomstikk/ Åpent hus/ Brukertreff	Ene- samtale	Seivhjelps- grupper/ Annet gruppetilbud	Temakveld, under- visning	Tilbud til barn og unge	Oppfølging knyttet til øvrig hjelpe- apparat			
	Før kl. 16	Etter kl. 16	Både og	K	M									
SUM:														

SKJEMA C: BRUKERE 2015

SKJEMA C: BRUKERE 2015

Anonym registrering

Gjelder utsatte for incest/seksuelle overgrep og pårørende som besøker senteret

Navn på senter: Skjemamr:

For innlogging på web: <http://survey.srgi.no>

Brukernavn:

Passord:

Dato for utfylling av skjemaet: (ddmm)

2015

1. Kjønn

 Kvinne/jente Mann/gutt

2. Alder:

år

 Ukjent

NB: Kun brukere i alderen 16 år eller eldre skal få spørsmål om samtykke og mulighet for å fylle ut resten av skjema C. For brukere yngre enn 16 år legges skjema inn på web kun med opplysninger om kjønn og alder.

3. Brukeren har gitt samtykke til utfylling av skjemaet:

 Ja Nei

4. Hvor bor du?

 I senterets vertskommune I en samarbeidskommune I annen kommune

5. Første henvendelse til senteret skjedde i form av:

 Telefon E-post/brev SMS Besøk på senteret

6. Hvordan fikk du vite om/kom du i kontakt med senteret? (Flere kryss mulig)

 Internett /hjemmesiden Privatperson som kjenner til virksomheten Annet senter mot incest og seksuelle overgrep Landsdekkende telefon for incest og seksuelt misbrukte Fastlege/Legevakt Overgrepsmottak Helsesøster/-stasjon Barnevern Politi Advokat Familievernkontor Skole Barnehage Nyhetsoppslag Avisannonse/kinoreklame/ TV-reklame Sosiale medier (f.eks. Facebook, Twitter etc.) Annen instans/person, spesifiser:

7. Når besøkte du senteret første gang?

- I dag
 Tidligere i år
 Før 2015

8. Dersom du besøkte senteret før 2015, spesifiser hvilket år du besøkte senteret første gang. Skriv inn årstall.

OPPLYSNINGER OM BRUKEREN**9. Hvem gjelder dette skjemaet?**

- Selv utsatt
 Pårørende eller annen nær person
 Personen er både pårørende og utsatt

Er du her hovedsakelig som pårørende eller utsatt?

- Pårørende
 Utsatt

10. Hvis pårørende eller annen nær person, hvilken relasjon har du til den utsatte?

- Mor (biologisk)
 Far (biologisk)
 Stemor/fostermor
 Stefar/fosterfar
 Biologisk søsken
 Stesøsken
 Ektefelle/Partner/Kjæreste
 Annen nær pårørende, spesifiser:
 Venn/bekjent
 Annen privatperson, spesifiser:

11. Er en av eller begge av dine foreldre født i utlandet?

- Ja, begge
 Ja, en av dem
 Nei
 Vet ikke

12. Hvis begge foreldre født i utlandet: Var det behov for tolk under samtalen med brukeren?

- Ja, brukte tolk
 Ja, men brukte ikke tolk → *Årsak til ikke benyttet tolk:*
 Nei

13. Hvilken tilknytning har du til arbeidslivet? Flere kryss mulig

- Hjemmearbeidende
 Utearbeidende fulltid
 Utearbeidende deltid
 Arbeidssøker
 Under utdanning
 Stønad/Trygd/Pensjon
 Deltar på kurs

14. Har du nedsatt fysisk eller psykisk funksjonsevne av varig karakter som medfører begrensninger i det daglige liv? (Med varig menes at det har vart eller antas å vare 6 måneder eller mer) Flere kryss mulig

- Nedsatt bevegelsesevne
 Nedsatt synsevne
 Nedsatt hørselsevne
 Utviklingshemming eller andre kognitive vansker
 Psykiske lidelser
 Kronisk(e) sykdom(mer)
 Annen funksjonsnedsettelse, spesifiser:
 Nei

BISTAND

15. Hvilken bistand/aktiviteter har du benyttet deg av ved senteret? Flere kryss mulig

På dette spørsmålet skal det også krysses av for eventuell bistand/aktiviteter før 2015

☐ Enesamtale	☐ Innomstikk/Åpent hus/Brukertreff
☐ Selvhjelpsgruppe/andre gruppetilbud	☐ Temamøter
☐ Andre sosiale aktiviteter på/utenfor senteret	☐ Tilbud til barn og unge
☐ Hjelp til å ta kontakt med andre tjenester	☐ Blitt fulgt til møte med andre tjenester
☐ Deltakelse fra senteret i ansvarsgrupper/samarbeidsmøter rundt bruker	
☐ Andre aktiviteter, spesifiser: → ____	
☐ Ny bruker, har ikke benyttet tilbud	

16. Har du kontakt med hjelpeapparatet per nå (I tillegg til dette senteret)?

- Ja Nei

17. Hvis ja, hvilke instanser er du i kontakt med? (Kryss for en eller flere)

- Fastlege/legevakt
 Overgrepsmottak
 Psykisk helsevern (kommunalt/DPS/psykolog/psykiater)
 Barnevern
 Helsesøster
 NAV
 Politi
 Advokat/jurist
 Familievernkontor
 Annet senter mot incest og seksuelle overgrep
 Landsdekkende telefon for incest og seksuelt misbrukte
 Krisesenter
 Flyktninginstans
 Annen person/instans, hvem/hvilken:

NB! Resten av skjema (spørsmål 18-25) besvares ikke av pårørende**OPPLYSNINGER OM OVERGREPET/-ENE**

18. Alder ved første overgrep?	19. Hvor lenge har misbruket pågått? Flere kryss mulig
---------------------------------------	---

- Under 7 år
 7-12 år
 13-15 år
 16-17 år
 18 år eller eldre
 Uklart

- Engangsforeteelse
 Inntil et år
 Pågått 1 til 4 år
 Pågått 5 år eller lengre
 Uklart
 Pågår fortsatt

20. Antall overgripere?	21. Ble/blir misbrukt av: Flere kryss mulig
--------------------------------	--

- En
 To eller flere

- Mann
 Kvinne
 Gutt (under 18 år)
 Jente (under 18 år)
 Uklart

22. Relasjon til overgriper: (Hvis flere forhold, sett flere kryss)
--

☐ Biologisk forelder	☐ Ektefelle/partner/kjæreste
☐ Ikke biologisk forelder	☐ Annen slektning/familie
(eks. onkel/tante, fetter/kusine oa.)
☐ Fosterforelder	☐ Venn/ bekjent
☐ Søsken	☐ Nabo/ Kollega
☐ Ikke biologisk søsken	☐ Ansatt i offentlig tjeneste
☐ Biologisk besteforelder	☐ Ansatt/engasjert i fritidsaktivitet
☐ Ikke biologisk besteforelder	
☐ Annen relasjon, hvilken:	
☐ Ukjent person	

23. Er saken (e) anmeldt?

- Ja Nei (Gå til spørsmål 25) Noen av sakene er anmeldt, andre ikke

24. Hvis anmeldt, hva er skjedd i saken(e)? (Kryss for en eller flere)

☐ Domfellelse	☐ Ikke fellende dom
☐ Henlagt på grunn av foreldelse	☐ Fortsatt under etterforskning
☐ Henlagt på grunn av andre forhold	☐ Ukjent

25. Ble hjelpeapparatet kontaktet i tiden rundt da overgrepet(ene) skjedde?
--

- Ja Nei Vet ikke/usikker

SKJEMA D: SAMLETALL

SKJEMA D: SAMLETALL

Sentre mot incest og seksuelle overgrep – sentrale fakta – samletall 2015

Navn på senter:

For innlogging på web: <http://login.srgi.no>

Brukernavn:

Passord:

Vertskommune:

Navn på kontaktperson ved senteret:

Senterets telefonnummer:

E-postadresse:

Navn på kommuner som støtter senteret økonomisk i 2015:

(NB: Skriv også vertskommunen)

1. Hvilken type organisasjon er senteret?

- Stiftelse
- Kommunal virksomhet
- Interkommunalt selskap
- Frivillig organisasjon
- Annet, spesifiser:

LOKALER

2. Hvor mange rom er det på senteret?

Ett og samme rom skal telles kun én gang. For eksempel skal vaktrom som også er soverom for ansatte enten registreres som Vaktrom eller som Soverom for ansatte. Alle kategoriene skal fylles ut. For kategorier der senteret ikke har aktuelle romtyper, registreres 0 (null).

	Antall rom	
Kontor(er):	<input style="width: 20px; height: 20px;" type="text"/> <input style="width: 20px; height: 20px;" type="text"/> <input style="width: 20px; height: 20px;" type="text"/>	
Møterom:	<input style="width: 20px; height: 20px;" type="text"/> <input style="width: 20px; height: 20px;" type="text"/> <input style="width: 20px; height: 20px;" type="text"/>	
Samtalerom:	<input style="width: 20px; height: 20px;" type="text"/> <input style="width: 20px; height: 20px;" type="text"/> <input style="width: 20px; height: 20px;" type="text"/>	
Aktivitetsrom:	<input style="width: 20px; height: 20px;" type="text"/> <input style="width: 20px; height: 20px;" type="text"/> <input style="width: 20px; height: 20px;" type="text"/>	
Kjøkken:	<input style="width: 20px; height: 20px;" type="text"/> <input style="width: 20px; height: 20px;" type="text"/> <input style="width: 20px; height: 20px;" type="text"/>	
Oppholdsrom:	<input style="width: 20px; height: 20px;" type="text"/> <input style="width: 20px; height: 20px;" type="text"/> <input style="width: 20px; height: 20px;" type="text"/>	
Andre rom, spesifiser	<input style="width: 20px; height: 20px;" type="text"/> <input style="width: 20px; height: 20px;" type="text"/> <input style="width: 20px; height: 20px;" type="text"/>	<input style="width: 250px; height: 20px;" type="text"/>
Antall rom totalt	<input style="width: 20px; height: 20px;" type="text"/> <input style="width: 20px; height: 20px;" type="text"/> <input style="width: 20px; height: 20px;" type="text"/>	

TILGJENGELIGHET OG TILRETTELEGGING

3. Hvor mange dager og timer per uke er senterets telefon betjent?

Antall dager i uka:

Antall timer i uka:

Eventuelle kommentarer:

4. Åpningstider for publikum?

Antall dager i uka åpent for publikum:

Antall timer i uka åpent for publikum:

Eventuelle kommentarer:

Antall dager i uka ettermiddags/kveldsåpent for innomstikk
(etter kl 16):Antall timer i uka ettermiddags/kveldsåpent for innomstikk
(etter kl 16):

Eventuelle kommentarer:

5. Hvilke typer tilrettelegging tilbyr senteret for personer med nedsatt funksjonsevne? Flere kryss mulig

- Ingen tilrettelegging
- Tegnspråktolk
- Døveblindtolk
- Rullestolrampe
- Hørselslynge
- Trinnfri adkomst
- Trappeheis
- Handicaptaoletter
- Handicapparkering
- Automatisk døråpnere
- Senteret er universelt utformet
- Annen type tilrettelegging, spesifiser:

6. Har senteret et tilbud spesielt tilrettelagt for menn?

- Ja → spesifiser hvilke tilbud:
- Nei

- Enkelttiltak (eks. temamøte o.l.)
- Egne grupper for menn
- Fagstillinger knyttet til menn
- Informasjonsmateriell
- Annet, spesifiser:

7. Har senteret et tilbud spesielt tilrettelagt for personer med innvandrerbakgrunn?

- Ja → spesifiser hvilke tilbud:
- Nei

- Enkelttiltak (eks. temamøte o.l.)
- Egne grupper for utsatte med innvandrerbakgrunn
- Fagstilling/-er knyttet til utsatte med innvandrerbakgrunn
- Informasjonsmateriell oversatt til ulike språk
- Tolk
- Annet, spesifiser:

8. Hva er lengste reiseavstand til senteret for brukere i den samarbeidskommunen som ligger lengst unna?

Skriv inn antall km:

9. Får personer som er bosatt i en kommune som ikke deltar i finansieringen om senteret et tilbud?

- Ja
 Nei
 Vurderes i hvert enkelt tilfelle

INNHold I TILBUDET TIL UTSATTE OG PÅRØRENDE

10. Hva slags hjelp får utsatte og pårørende tilbud om? ? Flere kryss mulig

- Enesamtaler
 Innomstikk/Åpent hus/Brukertreff
 Selvhjelpsgruppe/andre gruppetilbud
 Temamøter
 Andre sosiale aktiviteter på/utenfor senteret
 Tilbud til barn og unge
 Hjelp til å ta kontakt med andre tjenester
 Følge til møte med andre tjenester
 Deltakelse fra senteret i ansvarsgrupper/ samarbeidsmøter rundt bruker
 Andre aktiviteter, spesifiser:

11. Har senteret overnattingsmuligheter?

- Ja Nei

INNHold I TILBUDET TIL BARN OG UNGE

12. Hva slags hjelp får barn og unge tilbud om? ? Flere kryss mulig

- Enesamtale
 Samtale med mor/far til stede
 Samtale med ansatt fra hjelpeinstans til stede
 Grupper for barn
 Andre tilbud til barn, spesifiser:

13. Har senteret skriftlige rutiner for oppfølging av brukere under 18 år?

- Ja Nei

14. Hvor mange ganger har senteret anmeldt saker til politiet i 2015?Antall ganger: **15. Hvor mange ganger har senteret meldt saker til barnevernet i 2015?**Antall ganger: **SAMARBEID MED ANDRE INSTANSER****16. Deltar senteret i etablerte samarbeidsfora i kommunen?** Ja, spesifiser: Nei**17. Hvordan deltar senteret i samarbeid med andre instanser? Flere kryss mulig**

	Deltar i samarbeid om enkeltsaker	Har faste kontaktpersoner	Har skriftlig samarbeidsavtale	Annet samarbeid	Deltar ikke i samarbeid med
NAV.....	☐	☐	☐	☐	☐
Barneverntjenesten i kommunen(e).....	☐	☐	☐	☐	☐
Familievernet	☐	☐	☐	☐	☐
Psykisk helsevern/DPS.....	☐	☐	☐	☐	☐
Politi	☐	☐	☐	☐	☐
Overgrepsmottak	☐	☐	☐	☐	☐
Barnehus	☐	☐	☐	☐	☐

UNDERVISNING/INFORMASJONSARBEID**18. Har senteret egen nettside?** Ja Nei (Gå til spørsmål 21)**19. Er teksten på nettsiden tilrettelagt for synshemmede?** Ja Nei**20. Er teksten på nettsiden tilgjengelig på andre språk?** Ja Nei

21. På hvilken måte har senteret drevet utdrettet informasjon i løpet av året? Flere kryss mulig

- Egen profil på Facebook
- Egen profil på Twitter
- Annonser i lokalpressen
- Brosjyrer/plakater på venterom hos andre tjenester
- Undervisningsoppdrag i regi av senteret (*Spesifiser antall i spørsmål 22*)
- Driver ikke undervisning/informasjonsarbeid
- Annet, spesifiser:

22. Antall undervisnings-/informasjonsoppdrag i regi av senteret fordelt på:

Eget senter:

Skoler

For ansatte:

For skoleklasser:

Barnehager

For ansatte:

For barn:

Høyere utdanningsinstitusjoner:

Offentlig tjenester:

Interesseorganisasjoner:

Politikerfora (f.eks. helse- og sosialstyre):

Annet:

SUM:

ANTALL ANSATTE OG KOMPETANSE/VEILEDNING

23. Hvor mange ansatte og årsverk i brukerrettede stillinger hadde senteret i 2015?

Antall ansatte (heltid og deltid): Kvinner:

Antall ansatte (heltid og deltid): Menn:

Totalt antall **ansatte** (heltid og deltid):

Totalt antall **årsverk**:

24. Antall ansatte i brukerrettede stillinger fordelt på deres høyeste fullførte utdanning:

	Antall ansatte		
Grunnskolenivå:			
Videregående skolenivå:			
Universitets- og høgsolenivå:			
Annet:			

25. Har senteret egne ansatte som primært jobber med barn/unge?

- Ja
 Nei (*Gå til spørsmål 28*)

26. Antall årsverk som primært jobber med barn/unge:

--

27. Er det krav om at ansatte som primært jobber med barn/unge har relevant utdanning?

- Ja
 Nei

28. Har senteret egne ansatte som primært jobber med utadrettet informasjon/undervisning?

- Ja
 Nei (*Gå til spørsmål 30*)

29. Antall årsverk som primært jobber med utadrettet informasjon/undervisning:

--

30. Har senteret rutiner for ekstern veiledning av ansatte i brukerrettede stillinger?

- Ja
 Nei (*Gå til spørsmål 33*)

31. Hvor ofte har senteret ekstern veiledning av ansatte?

- Oftere enn hver måned
 Ca månedlig
 Sjeldnere enn hver måned

32. Hvilken kompetanse har den eksterne veilederen? Flere kryss mulig

- Psykolog/psykiater
 Helse- og sosialfaglig kompetanse
 Veilederkompetanse
 Annen kompetanse, skriv inn:

33. Har senteret samarbeid med Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging RVTS? Flere kryss mulig

- Ja, kurs/kompetansetiltak
 Ja, veiledning i utadrettet informasjon/undervisning
 Ja, veiledning av ansatte
 Ja, annet samarbeid, beskriv:

Nei

BRUKERMEDVIRKNING**34. Har senteret rutiner for innhenting av brukernes erfaringer og synspunkter på tilbudet?**

- Ja
 Nei (Gå til spørsmål 36)

35. Hvordan henter senteret inn brukernes tilbakemelding på erfaringer og synspunkter på tilbudet? Flere kryss mulig

- Forslagskasse
 Brukermøter
 Evalueringsskjema for brukerne
 Evalueringssamtale med brukerne
 Brukerne er representert i styret
 Annet, skriv inn:

MEDLEMSKAP I ORGANISASJON**36. Er senteret medlem i noen av de følgende organisasjonene? Flere kryss mulig**

- FMSO
 Annen organisasjon, spesifiser:

37. Har senteret utarbeidet etiske retningslinjer for virksomheten?

- Ja
 Nei

Rapportering fra sentrene mot incest og seksuelle overgrep 2015

Ansvarlig utgiver: Barne-, ungdoms,- og familiedirektoratet

Årstall: 2016

Postadresse

Postboks 2233
3103 Tønsberg

Besøksadresse

Stensberggaten 27
0170 Oslo

Sentralbord: 466 15 000

ISBN (trykt utgave) 978-82-8286-274-5

ISBN (digital utgave) 978-82-8286-275-2

Informasjon om bestilling/nedlastning: bufetat.no/bestilling

Utforming: kl1.no

Foto: Oktan reklamebyrå

Trykk: Skipnes Kommunikasjon AS

Barne-, ungdoms-
og familiedirektoratet

POSTADRESSE
Postboks 2233
3103 Tønsberg
Sentralbord: 466 15 000

ISBN (trykt utgave): 978-82-8286-274-5

ISBN (digital utgave): 978-82-8286-275-2

www.buudir.no

